

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO
VEŘEJNÁ VÝZKUMNÁ INSTITUCE

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2023

Brno 2024

Název: Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná výzkumná instituce

Sídlo: Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno

IČO: 48511005

DIČ: CZ48511005

Tel.: 545242342-43, 545211255

E-mail: sekretariat@uapp.cz

<http://www.uapp.cz/>

<https://www.facebook.com/uappbrno/>

Mgr. Michal Přichystal

ředitel ÚAPP Brno, v. v. i.

OBSAH

1. ÚVOD.....	4
2. ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ STRUKTURA ÚAPP BRNO, V. V. I.	6
2.1. Organizační struktura ÚAPP Brno, v. v. i.	6
2.2. Statutární a dozorčí orgány ÚAPP Brno, v. v. i.	7
2.2.1. Ředitel	7
2.2.2. Rada instituce.....	7
2.2.3. Dozorčí rada	8
2.3. Informace o změnách zřizovací listiny ÚAPP Brno, v. v. i.	8
2.4. Základní personální údaje	9
3. ZPRÁVA O ČINNOSTI ÚAPP BRNO, V. V. I. V ROCE 2023	10
3.1. Archeologické výzkumy.....	10
3.1.1. Seznam pozitivních archeologických výzkumů.....	11
3.1.2. Seznam vypracovaných náleзовých zpráv.....	64
3.2. Řešení vědeckých projektů	67
3.3. Publikační činnost	68
3.4. Ediční činnost	73
3.5. Konference	75
3.6. Popularizační činnost	77
3.6.1. Medializace činnosti.....	77
3.6.2. Výstavy a spolupráce s muzei.....	78
3.6.3. Přednášky a workshopy	80
3.6.4. Aktivity pro veřejnost.....	82
4. STANOVISKO DOZORČÍ RADY A RADY INSTITUCE K NÁVRHU VÝROČNÍ ZPRÁVY ÚAPP BRNO, V. V. I. ZA ROK 2023	84
5. HOSPODAŘENÍ ÚAPP BRNO, V. V. I. V ROCE 2023	84

1. ÚVOD

Ústav archeologické památkové péče Brno (ÚAPP Brno) vznikl 1. dubna 1993 delimitací části Archeologického ústavu AV ČR Brno na základě rozhodnutí ministra kultury ČR č. 7/1993 ze dne 18. března 1993. Zpočátku měl formu státní příspěvkové organizace zřízené Ministerstvem kultury ČR za účelem ochrany a záchrany movitých a nemovitých archeologických památek na celém území Moravy a Slezska.

S účinností od 3. května 1995 byl ústav pověřen Ministerstvem kultury ČR výkonem činností archeologické památkové péče na území čtrnácti okresů bývalého Jihomoravského kraje (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Kroměříž, Prostějov, Třebíč, Uherské Hradiště, Vyškov, Zlín, Znojmo, Žďár nad Sázavou).

1. dubna 2001 došlo u ústavu v rámci reformy veřejné správy na základě rozhodnutí Ministerstva kultury ČR podle ustanovení § 1 zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetků krajů, v platném znění, k převodu zřizovatelských funkcí z Ministerstva kultury ČR na nově vzniklý Brněnský, respektive Jihomoravský kraj. Ústav získal status příspěvkové organizace kraje, jejímž hlavním účelem byla nadále ochrana a záchrana movitých a nemovitých archeologických památek.

1. ledna 2007 byl ústav na základě rozhodnutí Zastupitelstva Jihomoravského kraje č. 397/05/Z 6 v souladu s ustanovením § 31 odst. 6 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, přetransformován na veřejnou výzkumnou instituci, jejímž zřizovatelem se stal Jihomoravský kraj. Účelem ústavu, který má tuto právní formu až do současnosti, je uskutečňování vědeckého výzkumu v oblasti záchrany a ochrany movitých a nemovitých archeologických památek a poskytování s tím souvisejících služeb.

V souladu s ustanovením § 6 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, je ústav zapsán v seznamu veřejných výzkumných institucí, který vede Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Má postavení právnické osoby se všemi právy a závazky, které z tohoto postavení vyplývají, pravomocemi, působností i odpovědností danou obecně platnými právními předpisy a zřizovací listinou a samostatně hospodaří s peněžními prostředky i majetkem.

Podle Dohody o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů uzavřené dne 25. 4. 2019 s Akademií věd ČR podle ustanovení § 21 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a podle ustanovení § 159 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, je ústav oprávněn provádět archeologické výzkumy v územním obvodu Jihomoravského kraje, Olomouckého kraje, Zlínského kraje a Kraje Vysočina.

Rok 2023 byl také v ÚAPP Brno poznamenán propadem ve stavebnictví, který nastal zejména v oblasti komerčních a rezidenčních objektů soukromých investorů v důsledku zpomalení ekonomiky, nárůstu inflace a zvýšení úrokových sazeb u hypotečních úvěrů. Situace

se promítla do nižších celkových výnosů ve srovnání s předchozími dvěma roky, nicméně díky stabilnějšímu sektoru vládních infrastrukturních projektů a krajské či obecní výstavbě veřejně prospěšných zařízení se nakonec podařilo dosáhnout mírně přebytkového rozpočtu. Z realizovaných terénních výzkumů většího rozsahu je třeba zmínit alespoň odkryvy při rozšiřování dálnice D1 na jižním okraji Brna a při novostavbách výrobních či skladovacích hal v průmyslových zónách ve Vyškově. Nezanedbatelná část pracovní kapacity ústavu byla mimo to vázána na dokončování nálezových zpráv z rozsáhlých akcí uskutečněných v předchozích dvou letech. Co se týká organizační struktury ústavu, v průběhu prvního pololetí bylo na novou adresu přestěhováno prostějovské pracoviště. Logisticky náročnější výzvou pak bylo těsně před koncem roku přemístit zhruba čtyři tisíce beden archeologického materiálu z dočasného úložiště v areálu bývalého mlýna v Bílovicích nad Svitavou do nově pronajatého objektu ve Strážnici.

V roce 2023 oslavil ústav 30 let od svého založení, což se stalo podnětem pro vydání obrazového kalendáře, a především vytvoření nového loga. To dosavadní tvořil bronzový kroužek se stylizovanou lidskou postavou v adorujícím gestu, který byl objeven spolu s dalšími bronzovými, skleněnými a jantarovými předměty již v roce 1868 v lese poblíž obce Ptení a který pochází z pozdní doby laténské. Tento předmět vybral – patrně i kvůli příhodnému tvaru – první ředitel instituce Miloš Čižmář v roce 2002, když uvedený hromadný nález od obce Ptení v rámci své odborné specializace revidoval. V posledních letech se však začala stále častěji řešit otázka vhodnosti tohoto předmětu, neboť pochází ze staré sbírky Moravského zemského muzea v Brně a s činností ústavu nijak přímo nesouvisí. Shodou okolností se pracovníkům ústavu podařilo v roce 2020 během preventivních prospekcií za pomoci detektoru kovů na keltském oppidu Staré Hradisko objevit velmi podobný exemplář, jenž se odlišuje pouze tím, že z ohnutých loktů jsou k obvodu kruhu vyvedeny příčky. Nabízela se tak možnost jednoduše obměnit stávajícího „oranta“ za „lyžaře“. Nakonec však zvítězila varianta pokusit se vytvořit zcela nové, moderní logo. Tohoto úkolu se úspěšně zhostila Alice Karličková, která navrhla grafickou značku složenou ze zažité zkratky ústavu a jeho celého názvu.

Staré logo ÚAPP Brno, v. v. i. „orant“, nový nález ze Starého Hradiska „lyžař“ a nové logo (vpravo)

2. ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ STRUKTURA ÚAPP BRNO, V. V. I.

2.1. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ÚAPP BRNO, V. V. I.

Zřizovatelem ÚAPP Brno, v. v. i. je Jihomoravský kraj se sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, 601 82 Brno.

ÚAPP Brno, v. v. i. se organizačně dělí na základní a detašovaná pracoviště. Základní pracoviště je dislokované v brněnském sídle ústavu a tvoří ho sekretariát ředitele s administrativním, ekonomickým a provozním úsekem, oddělení terénních výzkumů a oddělení laboratorního a technického zpracování.

Základní pracoviště Brno: Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno
tel.: 545242342-43, 545211255, 602 564 755
e-mail: sekretariat@uapp.cz

Již od svého založení měl ústav detašované pracoviště ve Zlíně, které bylo v roce 2012 přesunuto do Hulína, a nakonec v roce 2018 do Kroměříže. Další detašovaná pracoviště vznikla v roce 1995 v Prostějově, v roce 1998 ve Vyškově a v roce 2000 ve Znojmě.

Detašované pracoviště Kroměříž: Kojetínská 1247/14, 767 01 Kroměříž
e-mail: kromeriz@uapp.cz

Detašované pracoviště Prostějov: Blahoslavova 420/17, 796 01 Prostějov
tel.: 582347096
e-mail: prostejov@uapp.cz

Detašované pracoviště Vyškov: náměstí Čsl. armády 1/2A, 682 02 Vyškov
tel.: 517350773
e-mail: vyskov@uapp.cz

Detašované pracoviště Znojmo: Mičurinova 1752/9, 669 02 Znojmo
tel.: 530512138
e-mail: znojmo@uapp.cz

2.2. STATUTÁRNÍ A DOZORČÍ ORGÁNY ÚAPP BRNO, V. V. I.

2.2.1. ŘEDITEL

Statutárním orgánem ÚAPP Brno, v. v. i. je ředitel. Tuto pozici v roce 2023 zastával Mgr. Michal Přichystal.

2.2.2. RADA INSTITUCE

Na zachování účelu, pro který byl ÚAPP Brno, v. v. i. zřízen, na uplatnění veřejného zájmu v jeho činnosti a na jeho řádné hospodaření dohlíží sedmičlenná Rada instituce, která byla zvolena výzkumnými pracovníky ústavu v roce 2022. Její složení se v roce 2023 neměnilo.

Interní členové: PhDr. Pavel Fojtík (místopředseda)

Mgr. Andrea Matějčková (předsedkyně)

Mgr. Michal Přichystal (tajemník)

Mgr. Dagmar Vachůtová, Ph.D.

Externí členové: doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D. (JČM/JU České Budějovice)

doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc. (AÚ AV ČR Praha)

PhDr. Karol Pieta, DrSc. (AÚ SAV Nitra)

V roce 2023 se Rada instituce sešla na dvou zasedáních ve dnech 5. 5. a 25. 10.

Na zasedání konaném dne 5. 5. 2023 členové Rady projednali, ověřili a schválili předložené zápisy o usneseních, které byly přijaty per rollam dne 6. 1. 2023 (návrhy rozpočtu na rok 2023 a střednědobých rozpočtů na roky 2024 a 2025). Projednán a schválen byl také návrh na přidělení výsledku hospodaření za rok 2022 do rezervního fondu a předložený koncept výroční zprávy za rok 2022 včetně účetní závěrky a zprávy auditora. Následně ředitel M. Přichystal informoval o změně adresy prostějovského detašovaného pracoviště. Na závěr shrnul činnost a hospodaření ústavu za období uplynulé od posledního zasedání.

Na zasedání konaném dne 25. 10. 2023 ředitel M. Přichystal shrnul činnost a hospodaření ústavu za období uplynulé od posledního zasedání Rady a přítomné členy seznámil s výhledem do konce roku 2023.

2.2.3. DOZORČÍ RADA

Dohled nad činností, hospodařením a nakládáním s majetkem ÚAPP Brno, v. v. i. vykonává pětičlenná Dozorčí rada, která je jmenována zřizovatelem. V roce 2023 měla následující složení:

Mgr. Petr Fedor (předseda)

PhDr. Filip Havlíček

Mgr. Andrea Matějčková

Ing. Jiří Němec (místopředseda)

Ing. Alena Opatřilová

V roce 2023 se Dozorčí rada sešla na zasedání konaném dne 28. 4. 2023. Jako host na něj byl přizván i ředitel ústavu M. Přichystal, který přítomné podrobně seznámil s předloženým návrhem Výroční zprávy za rok 2022. Výroční zpráva byla následně projednána a odsouhlasena.

2.3. INFORMACE O ZMĚNÁCH ZŘIZOVACÍ LISTINY ÚAPP BRNO, V. V. I.

Zřizovací listina veřejné výzkumné instituce byla schválena v souladu s ustanovením § 35 odst. 2 písm. l) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, usnesením Zastupitelstva Jihomoravského kraje č. 631/06/Z 9 ze dne 27. 4. 2006 a vydána podle ustanovení § 3 odst. 2 a § 31 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, s platností od 1. 1. 2007.

Úplné znění vyplývá ze změn provedených Dodatkem č. 1 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce, schváleným Zastupitelstvem Jihomoravského kraje dne 22. 2. 2007 usnesením č. 1440/07/Z 21, Dodatkem č. 2 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce, schváleným Zastupitelstvem Jihomoravského kraje dne 8. 11. 2007 usnesením č. 1440/07/Z 21, Dodatkem č. 3 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce, schváleným Zastupitelstvem Jihomoravského kraje dne 19. 6. 2014 usnesením č. 1228/14/Z12, Dodatkem č. 4 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce, schváleným Zastupitelstvem Jihomoravského kraje dne 25. 6. 2015 usnesením č. 1901/15/Z19 a Dodatkem č. 5 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce, schváleným Zastupitelstvem Jihomoravského kraje dne 25. 4. 2019 usnesením č. 1899/19/Z21.

V roce 2023 se Zřizovací listina veřejné výzkumné instituce neměnila. Její aktuální znění je zveřejněno v Rejstříku veřejných výzkumných institucí MŠMT ČR na příslušných webových stránkách (<http://rvvi.msmt.cz/>).

2.4. ZÁKLADNÍ PERSONÁLNÍ ÚDAJE

1. Struktura zaměstnanců v roce 2023 – průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Kategorie zaměstnanců	Muži	Ženy	Celkem
Archeolog	11	3	14
Odborný pracovník (technik, konzervátor)	1	11,5	12,5
Administrativní, ekonomický a provozní pracovník	1	5,078	6,078
Celkem	13	19,578	32,578

2. Struktura zaměstnanců dle vzdělání – stav k 31. 12. 2023

Dosažené vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	%
Úplné střední odborné	1	10	11	28,57
Vyšší odborné	0	1	1	2,85
Vysokoškolské	13	10	23	68,58
Celkem	14	21	35	100,0

3. Vznik a ukončení pracovních poměrů v roce 2023

Pracovní poměr	Počet
Vznik	1
Ukončení	1

3. ZPRÁVA O ČINNOSTI ÚAPP BRNO, V. V. I. V ROCE 2023

Předmětem hlavní činnosti ústavu je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, jejíž součástí jsou veškeré technické činnosti, související s archeologickým výzkumem. Svou činností ústav přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Ústav získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace, poskytuje vědecké posudky a odborná stanoviska a provádí konzultační činnost. V rámci předmětu své hlavní činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro svůj výzkum. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi. Poskytuje metodickou pomoc archeologickým pracovištím muzejní sítě Jihomoravského kraje v oblasti záchran a ochrany archeologického dědictví.

3.1. ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY

Stejně jako v předchozích letech i v roce 2023 spočívalo těžiště činnosti ÚAPP Brno, v. v. i. v zabezpečování archeologické památkové péče na územích vymezených platnou dohodou s Akademií věd ČR. Jednalo se zejména o předstihové a záchranné archeologické výzkumy, umožňující stavebníkům splnění podmínek ustanovení § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, včetně zpracování a odborného vyhodnocení získaných poznatků a nálezů, vyhotovení závěrečných a nálezových zpráv a odevzdání ošetřených a evidovaných movitých předmětů do sbírek příslušných muzeí. V souvislosti se stavebním řízením byla průběžně vydávána odborná vyjádření a posudky. Pracovníci ústavu se pravidelně účastnili příslušných regionálních archeologických komisí (Jihomoravská RAK, Středomoravská RAK, Zlínská RAK a RAK Vysočina), na kterých byly systémově distribuovány archeologické akce.

V roce 2023 bylo uzavřeno celkem 492 nových objednávek či dohod (některé rámcové) k výzkumům hrazeným investory a 223 dohod k výzkumům nepodnikatelských subjektů. Vedle 48 akcí pokračujících z předchozích let bylo nově provedeno 1343 dohledů, prospekcí a záchranných výzkumů, z nichž dohromady 102 bylo pozitivních. Na financování neziskových záchranných výzkumů, především při výstavbě rodinných domů, na území Jihomoravského kraje byla využita neinvestiční část dotace od zřizovatele, poskytnutá na základě „Smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje“ č. JMK080857/23/OK. Záchranné výzkumy při stavbách nepodnikatelských subjektů na Prostějovsku a Zlínsku byly hrazeny z rozpočtu ústavu.

Kromě řady menších akcí ústav v roce 2023 zajišťoval, ať už samostatně, nebo ve spolupráci s dalšími oprávněnými organizacemi, také několik výzkumů většího rozsahu. V omezené míře

se ještě pokračovalo v terénních pracích na stavbách silnice II/385 Čebín – obchvat a objektů KXY v areálu brněnské Vlněny (spolupráce s Archaia Brno, z. ú.), zahájených již v předchozím roce. Nově byly uskutečněny předstihové a záchranné výzkumy před rozšiřováním dálnice D1 v úseku mezi sjezdy Brno-centrum a Brno-jih a před budováním skladových a výrobních hal v průmyslových zónách ve Vyškově.

3.1.1. SEZNAM POZITIVNÍCH ARCHEOLOGICKÝCH VÝZKUMŮ

BLUČINA (okr. Brno-venkov)

Pastviska – CTPark BLUČINA, BLU4 + BLU5 (D. Parma, č. akce 1331/23)

Výzkum vyvolalo další rozšiřování výstavby průmyslových hal v poloze Pastviska. Drtivá většina nových staveb se nachází na násypech v prostoru nivy, na velmi omezené ploše ovšem zemní práce zasáhly i zbývající prostor písečného návrší s polykulturním pravěkým sídlištěm nově zkoumaným od roku 2013. V roce 2023 se podařilo odkrýt další dva zahloubené objekty z mladší doby bronzové a provést systematickou prospekci zbytku kulturní vrstvy s detektory kovů.

BOHUTICE (okr. Znojmo)

Severní okraj intravilánu – novostavba RD (D. Humpola, č. akce 1260/23)

V polovině listopadu proběhl záchranný archeologický výzkum při novostavbě rodinného domu na severním okraji obce Bohutice (pozemek parc. č. 1861). Výkopy pro základové pasy porušily čtyři zahloubené sídlištní objekty, které byly možné datovat jen rámcově do pravěku.

BRATČICE (okr. Brno-venkov)

Východní okraj intravilánu – prodloužení IS a výstavba komunikace k 5 RD (I. Čížmář – P. Kos, č. akce 1264/23)

V podzimních měsících byl prováděn záchranný archeologický výzkum při budování základní technické vybavenosti pro rodinné domy v Bratčicích s následnou výstavbou vlastních rodinných domů. Lokalita se nachází na východním okraji obce při silnici III. třídy směr Sobotovice. Je situována na mírném, k jihu orientovaném svahu nedaleko soutoku místního potoka Lejtna s říčkou Šatavou. V rýhách pro inženýrské sítě a ve skrytých plochách pro komunikaci i rodinné domy bylo zdokumentováno více než 150 zahloubených sídlištních objektů. Nejstarší fáze osídlení byla datována do kultury s lineární keramikou. Na základě

získaných zlomků keramických nádob ji bylo přiřazeno především několik rozsáhlejších, patrně stavebních jam. Půdorysy charakteristických dlouhých nadzemních domů zde sice zachyceny nebyly, ale s velkou pravděpodobností bude této komponentě patřit část ze zachycených kůlových jam. Znovu bylo místo okupováno v pozdní době bronzové. Největší intenzity však osídlení dosáhlo v následující době halštatské. Z tohoto časového úseku zde byly objeveny mimo jiné tři suterény domů přibližně čtvercového půdorysu o rozměrech zhruba 4 × 4 m a hloubce až 2 m. Kromě velkého množství keramických střepů, které umožňují přesněji vymezit existenci osady fázemi Ha C2 až Ha D1, bylo zachráněno také několik hliněných přeslenů, drobná motyčka vyrobená z parohoviny, kostěný kotouček a zahrocený nástroj zdobený jemným vrubořezem. Po krátkém hiátu byla lokalita využívána ještě Kelty na počátku doby laténské (LT B1). Jejich přítomnost dokládají především pozůstatky dvou chat obdélného půdorysu, které měly podlahu částečně zapuštěnou pod úroveň terénu a doplněnou dvěma kůly na středové ose při kratších stranách. První z nich byla zapuštěna do staršího hliníku z doby halštatské a byla v ní rozpoznána udusaná podlaha. Druhá zemnice měla podél delší jižní strany ponechanou stupňovitou lavici. V inventáři ještě dominuje v ruce vyráběná keramika, pouze v menší míře se vyskytly části hrncovitých nádob se zesíleným, výjimečně i ovaleným okrajem s příměsí tuhy. Nejmladší osídlení místa reprezentují dva objekty z doby stěhování národů. Jeden z nich obsahoval kromě typické keramiky rovněž hutní strusku, kamenná závaží, kostěnou rýsovanou jehlici a zlomky několika tyglíků, což vede k domněnce, že se v blízkosti nacházela dílna zabývající se zpracováním kovů.

Bratčice – zemnice z doby laténské se stupňovitou lavicí podél delší stěny objektu

BRNO-DOLNÍ HERŠPICE, BRNO-HORNÍ HERŠPICE (okr. Brno-město)

U Cihelny, Na Široké a Pod Větrolamem – D1 01191.C Brno centrum – Brno jih (P. Kos, č. akce 54/23)

Během přípravných zemních prací souvisejících s rozšířením dálnice D1 bylo v plošných skrývkách pro skládku zeminy a pro dva nové silniční pruhy odkryto birituální pohřebiště ze starší a mladší doby železné a okrajové části soudobých sídlišť. Spektrum využívání dotčeného návrší doplňovala ještě škála hliníků a zásobních jam kultury nálevkovitých pohárů, sídlištní objekty z mladší až pozdní doby bronzové a z doby římské a zemnice z období raného středověku. Dva liniové pěchotní okopy svědčí o událostech souvisejících s opevňováním Brna před osvobozením roku 1945.

Brno-Dolní a Horní Heršpice – komorové hroby ze starší doby železné a luxusní hrobová výbava

BRNO-HORNÍ HERŠPICE (okr. Brno-město)

Ul. Bohunická – ABT Park (I. Čížmář, č. akce 1006/22)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu bylo zachyceno celkem deset zahloubených archeologických objektů. Šlo o seskupení několika menších (patrně sloupových) jam a větších objektů, mezi nimiž dominovala rozsáhlejší, patrně exploatační jáma. Právě z její výplně se podařilo získat nejvíce archeologického materiálu, především zlomky keramických nádob, které je možné dle tvarů a výzdoby zařadit rámcově do období středního eneolitu. Z dalších nálezů si zaslouží zmínku celá kostěná palice nebo soubor štípané a broušené industrie.

Brno-Horní Heršpice – kostěná palice z výplně exploatační jámy datované do středního eneolitu

BRNO-HORNÍ HERŠPICE (okr. Brno-město)

Ul. Bohunická – výstavba prodejní haly a zpevněných ploch (J. Zubalík, č. akce 793/23)

V souvislosti s výstavbou nové haly v Bohunické ulici došlo v srpnu k záchrannému archeologickému výzkumu, který odkryl část německého střeleckého zákopu z období druhé světové války. Dokumentovaná délka zákopu činila přibližně 6 m, hloubka 1,5 m. Na dně byla zjištěna tenká vrstva pocházího horizontu, nasvědčující o jeho částečném využití. Zákop byl součástí německého opevnění v okolí Ústředního hřbitova, respektive většího systému pěchotního opevnění, označovaného jako „Festung Brünn“, jenž se táhl od Nového Lískovce přes Bohunice, Horní Heršpice, Komárov, Černovice a Židenice až po Vinohrady.

BRNO-KOMÍN (okr. Brno-město)

Ul. Houškova – soubor staveb pro bydlení Brno-Komín (J. Zubalík, č. akce 487/23)

V souvislosti s výstavbou obytných domů bylo v létě započato s budováním nové kanalizační sítě navazující na Houškovu ulici z východu. Rýha pro kanalizační potrubí zde porušila souvrství spraší a tenkých vrstev hlinitých štěrků, v němž byl v hloubce 1,1 m objeven zlomek fosilní kosti. Vzhledem k nepříliš dobrému a neúplnému stavu je přesné určení kosti obtížné, snad se jedná o kloub humeru turovitého nebo jelenovitého. Nález lze datovat nejspíše do mladého paleolitu.

BRNO-LÍŠEŇ (okr. Brno-město)

Ul. Houbářská – RD Houbářská, obytný soubor (J. Zubalík, č. akce 1080/20)

V roce 2023 pokračoval záchranný archeologický výzkum při výstavbě rodinných domů Houbářská v Brně-Lišni, který byl zahájen již v roce 2020. Výzkum byl rozdělen na několik etap v závislosti na průběhu zemních prací. V dubnu došlo k vyhloubení základové jámy pro několik rodinných domů ve střední části staveniště, v létě byly bagrovány inženýrské sítě v navazující ulici Střelnice, v průběhu podzimu a zimy byly vykopány základové pasy pro zbylé rodinné domy a obvodový plot ve východní části území. Ojedinělý nález představuje fosilizovaný paroh snad ze soba nebo megalocera, jenž byl dělníky vyzvednut při zemních pracích v západní části lokality a jehož stáří podle odhadu nepřesahuje cca 50 000 let.

Brno-Líšeň – relikv potračinářské pece se dnem vyloženým kameny z raného středověku

S činností lidí lze bezpečně spojit několik objektů z doby laténské, které byly rozprostřeny ve střední a východní části staveniště. Ve třech případech se jednalo o základy chat s podlahou zapuštěnou pod úroveň terénu. Také raně středověké osídlení se koncentrovalo především ve východní polovině lokality. Reprezentovaly ho především zásobní jámy, ale vyskytl se i relikv patrně potravinářské pece o průměru cca 1 m se dnem vyloženým kameny. Na základě zlomků keramických nádob spadá většina objektů do středohradištního období, jen jedna jáma by pak mohla být z mladší doby hradištní. Nejmladší komponentu představuje protáhlý objekt ve střední části staveniště, jenž je patrně pozůstatkem středověkého či novověkého úvozu.

BRNO-MALOMĚŘICE (okr. Brno-město)

UI. Pod Hády – Čtvrť pod Hády I. etapa (J. Zubalík, č. akce 1007/23)

V roce 2023 proběhl záchranný archeologický výzkum v souvislosti s výstavbou dvou nových bytových domů v areálu bývalé továrny Ergon na ulici Pod Hády. Během hloubení základové jámy bylo rozpoznáno celkem šest objektů, z nichž čtyři se koncentrovaly v jejím severozápadním rohu, jeden se nacházel blízko severovýchodního rohu a poslední byl zaznamenán v jižní části výkopu. Ze zásypu severních objektů se podařilo vyzvednout suroviny a polotovary na výrobu kamenné broušené industrie a zlomky keramických nádob, které lze časově zařadit do lengyelské kultury. Jižní objekt poskytl pravěké střeby bez možnosti přesnější datace.

BRNO-NOVÝ LÍSKOVEC (okr. Brno-město)

UI. Kluchova a ul. Zoubkova – Nový Lískovec, Kluchova, Zoubkova II – rekonstrukce vodovodu (J. Zubalík, č. akce 868/23)

Ve výkopu pro vodovod v Zoubkově ulici byl zaznamenán jeden zahloubený objekt, který je možné interpretovat jako rozsáhlejší nepravidelnou jámu vzniklou po těžbě hlíny. Zlomky keramických nádob získané z výplně jej datují do epilengyelské kultury. Vzhledem k omezenému rozsahu výzkumu zatím nelze spolehlivě rozhodnout, zda objevený objekt představuje pokračování soudobého sídliště částečně odkrytého při dřívějších výzkumech cca 700 m jižně, nebo zda naznačuje existenci dosud neznámé lokality.

BRNO-ŘEČKOVICE (okr. Brno-město)

Palackého náměstí – Amfiteátr, areál bývalého pivovaru (J. Zubalík, č. akce 186/23)

V roce 2023 během stavebních úprav v areálu bývalého dvora a pivovaru na Palackého náměstí (pozemek parc. č. 2385/1) došlo k objevu studny novověkého stáří. Studna byla umístěna poblíž jižního křídla původního dvora a byla překryta přibližně 1,5 m mocnými navážkami a konstrukčními vrstvami stávajících zpevněných ploch. Vzhledem k náleзовým okolnostem (nález byl učiněn na dně nestabilního výkopu) ji bylo možné zdokumentovat pouze v omezené míře z jednoho místa, kde byla kupole studny porušena zemními pracemi. Přesto se podařilo rozlišit dvě vývojové fáze studny. Studna byla nejprve obezděna velkými bloky kamene, patrně vápence a metabazitu, kladenými snad na sucho, případně na hlínu. Později došlo k zakrytí studny kupolí z cihel, které byly spojovány bílošedou vápnito-písčitou maltou a žlutým pískem. Z této fáze pochází také dva dřevěné trámy na rozhraní kamenné a cihelné části studny, sloužící asi jako nosníky dřevěného bednění během výstavby kupole. Kupolí procházelo železné potrubí, jímž pak byla voda čerpána. Hloubka studny po úroveň vodní hladiny byla změřena na přibližně 2,3 m, podle informací od stavebních dělníků však dosahovala hloubky okolo 6,5 m. Průměr studny přesahoval 2 m.

BRNO-TRNITÁ (okr. Brno-město)

Areál bývalé Vlněny – V. etapa výstavby Vlněny: KXY (J. Zubalík, č. akce 1117/22)

V roce 2023 pokračovala 5. etapa záchranného archeologického výzkumu v areálu Vlněny, předcházející výstavbě tří budov označených písmeny K, X a Y. V červenci se podařilo ve výkopu pro vodovod zdokumentovat jižní cihelnou stěnu továrny Adolfa Poppera, která tvořila zároveň levoběžní stěnu Svrateckého náhonu. Během podzimu pak probíhal dohled nad snižováním stavební jámy pod úroveň zkoumanou v roce 2022. Během těchto prací byly dokumentovány a vzorkovány dva řezy patrně středověkým korytem mlýnského náhonu.

BRUMOVICE (okr. Břeclav)

Les mezi Morkůvkami a Brumovicemi – válečný hrob (J. Kala, č. akce 1321/23)

V říjnu byli zaměstnanci ústavu informováni o nález většího množství lidských kostí a německé přilby v lese mezi Morkůvkami a Brumovicemi. Ve spolupráci s Historickým ústavem Moravského zemského muzea byl v uvedeném místě proveden menší záchranný výzkum. Ukázalo se, že zde byl hledačem s detektorem kovů porušen hrob vojáků z druhé světové války. V mělké hrobové jámě byly uloženy pozůstatky dvou dospělých mužů – německých vojáků, zemřelých patrně v důsledku těžkých tříštivých fraktur dolních končetin. Kromě dvou

párů těžkých kožených bot, z nichž jedny jsou v úpravě pro horské jednotky, byly u nich objeveny jen skromné zbytky částí ostatní výstroje. Na základě dobře čitelných identifikačních známek, vydaných policejní správou Graz a policejní správou Berlín-východ, se lze hypoteticky domnívat, že oba padlí bojovali v řadách 21. policejního pluku SS, jehož působení je na jihu Moravy doloženo v závěrečných dubnových a květnových bojích roku 1945.

BŘEST (okr. Kroměříž)

Intravilán – novostavba RD (M. Popelka, č. akce 362/23)

Drobným výzkumem, omezeným na dokumentaci vertikálních profilů, se při stavbě rodinného domu na parcele č. 405 v jihozápadní části intravilánu podařilo potvrdit starší předpoklady o výraznější raně středověké sídlištní aktivitě v prostoru pod úpatím terasy, na které je situováno historické centrum obce. Zjištění korespondují s dalšími menšími akcemi v tomto místě, při nichž se podařilo prozkoumat nebo zdokumentovat soudobé situace. Zánik raně středověkého sídliště a jeho následný prostorový přesun nad inundační hranu souvisí pravděpodobně s výraznějším odlesněním a následnými záplavami (převrstvení situací náplavovým sedimentem). Vývoj raně středověkého sídliště v jihozápadní části intravilánu lze časově vymezit pokročilou dobou hradištní až závěrem mladohradištního období, respektive počátkem vrcholného středověku.

ČECHY POD KOSÍŘEM (okr. Prostějov)

Pod hřbitovem – inženýrské sítě a komunikace Pod hřbitovem II (P. Fojtík, č. akce 137/23)

V severní části katastrálního území obce, v poloze s pomístním názvem Pod hřbitovem proběhl záchranný archeologický výzkum vyvolaný stavbou komunikace a inženýrských sítí. V návaznosti na realizované zemní práce se podařilo zachytit, odkrýt a zdokumentovat dva archeologické objekty reprezentující dvě různé etapy dosud neznámého osídlení tohoto místa. V prvním případě se jedná o výrobní objekt související s metalurgií kovů, přesněji o kovárnu a slévárnu z doby laténské. Na tuto interpretaci bezpečně odkazuje jak přítomnost strusky železa a neželezných kovů, tak zejména nález subtilních železných výhňových kleští a keramického tavicího kelímku – soudkovitého tyglíku se stopami barevného kovu. Užitečná keramika a doprovodné kovové předměty umožňují tuto velmi cennou a ve své podstatě unikátní terénní situaci datovat do stupně LT C, a to pravděpodobněji do jeho pokročilejší fáze LT C2, tedy na počátek pozdní doby laténské. V prostředí Moravy by se tak jednalo vedle nálezů z Mistřína o teprve druhý takto datovaný přímý doklad metalurgie neželezných kovů, která se v této době měla již koncentrovat na centrálních lokalitách opidálního typu. Ve druhém případě jde o relikt erozí značně poznamenané chaty s kamenným otopným

zařizováním, kterou lze na základě nepočetného souboru keramiky zařadit do časně slovanského období s keramikou tzv. pražského typu, nebo do následující starší doby hradištní. I zde se tak jedná o velmi důležitý poznatek, a to nejen v rámci mikroregionu Velkého Kosíře, ale i v širší oblasti Prostějovska, neboť podobných dokladů souvisejících s počátky slovanského osídlení máme v tomto prostoru doposud jen velmi poskrovnu.

Čechy pod Kosířem – zlomky tyglíku a nářadí z keltské metalurgické dílny

ČEJČ (okr. Hodonín)

Pod dráhou – stavba LBC Pod dráhou s výsadbou IP23 a LBK10 a polní cestou VC29-část A v k. ú. Čejč (M. Lečbých, č. akce 1197/23)

Při stavbě lokálního biocentra a polní cesty v polní trati Pod dráhou byl zjištěn a prozkoumán jeden novověký sídlištní objekt a podorniční kulturní vrstva s pravěkými nálezy v podobě malých zlomků keramických nádob a mazanice.

DĚTKOVICE (okr. Prostějov)

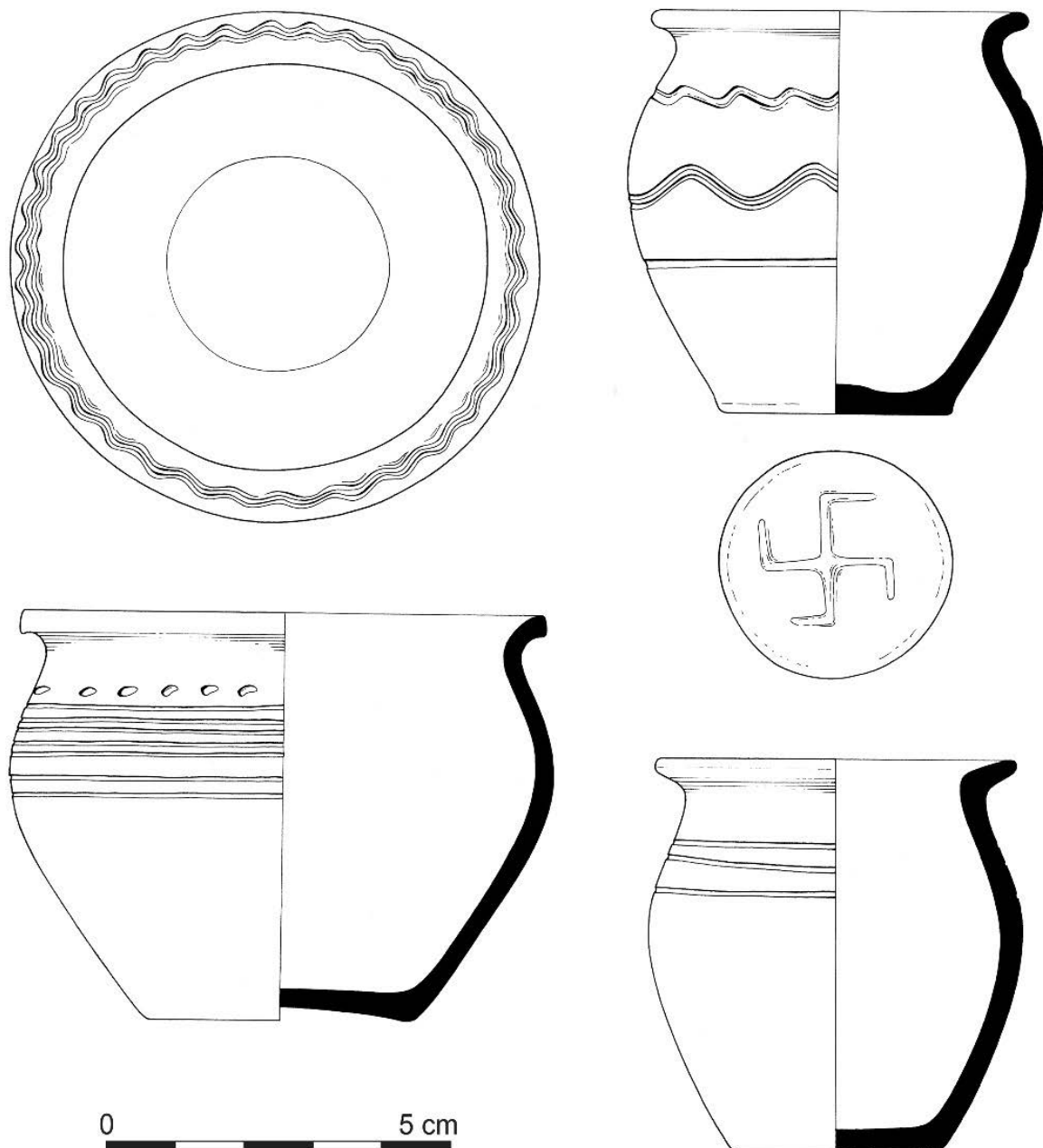
Za zahradama – novostavba RD (P. Fojtík, č. akce 620/23)

V roce 2023 byly realizovány přípravné práce související s plánovanou výstavbou dalšího rodinného domu (spočívající nejprve v prodloužení vodovodu a kanalizace a následně zejména

ve skrývce ornice v ploše stavby) na parcele č. 336/1 ležící v prostoru známého pohřebiště z mladší doby hradištní. S předstihem realizovaný záchranný archeologický výzkum přinesl, v souladu s očekáváním, objev dalších deseti hrobů. Již při zahájení odkryvu však bylo zřejmé, že značná hloubka hrobových jam neodpovídá obvykle mělkým hrobům ze závěru raného středověku, což následně potvrdil i nález dvou keramických nádob uložených v nohách jednoho z pohřbených. Jiný hrob byl sice bez nálezů, poskytl ale velmi zajímavou terénní situaci v podobě negativu pohřebních nosítek, tzv. „már“ neboli „lůžka mrtvého“. Tyto se zřetelně odlišovaly od okolního zásypu, což umožnilo zachytit jejich původní tvar, a to včetně polohy podstavných nožek, které se otiskly do jinak intaktního dna hrobové jámy. Pohřební nosítka byla zaznamenána i v jiném zkoumaném hrobě ženy vybavené nejen keramickou nádobou, ale i železným nožikem, a především drobnými železnými náušnicemi ležícími při lebce, a to v oblasti spánkových kostí. Ve výplni výše přiblíženého ženského hrobu byly navíc lokalizovány drobné kosti náležející lidskému plodu nebo novorozenci. Ostatní hroby poskytly jen skelety pohřbených, uložených v obvyklé natažené poloze na zádech, s nohama směrem k východu a hlavou k západu, tedy v souladu s křesťanskými zvyklostmi. Aktuální záchranný archeologický výzkum bezpochyby zasáhl nejstarší část raně středověké nekropole, kterou můžeme časově klást zřejmě do průběhu pokročilejšího 10. století.

Dětkovice – hroby z 10. století se zachovanými negativy dřevěných pohřebních nosítek

Dětkovice – keramické nádoby z raně středověkých hrobů, jedna opatřena na dně svastikou

DĚTKOVICE (okr. Prostějov)

Niva – výměna vedení V556 v úseku mezi Vyškovem a Prostějovem (P. Fojtík, č. akce 644/23)

V poloze s pomístním názvem Niva bylo zaznamenáno narušení větší zásobní jámy/obilného síla, jehož ovzorkováním byla získána drobná kolekce keramiky raně středověkého stáří. Objev naznačuje existenci dosud neznámého slovanského sídliště, které by mohlo souviset s nekropolí z 10. a zejména z průběhu 11. století, situovanou v nedaleké poloze Za zahradama.

DRAHANOVICE (okr. Olomouc)

Za kapličkou – bytový dům Drahanovice v poloze „Za kapličkou“ (P. Fojtík, č. akce 616/23)

Při výkopu základových pasů pro bytový dům v prostoru známého žárového pohřebiště platěnické skupiny východohalštatské kultury (pozemky parc. č. 597/145 a 597/176) došlo k narušení komorového hrobu. Původně patrně ve čtvercové hrobové jámě o rozměrech cca 150 x 150 cm bylo pod kamennou konstrukcí/závalem uloženo nejméně 10 povětšinou bohatě zdobených keramických nádob a železný nožík. Kremační pozůstatky zemřelého se koncentrovaly v jihozápadní části pohřební komory, a to spolu se zbytky železného náramku, železné harfovitě spony, železné břitvy (?), nejméně tří železných jehlic a zbytku bronzové náušnice/záušnice. S ohledem na výbavu se nejspíše jednalo o ženu, která náležela k vyšší střední společenské vrstvě. Na základě současného stavu poznání středomoravských pohřebišť doby halštatské lze uložení pohřbu klást do stupně Ha C2. Za přínosný můžeme považovat především přítomnost dvou exemplářů železné jehlice s vícenásobnou hlavicí, která se zdá být lokální (středomoravskou) variantou s časově pevněji vymezeným výskytem a mohla by představovat geograficky specifický a datačně významný artefakt.

Drahanovice – komorový žárový hrob s kamennou konstrukcí ze starší doby železné

HAJANY (okr. Brno-venkov)

Východně od obce Hajany – silnice Hajany – Želešice, II/152 (I. Čižmář, č. akce 43/23)

Při zemních pracích spočívajících ve svahování břehu silnice a ve výměně konstrukčních vrstev stávající komunikace bylo zachyceno celkem sedm archeologických objektů. Dva objekty představovaly zbytky zanesených žlabů probíhajících kolmo ke stávající vozovce, další pak hlubší příkop, ze kterého byly získány nálezy ze 13. století. Ačkoliv z prvních dvou objektů se nepodařilo získat žádný datovatelný materiál, je pravděpodobné, že i ony mohou spadat do stejného časového období. Příkop je navíc zachycený na leteckých fotkách z let 1998 a 1999, kdy je zřejmé, že opisuje mírný oblouk zprvu kopírující ve vzdálenosti cca 30–40 m trasu silnice do Želešic, ale postupně se stáčí západním směrem k obci. Zatím není jasné, co by příkop mohl ohrazovat, neboť nejsou známy žádné historické zprávy o tom, že by v těchto místech byla situována např. zaniklá středověká vesnice, tvrz nebo třeba vojenské ležení. Každopádně bylo toto opevnění umístěno v těsné blízkosti vyústění důležité komunikace z údolí Hajanského potoka. Nabízí se tedy jeho interpretace jako vojenského ležení nebo zaniklé vsi, která není podchycena v písemných pramenech. Pro bližší pochopení účelu ohrazení/opevnění by bylo vhodné provést geofyzikální průzkum a následné sondáže, které by upřesnily jak jeho podobu, tak i dataci. V břehu silnice byly dále zaznamenány dvě menší sloupové jámy a část otopného zařízení/pece, jež by mohly souviset s výše popsanými středověkými aktivitami. Starší komponentu představuje poslední, pouze částečně odkrytý objekt, snad základ chaty s podlahou zapuštěnou pod úroveň terénu, který podle keramického materiálu spadá do 9. – 10. století.

Hajany – profil zkoumaného žlabu a příkopu s nálezy ze 13. století

HODONICE (okr. Znojmo)

U pískovny, Za dráhou – druhý měrný odběr v závodě SGA Hodonice (D. Humpola, č. akce 666/23)

Trasa plynovodu porušila dva zahloubené objekty, které se na základě movitých nálezů podařilo zařadit do období věteřovské kultury. Jednalo se o části rozsáhlejších exploatačních jam – hliníků, v nichž se těžila hlína potřebná pro výrobu keramiky, na omazání stěn domů aj.

HOLEŠOV-DOBROTICE, HOLEŠOV-ŽOPY, JANKOVICE, BYSTRICE POD HOSTÝNEM-HLINSKO POD HOSTÝNEM, BYSTRICE POD HOSTÝNEM-BÍLAVSKO, CHOMÝŽ (okr. Kroměříž)

Nadetrávničí, Hlíny – zkapacitnění vodovodního přivaděče v úseku VDJ Žopy – VDJ Bystřice pod Hostýnem (M. Popelka, č. akce 41/22)

Při rozsáhlé rekonstrukci vodovodu v celkové délce téměř 8 km v oblasti na západním úpatí Hostýnských vrchů mezi vodojemem Žopy a vodojemem Bystřice pod Hostýnem byly registrovány dvě polohy s předchozí lidskou aktivitou. Obě polohy byly zjištěny na katastrálním území Dobrotic. V prvním případě šlo o montážní jámu v severní části polohy Nadetrávničí, jižně od polní cesty vedoucí ke kynologickému areálu, kde bylo posbíráno několik kusů neolitické keramiky a štípaný kamenný artefakt. Výskyt neolitické keramiky a štípané industrie koresponduje se staršími zprávami o nálezech z trati „nade travničí nad nádražím“, odkud jsou zmiňovány nálezy broušených kopytovitých nástrojů. Druhá poloha v severní části polní trati Hlíny poskytla keramiku rámcově pravěkého stáří (snad mladší doba bronzová) a mladší doby železné. V tomto případě se nepodařilo prostorově výskyt nálezů ztotožnit se staršími zprávami a je pravděpodobné, že se jedná o zcela novou pravěkou lokalitu. V obou případech mají nálezy charakter sběru, jelikož byly posbírány na výhozech vytěžené zeminy v okolí montážních jam v bezvýkopovém úseku. Nízká četnost archeologicky pozitivních zjištění je poplatná bezvýkopové technologii s montážními jámami v poměrně značné vzdálenosti (průměrně okolo 100 m), která výrazně limitovala možnosti archeologického poznání.

HOSTĚNICE (okr. Brno-venkov)

Hostěnické propadání – vodní tůň (P. Kos, 601/23)

Záchranný výzkum při budování vodní tůně v Hostěnicích přinesl svědectví o existenci historické hráze spjaté nejspíše s výrobním areálem panství pozořického velkostatku ze 17. – 19. století. Hráz tvořená kamennou konstrukcí zděnou na vápennou a později i cementovou maltu dokládá, že během své existence byla několikrát obnovována/reparována. Relikty zachycené stavbou dále naznačují, že konstrukce hráze mohla být poškozena přibližně ve dvou

etapách prudkými vodními přívaly. Historicky lze naposledy dokumentovat ještě v průběhu druhé poloviny 19. století v souvislosti se speleologickým výzkumem tzv. Vilémova údolíčka u propadání Hostěnického potoka II. V místech současného toku Hostěnického potoka se mohla nacházet nejspíše mostní propust, která byla s největší pravděpodobností opatřena hlinitou mostovkou, díky níž bylo možné přejíždět povozy po celé hrázi z jednoho břehu potoční nivy na druhý. V celkové koncepci pak zjištěné archeologické a geologické profily dokumentují založení staré hráze někdy v průběhu 17. – 18. století, její funkci a zánik v 18. – 19. století a nakonec poškození při razantní regulaci potoka ve druhé polovině 20. století. Hráz pak přečkala v tomto stavu až do roku 2023, tedy přibližně tři a půl století. Vzhledem k historickým objektům položeným pod hrází nelze vyloučit, že mohlo jít současně i o konstrukci účelového poldru, jehož úlohou byla regulace přívalových vod, směřující k jícnu propadání Hostěnického potoka. Další podobné objekty byly lokalizovány jižně Hostěnic v trati Nad Propastí a u rozcestí Troják za Hostěnickým propadáním směrem ke Kamennému žlíbku. Na základě záchranného výzkumu z roku 2015, který se uskutečnil na pozemku domu č. p. 92 v Hostěnicích (bývalé panské lichtensteinské hájenky), lze další poldr lokalizovat rovněž pod silniční komunikaci překlenující bezejmenný potok tekoucí jako pravostranný přítok Hostěnického potoka ze žlíbku v Napajedlích. U všech jmenovaných hrází bylo hlavním záměrem stabilizovat komunikace překlenující bahnitá místa a zadržet přívalové vody směřující z několika lokálních drobných povodí, případně jimi dočasně inundovat vyšší inaktivní ponory (Ve Smetištním závrtu III a Burkhartův IV). Doposud se zdá, že tato opatření budou bezprostředně vázána až na období raného novověku (17. – 19. stol.), což je v současnosti podloženo i historickými údaji.

HRADČANY (okr. Brno-venkov)

Černá pole – Čebín – II/385 Čebín, obchvat (R. Bíško, č. akce 1126/22)

V souvislosti s pokračováním stavby obchvatu Čebína byla v roce 2023 dokončena skrývka v prostoru křižovatky Čebín – Sentic – Hradčany. Jde o rovinatou plochu nad jižním svahem, který klesá k Čebínskému potoku, a kde byl v předchozím roce prováděn záchranný výzkum polykulturního sídliště. Ve skryté ploše byl identifikován pouze jeden nepravděelný objekt nejasné funkce. Chudé nálezové spektrum tvořily především zvířecí kosti a několik zlomků keramiky, které umožnily rámcovou dataci do období stěhování národů. Je tedy zřejmé, že do tohoto prostoru pravěké aktivity výše zmíněného sídliště nezasahují. Koncentrují se na mírné svahy jižně a západně od sledované plochy.

HRUŠOVANY (okr. Brno-venkov)

Intravilán obce – novostavba RD (R. Bíško, č. akce 139/23)

V základových pasech pro novostavbu rodinného domu na pozemcích parc. č. 1871/1 a 1872/1 se podařilo zachytit celkem sedm mělkých sídlištních objektů, které reprezentují dosud neznámou archeologickou lokalitu. Jednalo se o nevýrazné a mělké patrně kúlové/sloupové jámy a nevýrobní objekty, které lze časově zařadit jen rámcově do pravěku.

HULÍN (okr. Kroměříž)

Hřebavec před dráhou – pokračování skrývkových prací v dobývacím prostoru štěrkovny Hulín (M. Popelka, č. akce 172/22)

Sledování pokračujících skrývkových prací v severozápadní části těžebního prostoru Hulín přineslo v roce 2023 zjištění pouze jediného archeologického objektu, který je možné na základě materiálu vyzvednutého z jeho výplně datovat do střední doby hradištní. Objekt se nacházel přibližně ve středu plochy a svou orientací SZ-JV korespondoval se shodně datovaným objektem prozkoumaným ve vzdálenosti cca 40 m jihovýchodním směrem v předchozí etapě z let 2019–2020. Tyto objekty nepochybně souvisí se soudobou osadou, jež byla částečně odkryta již v roce 2014 v západní části přeložky němčického potoka o přibližně 200 metrů severněji.

Hulín – cílená povrchová prospekce před skrývkou v těžebním prostoru štěrkovny

HUSTOPEČE (okr. Břeclav)

Záhumenice – inženýrské sítě za Generála Peřiny, I. etapa (R. Bíško, č. akce 1183/23)

Při budování infrastruktury pro novou ulici v trati Záhumenice navazující na západní okraj stávajícího intravilánu obce byly zachyceny pozůstatky sídlišť z doby halštatské a laténské. Vedle kůlových jam a blíže nespecifikovaných sídlištních objektů zde bylo prozkoumáno i několik chat s podlahou zapuštěnou pod úroveň terénu, respektive se suterény. Z nálezů si zaslouží zvláštní zmínku část laténského skleněného náramku.

HUSTOPEČE (okr. Břeclav)

Na Šibenkách – dopravní a technická infrastruktura pro 12 domů, lokalita Za Pionýrskou (D. Parma, č. akce 636/22)

Záchranným výzkumem na parc. č. 982/96, 982/130 se podařilo zachytit celkem šest větších zahluobených objektů a zbytek kulturní vrstvy, které představují pozůstatky dosud neznámých sídlišť ze starší a mladší doby bronzové a z doby halštatské. Posledně jmenovanému období náležely dvě chaty s podlahou zapuštěnou pod úroveň terénu, respektive se suterénem. Sídliště z mladší doby bronzové by mohlo souviset s rámcově současným žárovým pohřebištěm, jež bylo odkryto přibližně 300 m severovýchodním směrem.

IVANOVICE NA HANÉ (okr. Vyškov)

Za rybníkem – výměna vedení V556 v úseku mezi Vyškovem a Prostějovem (P. Fojtík, č. akce 645/23)

Ve stavební jámě pro betonovou patku nového stožáru elektrického vedení byl na jednom z profilů zaznamenán narušený sídlištní objekt. Provedeným výzkumem byla částečně odkryta a zdokumentována zahluobená chata náležející pozdně laténskému období. V jejím zásypu byl uložen depot železných předmětů sestávající z kosy s objímkou a pilníku. Význam tohoto zjištění potrhuje i skutečnost, že se jedná o doposud neregistrovanou lokalitu rozšiřující jen velmi útržkovitě poznané keltské osídlení ivanovického katastru.

KANICE (okr. Brno-venkov)

Hády – ověření nálezu depotu (I. Čížmář – M. Přichystal, č. akce 522/23)

V květnu roku 2023 odevzdal J. Dvořáček pracovníkům ústavu bronzovou sekeru a hřivnovitý nákrčník, které našel za pomoci detektoru kovů na jednom místě v zalesněné jihozápadní části

Hádecké plošiny. Oba předměty lze datovat do mladšího období únětické kultury. Následnou sondáží a detektorovou prospekci se nepodařilo zachytit jakékoliv doklady soudobých antropogenních aktivit. Získána byla jen s depotem nesouvisející drobná stříbrná mince středověkého stáří. Vzhledem ke skutečnosti, že ani ze širšího sousedství lokality nejsou známy žádné stopy únětického osídlení a že Hádecká plošina představuje dominantní krajinný prvek, lze celek označit nejspíše za ireversibilní depozitum socio-kulturního významu.

KOBYLNICE (okr. Brno-venkov)

Za Štosy – rodinné domy Kobylnické sady (P. Kos, č. akce 897/23)

Během budování infrastruktury pro nový obytný soubor v trati Za Štosy (východně ul. Za Humny) bylo v roce 2023 odkryto šest zahloubených objektů obsahujících zlomky pravěké a raně historické keramiky (doba římská – stěhování národů?). Vyšší strukturu představovala mělce zahloubená chata se dvěma zásobními jámami a se základy nadzemní sloupové konstrukce.

KORYČANY (okr. Kroměříž)

Ul. Nádražní – REKO MS Koryčany, Nádražní (M. Popelka, č. akce 527/23)

Při rekonstrukci plynovodního potrubí v ulici Nádražní byly ve výkopu vedoucím podél hřbitova zjištěny archeologické situace související s rušením východní části hřbitova a rozšířením komunikace. Původní půdorys hřbitova měl ve východní části polygonální tvar a zasahoval až do míst současné vozovky a na ni navazující zelené plochy (viditelné na indikační skice z roku 1827 a následně i 1893). Situace je v současnosti čitelná také na katastrální mapě – původní tvar východního okraje hřbitova zachycuje parcela č. 745, která je ještě v 50. letech 20. století podle archivních leteckých snímků porostlá stromy. Zjištěné situace měly charakter nepravidelných zahloubených objektů, vyplněných nejen antropologickým materiálem, ale i stavební sutí a odpadem.

KOSTelec NA HANÉ (okr. Prostějov)

Intravilán – INFOS, optická síť obce Kostelec na Hané (P. Fojtík, č. akce 549/23)

V březnu až říjnu roku 2023 probíhal dohled při hloubení liniových výkopů pro optické kabely v intravilánu Kostelce na Hané. Severovýchodně jádra Jakubského náměstí, v blízkosti budovy staré školy (mezi ulicemi Za humny a Rynk, na parc. č. 1291) byla výkopem narušena antropogenní vrstva, která vedle četného materiálu recentního stáří obsahovala také

nepočtené zlomky keramiky lužické kultury. Toto zjištění koresponduje s existencí významné archeologické lokality v poloze „Panský dvůr“ (tj. dnešní ulice Pod Kosířem) a datování takto získaných nálezů je zcela v souladu s dřívějšími poznatky.

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Ul. Tovačovského – rezidence Palackého, přestavba ZŠ Palackého na bytové domy (M. Popelka, č. akce 464/21)

V rámci přestavby původní základní školy Palackého na bytový dům bylo při lokálních výkopech pro liniové prvky na nádvoří budovy s č. p. 431/11 (dvorní trakt parc. č. 5289) zdokumentováno mezi léty 2021–2023 několik vertikálních profilů, a to především v místě křížení s reliktem původního městského opevnění (základové zdivo obvodové městské hradby). Byla dokumentována stratigrafická situace před (vně) a za hradbou (uvnitř města). Současně bylo v suterénu budovy při rekonstrukci výtahové šachty dokumentováno zvrstvení, reprezentující pravděpodobně zasypaný původní vnější příkop za městskou hradbou. Torzovité informace získané vzorkováním dokumentovaných profilů neumožňují formulovat jasnější závěry o vývoji městského opevnění na východním okraji historického jádra města, přesto je možné stanovit, že základ hradby porušuje nejstarší intaktní vrstvy s keramikou počátku vrcholného středověku (2. polovina 13. století). Určitým námětem k další diskusi je zjištění žlabovitého objektu s keramikou 13. století pod bází hradby, který by (vzhledem ke svojí orientaci korespondující s osou mladší kamenné hradby) mohl reprezentovat určitou lehčí/provizorní formu fortifikace (palisádový žlab?), případně primární vymezení rozsahu budované hradby.

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Riegrovo náměstí 149/33 – snížení energetické náročnosti budovy (M. Popelka, č. akce 611/23)

Při rekonstrukci kanalizace ve vnitrobloku parc. č. 165 na Riegrově náměstí byly zachyceny reliktů celkem čtyř zděných konstrukcí či jejich základů, které souvisí s bohatým vývojem pozemku v jižní části historického jádra města Kroměříže. Dvě z konstrukcí mohou tvořit pozůstatky zástavby přiřčené v zadním traktu parcely k původní hradební zdi, případně se jedná o zbytky stavby s vnitřním členěním, zasahující původně do východní poloviny parcely před jejím scelením a průrazem hradby ulic Šafaříkova. Další konstrukce by mohla představovat pozůstatek historické (barokní/postbarokní) kanalizace (koresponduje na západní hraně parcely s trasou stávající kanalizace) a suk cihlového zdiva v nároží budovy lze označit za určitý zpevňovací pilíř, případně by se dle náznaku zaklenutí k západu mohlo jednat o prvek související s jednou z předchozích konstrukcí (historická stoka).

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

UI. Kojetínská – REKO MS Kroměříž, Kojetínská + 2 STL (M. Popelka, č. akce 408/23)

Při rekonstrukci místní sítě plynovodního potrubí na ulici Kojetínská byly zjištěny pozitivní archeologické situace ve třech úsecích stavby. V prvním případě se jednalo o prostor parku na křižovatce ulic Kojetínská a Štěchovice. Kamenná konstrukce zdi základu budovy barokního či předbarokního stáří (na indikační skice z roku 1830 není zobrazena) byla situována kolmo ke stávající uliční čáře a pravděpodobně souvisí s budovou zachycenou v tomto prostoru při loňské etapě rekonstrukce, která končila právě v místě parku. Několik metrů jižněji byl v rýze dokumentován suterén rezidenční stavby, snad ještě dřevo-hlinité konstrukce, o jejíž prostorové dispozici však vzhledem k omezeným možnostem výzkumu není možné sdělit nic bližšího. Situace je nepočítaným a málo průkazným materiálem datována do období vrcholného středověku až raného novověku. Další zahloubený objekt byl zdokumentován na profilu výkopu ve východní části ulice Školní a poskytl opět materiál, který je možné rámcově zasadit do výše zmíněného období. Je velice pravděpodobné, že se stále jedná o situaci související s širšími hospodářskými aktivitami v okolí historického rozsahu obce Štěchovice, později integrované do města Kroměříže. Doklady sídlištních aktivit lze tedy očekávat minimálně ve vzdálenosti až 130 m (oběma směry – severozápadním i jihovýchodním) od ulice Štěchovice, která tvořila hlavní komunikační osu původní obce. Třetím místem, kde byly sledovány stopy předchozího vývoje je ulice Ulička, spojující ulici Kojetínská s ulicí Malý val, lemující z vnější strany jihozápadní část hlavní městské fortifikace. V tomto prostoru byly na bázi výkopu vedeného v nové trase dokumentovány dva horizonty kulturní vrstvy. Mladší horizont souvisí se středověkými aktivitami, starší pak náležel pravěkému období a souvisel s prostorově rozsáhlým sídlištěm rozkládajícím se na výrazném návrší nad nivou řeky Moravy, kde bylo později založeno i centrum města Kroměříže.

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

UI. Křižná – provádění svislé hydroizolace objektu (M. Popelka, č. akce 661/23)

Po severozápadním, severovýchodním a jihovýchodním obvodu budovy s parc. č. st. 119/3 na ulici Křižná byly provedeny práce zaměřené na umístění svislé vnější hydroizolace. Paralelně s touto činností probíhal také archeologický výzkum, který byl negativně ovlivněn pozdním nahlášením prací a také nedodržením základních podmínek BOZP pro práci v otevřených výkopech s hloubkou větší než 120 cm. Přesto byly na severozápadním profilu zdokumentovány konstrukční prvky ve formě základových zdí, které reprezentují původní stavební vývoj, kdy předmětná budova byla spojena se zadním traktem domu se současným číslem popisným 111/59, jehož čelní strana je orientována do Velkého náměstí. Zajímavá

situace byla zjištěna na severozápadním nároží objektu, kde byla dokumentována základová zdiva. Starší základ měl výrazně hlubší spáru, zatímco základové zdivo doložené ze strany uliční čáry mělo menší hloubku základové spáry, avšak výrazně větší mocnost. To je pravděpodobně doklad zvětšení hmoty základu za účelem získání větší statické opory pro zvýšení budovy o další nadzemní patra. Jihozápadně od nároží byl dokumentován profil, na němž byly zjištěny nejméně dva požárové horizonty. Mladší požárový horizont by snad mohl souviset s historicky doloženým velkým požárem z roku 1656 za doby třicetileté války. Pro historický vývoj města je však zajímavější níže uložená požárová vrstva tvořená spečenou mazanicí, která se v profilu jevila prostorově ohraničená v délce přibližně 2,5 m a je možné o ní uvažovat jako o reliktu nadzemní stavby dřevohlinité konstrukce s podlahou zahloubenou pod úroveň terénu. Pod touto vrstvou byl z profilu získán keramický fragment, který lze spolehlivě datovat do závěru raného středověku, tedy do doby, kdy Kroměříž byla pouze trhovou vsí. Na tomto místě je důležité zmínit, že prostorově se ulice Křížná nachází nedaleko Riegrova náměstí, kde je staršími výzkumy doložen předlokační horizont. Stratigrafii bylo možné sledovat také na jihovýchodním profilu, kde se zachovalo poměrně nízké souvrství nad štěrkopísčitém podloží. Většina dochovaných intaktních vrstev v této části obsahovala vrcholně středověký materiál. Severovýchodní profil byl k dokumentaci nevhodný, jelikož po celé jeho délce probíhaly paralelně s osou budovy inženýrské sítě.

Kroměříž – profil s požárovými vrstvami a spečenou mazanicí z období středověku a raného novověku

KROMĚŘÍŽ-HRADISKO (okr. Kroměříž)

Pod hroby – badatelský výzkum 2023 (D. Parma, č. akce 1309/23)

Cílem badatelského výzkumu bylo stejně jako v roce 2022 ověřit datování vybraných struktur identifikovaných plošným magnetometrickým měřením. V roce 2023 byla vybrána jedna ze staveb situovaných uvnitř opevnění mezi vnější, tedy dodnes v reliktu dochovanou fortifikací, a středním příkopem. Dle geofyzikálního měření šlo o obdélný dům o rozměru přibližně 8x15 m s výraznou obvodovou strukturou. S přesahem byla mechanicky skryta ornice na ploše 16x26 m, pod níž byla začištěna výrazná kulturní vrstva s kumulací nálezů odpovídající měřené stavbě. Plocha byla rozdělena do čtvercové sítě a po odebrání geochemických vzorků bylo 40 % v severní polovině sníženo na úroveň podloží. Odebrání kulturní vrstvy o mocnosti kolem 0,2 m přineslo velké množství nálezů a zjištění, že zdrojem měřené anomálie byla jen obtížně plošně ohraničitelná tenká vrstva vypálené konstrukční mazanice evidentně respektující půdorys stavby. Ta se na úrovni podloží projevila již jen trojicí sloupových jam s nevýraznými nálezovými soubory. Dům je předběžně datován do střední doby bronzové, na úrovni podloží se pak objevily i zahloubené objekty ze starší doby bronzové.

Kroměříž-Hradisko – výzkum vrstvy vypálené konstrukční mazanice domu ze střední doby bronzové

KROMĚŘÍŽ-VÁŽANY U KROMĚŘÍŽE (okr. Kroměříž)

Jihovýchodní okraj intravilánu – novostavba RD (M. Popelka, č. akce 397/23)

Při stavbě rodinného domu na parc. č. 456 se podařilo zaznamenat dva horizonty předchozí lidské aktivity. V prvním případě se jednalo o pravěkou kulturní vrstvu, obsahují nálezy doby bronzové a mladší doby železné. Druhou fází osídlení pak reprezentuje raně středověké období, ze kterého byly prozkoumány celkem tři zahluobené archeologické objekty – včetně potravinářské pece s předpeční jámou. Keramický materiál mladšího horizontu osídlení je typický pro závěr raně středověkého období a souvisí s aktivitami v širším prostoru historického jádra obce (parcela bezprostředně navazuje na zadní trakty původních usedlostí, tvořících dřívější centrum obce). Zajímavá byla geologická situace na ploše stavby, kdy ani po vyhloubení základových pasů nebylo dosaženo podloží a veškeré situace mladšího horizontu byly zapuštěny do nadložních vrstev, které se vytvořily kombinací erozní a hydrologické činnosti na hranici nivního prostoru. V ploše stavby byla provedena také detektorová prospekce, kdy kovové nálezy doplňují a korespondují s keramickým materiálem (bronzová jehlice, část laténské spony). Jediným předmětem vybočujícím z výše uvedeného chronologického spektra je stříbrné lunicovité kování opasku, k němuž lze najít analogie v litých opaskových garniturách avarského okruhu s těžištěm výskytu v 6. až 8. století n. l.

Kroměříž-Vážany u Kroměříže – potravinářská pec a stříbrné opaskové kování z raného středověku

KŘENOVICE (okr. Vyškov)

Doliny – novostavba RD (D. Parma, č. akce 1310/23)

Během hloubení výkopů pro rodinný dům na parc. č. 1595/60 byl zjištěn jediný zahluobený objekt rámcově pravěkého stáří.

LUBNÁ (okr. Kroměříž)

Jihovýchodní okraj intravilánu – základní technická vybavenost pro výstavbu RD (M. Popelka, č. akce 1009/23)

Archeologickým výzkumem probíhajícím v souvislosti se založením základní technické vybavenosti pro plánovanou zástavbu sedmi nových rodinných domů na parc. č. 3164 se podařilo doložit existenci dosud neznámého neolitického sídliště na jihovýchodním okraji obce. Lokalita se nachází nad soutokem bezejmenných vodotečí tvořících přítoky potoka Trňáku v nadmořské výšce okolo 250 m. Prozkoumány byly celkem čtyři archeologické objekty, které se vázaly pouze na jihozápadní prostor stavby s podkladní vrstvou hlinitých sedimentů. Na zbytku plochy bylo registrováno pouze zpevněné skalnaté podloží. Objekty obsahovaly nevýrazný keramický materiál, který je možné na základě profilací okrajů, tvaru jednoho dochovaného ucha a příměsi drcené keramiky v hrnčířském těstě přiřadit lengyelskému kulturnímu komplexu.

MALÉ HRADISKO (okr. Prostějov)

Staré Hradisko – preventivní detektorová prospekce (I. Čižmář, č. akce 204/23)

V roce 2023 pokračovaly systematické preventivní průzkumy s detektory kovů na lokalitě Staré Hradisko, jejichž hlavním úkolem bylo snížení rizika úniku cenných nálezů, především zlatých a stříbrných mincí. Získáno bylo několik stovek metalických nálezů z pozdní doby laténské.

Malé Hradisko – pracovní snímek z preventivní detektorové prospekce na oppidu Staré Hradisko

MĚNÍN (okr. Brno – venkov)

Rybárna – skladovací hala s administrativním zázemím (D. Parma, č. akce 1311/23)

Před plánovanou výstavbou haly v prostoru známé lokality byla provedena cílená prospekce částečně sníženého terénu. Z ponechaného nadloží se podařilo získány zlomky pravěkých keramických nádob, bronzovou šipku a dva bronzové slitky.

MODŘICE (okr. Brno-město)

Ul. Mayerova, ul. Střední a bezejmenná ulice spojující ul. Střední a Prusinovského – Modřice, lokalita Za Humny, oprava splaškové a dešťové kanalizace, vodovod (J. Zubalík, č. akce 55/23)

V souvislosti s rekonstrukcí kanalizace a vodovodu v ulicích Mayerova a Střední a v bezejmenné uličce spojující ulice Střední a Prusinovského byl proveden výzkum, který prokázal intenzivní pravěké až protohistorické osídlení daného prostoru. Poprvé místo okupovali již nositelé kultury s lineární keramikou, jak dokládá hliník zachycený v bezejmenné uličce. V jeho blízkosti byly navíc zaznamenány dvě kúlové jámy, které můžou nasvědčovat existenci dlouhého domu. Do lengyelské kultury byl zařazen sídlištní objekt nacházející se ve východní části Mayerovy ulice, a především rozměrný příkop, snad s hrotitým dnem, který byl narušen v západní části téže ulice. Poblíž příkopu byl z kulturní vrstvy vyzvednut zlomek keramické nádoby patřící kultuře nálevkovitých pohárů. Na různých místech stavenišť pak byly zjištěny sídlištní objekty, jež na základě získaných zlomků keramiky spadají do mladší až pozdní doby bronzové, eventuálně do doby halštatské. Mezi těmito objekty zasluhují pozornost především pozůstatky tří pecí situovaných nedaleko od sebe ve Střední ulici. Poměrně značné rozměry, jež bylo možné rekonstruovat u dvou z nich (průměr cca 1 a 1,6 m), mohou naznačovat jejich výrobní charakter. Pece zřejmě vytvářely samostatný okrsek oddělený od ostatních soudobých objektů koncentrujících se v bezejmenné uličce, kde byly mimo jiné zjištěny až čtyři hliníky. Osídlení lokality v době římské dokládá sídlištní jáma ve Střední ulici a fragment nádoby pocházející z vrstvy v bezejmenné uličce. Přestože se stavenišť nachází jižně od historického jádra města, podařilo se v severovýchodní části ulice Střední objevit jednu kúlovou jámu, kterou lze na základě keramického materiálu datovat obecně do vrcholného středověku.

MOKRÁ-HORÁKOV (okr. Brno-venkov)

Lom – předstihový archeologický výzkum v lomu Mokrý v r. 2023 (P. Kos, č. akce 630/23)

V roce 2023 se evidence a detektorový průzkum zaměřily na zalesněnou oblast v severním předpolí velkolomu Mokrý (11,5 ha), mezi Prostředním lomem, Šedým žlábkem, Hostěnickým

propadáním a rozcestím Troják. V této části Mokerské plošiny bylo zaměřeno a zdokumentováno 51 objektů (milířišť, vodních jímek, lomů a vápenic), 4 komunikace a 15 mezních pásů zaniklé hostěnické plužiny. V ose lesní cesty U Trojálu byly rozpoznány relikty další velké středověké vícekanálové vápenické pece, již třinácté v pořadí, zaznamenané v oblasti mezi Mokrou a Hostěnicemi.

MOKRÁ-HORÁKOV (okr. Brno-venkov)

NPP Pekárna – úprava komunikace pro lesní těžbu (P. Kos, č. akce 9/23)

Záchranný výzkum vyvolaný úpravou silnice pro lesní těžbu pod jeskynní Pekárnou doložil celkem sedm archeologických objektů. Ve třech případech šlo o lesní komunikace typu vozové/úvozové cesty a pěšiny/turistického chodníku. Za nejstarší se podařilo označit cestu C2, která zůstala zachována v úseku dlouhém cca 60 m. K této prašné komunikaci se váží objekty, které lze tím pádem datovat do 18. – 19. století. Jedná se o dvě dřevouhelná milířiště s oválnými plošinami o průměru 7 m a dvě menší vápenické pece. Za mladší lze označit pouze vápenici respektující průběh novější cesty C1, která tuto starou komunikaci následně nahradila. Tato cesta mohla být zbudována jako nová širší vozová komunikace k vodním mlýnům od Hostěnic přibližně počátkem 20. století. Oválná dřevouhelná milířiště jsou v údolí Říčky poměrně vzácná, další najdeme nejbližší až u Bayerovy skály nad rančem U Jelena. Nelze u nich tudíž vyloučit ani vztah k nedalekým vodním mlýnům (Hádeckému, Hornímu, Prostřednímu a Dolnímu), které se datují od 15. do 19. století. Drobné vápenky plnily v 18.–20. století roli lidových výroben páleného kusového vápna, jehož vandrovním prodejem si prostí sedláci přivydělávali na podporu svého nepříliš výnosného zemědělství v málo úrodném kraji Moravského krasu. Jednalo se o jednorázová nebo krátkodobá pyrotechnologická zařízení vytápěná dřevem získávaným z místních zdrojů. To samé platilo i o vápenci a jílovité hlíně, kterých tu byl dostatek. Dokumentované objekty vytvářely samostatnou výrobní komponentu bez přímého vztahu k nálezům z nedaleké jeskyně Pekárny.

MORAVSKÝ PÍSEK (okr. Hodonín)

Podluží – plán využívání ložiska Podluží, retenční nádrž obce Moravský Písek (M. Lečbych, č. akce 658/23)

V roce 2023 pokračoval výzkum v lokalitě Podluží, kde bylo odkryto dalších 15 do podloží zahloubených archeologických objektů sídlištního charakteru. Jednalo se o zásobní jámu, kůlové jamky a sídlištní objekty bez možnosti bližší funkční interpretace, které bylo možné všechny zařadit do raného středověku, a to přesněji patrně do střední doby hradištní (9. století), případně do následující chronologické fáze.

MORAVSKÝ ŽIŽKOV (okr. Břeclav)

Nová remíza – válečný hrob (J. Kala, č. akce 1052/23)

Na vyžádání Policie ČR asistovali pracovníci ústavu při ohlášeném nálezů lidských kosterních pozůstatků v polní trati Nová remíza. Ukázalo se, že při detektorovém průzkumu amatérského spolupracovníka Archeologické ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. byl porušen vojenský hrob z druhé světové války. Objevené kosterní pozůstatky patřily neznámému příslušníkovi Rudé armády, který zde padl nejspíš v noci z 13. na 14. dubna 1945. Muž mezi 25. a 35. rokem života trpěl silnou kazivostí chrupu bez odpovídajícího ošetření. Po starší zlomenině měl deformovaný a zkrácený levý bérec, takže musel výrazně kulhat.

Moravský Žižkov – část dolní čelisti vojáka s alveolami zničenými zánětem a zub s mohutným kazem

MORKOVICE-SLÍŽANY (okr. Kroměříž)

Záhumenice – novostavba RD (M. Popelka, č. akce 321/23)

Při výstavbě rodinného domu na parc. č. 1814/19 byla odkryta sídlištní jáma kruhového půdorysu. Na základě drobného fragmentu tenkostěnného pohárku ve výplni byla datována do lengyelské kultury. I když v okolí bylo v minulosti sledováno větší množství zásahů do terénu v souvislosti s přípravou území pro novou lokalitu individuálního bydlení, jde o první takový nález. Vzhledem k solitérnosti objektu i charakteru jeho zásypu s minimem materiálu je pravděpodobné, že tento objekt reprezentuje periferii dosud neznámého sídliště, které pokračuje nejspíše směrem k jihu pod zástavbu obce.

MOUTNICE (okr. Brno-venkov)

Intravilán obce – rozšíření NN, ul. Šulcák (M. Lečbých, č. akce 659/23)

V úzkém výkopu pro kabel NN byl zjištěn narušený rozsáhlý sídlištní objekt či kulturní vrstva. Z výhozu zeminy se podařilo zachránit několik keramických zlomků datovatelných pouze rámcově do pravěku.

NEZAMYSLICE NAD HANOU, VÍCEMĚŘICE, NĚMČICE NAD HANOU, HRUŠKA (OKR. PROSTĚJOV), MĚROVICE NAD HANOU, KOJETÍN (okr. Přerov)

Extravilán – modernizace trati Brno-Přerov, 4. stavba Nezamyslice – Kojetín (I. Čižmář, M. Popelka, M. Přichystal, č. akce 360/23)

Ve spolupráci s pracovníky Archeogeofyziky Brno Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně byl v květnu až listopadu roku 2023 proveden prediktivní archeologický výzkum v trase připravované stavby modernizované železniční tratě. V plánovaném záboru bylo identifikováno celkem 12 archeologických lokalit (Víceměřice – Trávník a Podíly, Víceměřice/Němčice nad Hanou – Obecnice, Němčice nad Hanou – Padělky u dolního trávníku, Nad koutem, Nadloučí, Měrovice nad Hanou – Za hřbitovem, Hliník pod nádražím, Svárov, Podlučí, Kojetín – Babiny, U křenovické lávky). V řadě případů se sice jednalo o lokality známé z minulosti, avšak podařilo se významně přispět k upřesnění jejich polohy a především ke korekci jejich rozsahu oproti Státnímu archeologickému seznamu ČR. Nově byla získána dosud chybějící data o hustotě a velikosti předpokládaných podpovrchových archeologických struktur v rámci jednotlivých nalezišť.

Zvláštní zmínku si zaslouží objev dosud nevidovaného příkopového ohrazení půlkruhového půdorysu o průměru zhruba 94 m při plošném magnetometrickém průzkumu v západním sousedství bývalého hliníku situovaného na severozápadním okraji intravilánu Němčic nad Hanou. Následně byl jeho průběh rozpoznán díky pozitivním porostovým příznakům i na archivní letecké mapě z 2. 7. 2015 uveřejněné na serveru Mapy.cz. Zjištěné ohrazení je součástí polykulturní lokality známé již od 19. století. V jejím rámci byly v minulosti doloženy sídlištní a pohřební aktivity nositelů kultury s lineární keramikou, kultury se šňůrovou keramikou, únětické kultury, lužické kultury, platěnické kultury a v době laténské, římské i stěhování národů. Novými povrchovými sběry se v předmětné části naleziště sice podařilo získat menší kolekci kamenné štípané industrie a zlomků keramických nádob, avšak většina z nich je zařaditelná jen obecně do pravěku, středověku a novověku. Výjimku představují dva okrajové střepy s potuhovaným vnějším povrchem zdobeným dvojicí, respektive trojicí horizontálních rýh, které náleží rámcově do doby popelnicových polí. Datování nově zjištěného ohrazení tak zůstává otevřené a pouze hypoteticky lze uvažovat o jeho souvislosti s některou z přítomných komponent doby bronzové či halštatské.

NĚMČICE NAD HANOU, VÍCEMĚŘICE (okr. Prostějov)

Zadní dlátko, Kratiny – preventivní detektorová prospekce (I. Čižmář, č. akce 203/23)

V roce 2023 pokračovaly systematické preventivní průzkumy s detektory kovů na známé centrální aglomeraci doby laténské z 3.–2. století př. n. l., jejichž hlavním úkolem bylo snížení rizika úniku cenných nálezů, především zlatých a stříbrných mincí. Získáno bylo několik stovek metalických nálezů především z mladší doby laténské.

OŘECHOV (okr. Brno-venkov)

Žleby – válečný hrob (J. Kala, č. akce 1153/23)

Na vyžádání Policie ČR asistovali pracovníci ústavu při ohlášeném nálezů lidských kosterních pozůstatků a munice v polní trati Žleby. Ukázalo se, že při hledání s detektorem kovů byl porušen vojenský hrob z druhé světové války. Během záchranného výzkumu byly exhumovány ohořelé kosterní pozůstatky neznámého vojáka Rudé armády, drobné součástky jeho výstroje, zbytky střeliva, munice a troska z tanku T34/85, jehož vrak je v místě nálezů celkem spolehlivě doložen na archivním snímku. Teprve při antropologické analýze bylo zjištěno, že velmi malá část nalezených kostí náleží ještě druhému člověku. Oba vojáci zemřeli kolem 20. roku života.

Ořechov – víko muniční bedny z podlahy tanku T34/85 objevené ve válečném hrobě

OŘECHOV (okr. Brno-venkov)

Randlíky – válečný hrob (J. Kala, č. akce 1177/23)

Na vyžádání Policie ČR asistovali pracovníci ústavu při ohlášeném nálezů lidských kosterních pozůstatků a munice v polní trati Randlíky. Ukázalo se, že zde byl porušen vojenský hrob z druhé světové války. V poměrně hluboké, avšak plošně nevelké jámě byly zjištěny pozůstatky

a úzké otvory a na několika místech se dokonce zachovaly stopy po kopacím náčiní. V severozápadním rohu otvory lemovaly stěnu až k povrchu terénu, což by mohlo naznačovat existenci větrací šachty. Uprostřed delší jihozápadní strany komory pak ze dna vystupoval 0,2 m vysoký schod, na nějž navazovala zcela zasypaná nízká chodba s klenutým stropem o výšce 1,6 m a maximální šířce 1,4 m. Asi o 2 m dále v předpokládaném směru její trasy se na povrchu sprašového podloží vyrýsoval nepravidelný rozsáhlejší útvar, jenž by mohl představovat sanovaný starší propad pokračování této chodby, či sousední komory. Prostorově tento loch nejspíše souvisí s jedním z domů, které donedávna stály uvnitř řešené křižovatky ulic Komenského, Jeřábkova a Tikovská a jsou zaznačeny již na indikační skice Tikovic z roku 1825. Nepočtené zlomky keramických nádob získané ze zásypu komory umožňují datovat zánik lochu pouze rámcově do novověku.

Ořechov – pohled do prostor novověkého komorového sklepa (tzv. lochu) vykopaného do spraše

PAČLAVICE (okr. Kroměříž)

Nivky, Nivy, Padělky – hlavní polní cesta HC1 a interakční prvek IP3 v k. ú. Pačlavice (M. Popelka, č. akce 762/23)

V průběhu rekonstrukce polní cesty HC1 probíhající v délce cca 2 km severovýchodní částí katastrálního území Pačlavic byl zjištěn a prozkoumán jediný archeologický objekt poblíž božích muk u kóty 284 m n. m. Jednalo se o nepravidelně oválnou jámu se stupňovitým dnem,

obsahující velké množství materiálu, především keramiky, ale také kostěné, broušené a štípané industrie. Dle předběžného určení je možné objekt zařadit do mladšího, III. stupně badenské kultury. V regionu střední Moravy se jedná o vcelku ojedinělý soubor, rozšiřující pramennou základnu mladšího vývojového úseku badenské kultury o čtvrtou známou lokalitu z prostoru v pomyslném trojúhelníku mezi Olomoucí, Vyškovem a Kroměříží. V tomto případě jde navíc o výšinnou polohu mimo tradiční sídelní zónu.

Pačlavice – sídlištní objekt s keramikou III. stupně badenské kultury (střední eneolit)

POČENICE-TETĚTICE (okr. Kroměříž)

Západní část intravilánu – kabelové vedení NN, obnova (M. Popelka, č. akce 520/23)

Záchranným archeologickým výzkumem při pokládce kabelu nízkého napětí v západní části obce Počenice se podařilo s konečnou platností lokalizovat a doložit existenci hřbitova, náležejícího ke kostelu sv. Gotharda, a tím současně verifikovat jedno z možných míst, kde byla předpokládána tzv. „Dolní“ tvrz. Je zřejmé, že podobně jako ve východní části obce, kde se nacházel kostel sv. Petra a Pavla (v druhé polovině 18. století na jeho místě vzniká kostel sv. Bartoloměje) nedaleko lépe lokalizované „Horní“ tvrze (okolí č. p. 33 východně od kostela), naprosto analogicky (resp. zrcadlově) vypadala situace v západní části obce. Kostel sv. Gotharda lze na základě nálezů kosterních pozůstatků vztáhnout k prostoru okolo č. p. 3, 4 a 119 (nejspíše přímo pod stávající zástavbu) a torzo tvrze se nachází v prostoru rozsáhlého hospodářského dvora s č. p. 1, nikoli v blízkosti brodu přes Tišínku, kam byla tvrz hypoteticky také kladena. Vzdálenost „Dolní“ tvrze od prostoru hřbitova sv. Gotharda lze odhadnout na cca 70 m jihozápadním směrem. V případě „Horní“ tvrze s původním kostelem sv. Petra a Pavla na opačném konci vesnice je to přibližně 60 m. Tuto představu podporuje také terénní konfigurace, kdy tvrz leží na nejvyšším bodě v rámci celého prostoru a zbytek obce (jednotlivé usedlosti) je dislokován po obvodu návsi směřující k brodu. Sídlištní aktivity v tomto prostoru jsou doloženy dvěma dokumentovanými sídlištními jámami s materiálem vrcholného středověku. Velice cenným předmětem pro dataci aktivit v prostoru hřbitova u kostela sv.

Gotharda je pak drobná mince, parvus Václava II., ražená již po roce 1300. Otázkou zůstává datace objektu, který měl charakter lineárně probíhajícího žlábků přibližně ve směru SSZ-JJV před domem č. p. 50 a neposkytl žádný materiál, avšak byl superponován sídlištní jámou s materiálem vrcholného středověku. Vzhledem k umístění domu s č. p. 50 do předpokládaného prostoru „Dolní“ tvrze by se mohlo jednat o žlab související s fortifikací, či vymezuující vnější okolí tvrziště, vyloučena však není ani datace do starších období.

PRAVČICE (okr. Kroměříž)

Intravilán – vybudování síťové infrastruktury vysokorychlostního připojení k internetu v intervenční oblasti 41 – Pravčice (M. Popelka, č. akce 28/23)

Při průběžném sledování liniových výkopů pro pokládku kabeláže vysokorychlostního internetu byla ve východní části intravilánu obce Pravčice zjištěna přítomnost předchozího pravěkého a středověkého osídlení ve formě narušené kulturní vrstvy, ze které pochází materiál kultury popelnicových polí a vrcholného středověku. Na základě prostorového rozmístění nálezů v kombinaci se studiem konfigurace terénu byl vytvořen predikční model archeologické lokality v tomto prostoru, který se částečně kryje s historickým jádrem obce. Je zřejmé, že vzhledem k výhodné poloze na výraznějším návrší nad řekou Rusavou zde existovalo osídlení již v době bronzové a následně se v těchto místech konstitovalo původní jádro obce.

PRAVČICE (okr. Kroměříž)

Intravilán obce – odstranění RD č. p. 6 a novostavba sídla společnosti NESTONEJ s. r. o. v Pravčicích (M. Popelka, č. akce 556/23)

V první fázi byly sledovány práce související s odstraněním původního domu č. p. 6 a následně s novostavbou sídla společnosti NESTONEJ s. r. o. Výkopy pro základové pasy nového objektu sice částečně kopírovaly původní dispozici, přesto ale bylo v jejich severovýchodní části zjištěno porušení archeologických situací. Jednalo se o dva starší objekty datované obecně do pravěku, které byly v superpozici s mladší, novověkou jámou, obsahující skelet většího přežvýkavce. Celé seskupení bylo od jihu vymezeno původním základovým zdívkem předchozí zástavby. Sanační jámy na uhynulý dobytek jsou poměrně často doloženými objekty v prostoru hospodářského zázemí novověké zástavby. Pravěké objekty pak zpřesňují dříve predikovaný rozsah pravěké lokality zaznamenané v prostoru východní části intravilánu obce při pokládce sdělovacího kabelu pro vysokorychlostní internet v první polovině roku 2023.

PRAVČICE (okr. Kroměříž)

Ul. Němčická – zóna technické vybavenosti v obci Pravčice, ul. Němčická – kanalizace a vodovod (M. Popelka, č. akce 41/23)

Při budování základní technické vybavenosti v lokalitě Pravčice – Němčická ulice byly částečně prozkoumány dvě archeologické situace. Jednalo se o zemní rýhou narušený kostrový hrob muže, uloženého v rituální skrčené poloze na pravém boku s výrazněji pokrčenými nohama a pravou rukou pokrčenou před obličejem a druhou (výrazně porušeno hlavní zemní rýhou pro pokládku kanalizace a vodovodu) nejspíše také pokrčenou a směřující do oblasti pánve. Jedinec byl uložen v rozměrnější obdélné jámě se zaoblenými rohy orientované delší osou ve směru S-J. Hlava směřovala k jihu s pohledem k východu. Datace hrobu je vzhledem k absenci nálezů nejasná, nicméně tento způsob pohřbívání se objevuje primárně v mladém a pozdním eneolitu a na počátku starší doby bronzové. Druhou situací byla rozměrná zásobní jáma s výrazně podhloubenými stěnami, kterou kvůli absenci materiálu není možné blíže časově zařadit. S podobným tvarem zásobních jam se setkáváme nejčastěji na pravěkých sídlištích od neolitu až po protohistorické období.

Pravčice – preparace hrobu muže ve skrčené poloze na pravém boku narušeného zemní rýhou

PROSIMĚŘICE (okr. Znojmo)

Severozápadní okraj obce – výstavba IS pro RD, lokalita Bohunice – I. etapa Část: SO 01 Komunikace, SO 02 Odvodnění komunikace (D. Humpola, č. akce 691/23)

V ploše komunikace se podařilo prozkoumat 66 zahloubených objektů různého stáří. Osm sídlištních objektů a jednu zahloubenou chatu bylo možné na základě získaného materiálu datovat do doby římské, další dvě jámy patřily do vrcholného středověku. Ostatní objekty obsahovaly jen sporadické množství nálezů, takže je bylo možné zařadit jen rámcově do pravěku.

PROSIMĚŘICE (okr. Znojmo)

Severozápadní okraj obce – novostavba RD (D. Humpola, č. akce 1093/22)

V roce 2023 pokračoval výzkum v ploše rodinného domu na parc. č. 2708/3 zahájený již v předchozím roce. Během výzkumu bylo prozkoumáno celkem 114 zahloubených objektů různého stáří, mezi nimiž převažovaly kúlové jámy. Nejstarší zjištěnou komponentou je osídlení z mladší doby bronzové, které však po sobě zanechalo jen sporadický počet objektů. Mnohem více jich patřilo do doby římské. Z tohoto období pochází i částečně prozkoumaná chata s podlahou zapuštěnou pod úroveň terénu a několik zásobních jam. Na dně jedné z nich se unikátně zachovala vrstva spálených obilek a několika ořechů.

PROSIMĚŘICE

Severozápadní okraj obce – novostavba RD (D. Humpola, č. akce 1248/23)

Při záchranném archeologickém výzkumu vyvolaném stavbou rodinného domu na parc. č. 2713/3 bylo postupně zachyceno a prozkoumáno pět zahloubených objektů. Jednalo se o čtyři přesněji nedatovatelné kúlové jámy a část chaty s podlahou zapuštěnou pod úroveň terénu pocházející z doby římské.

PROSIMĚŘICE

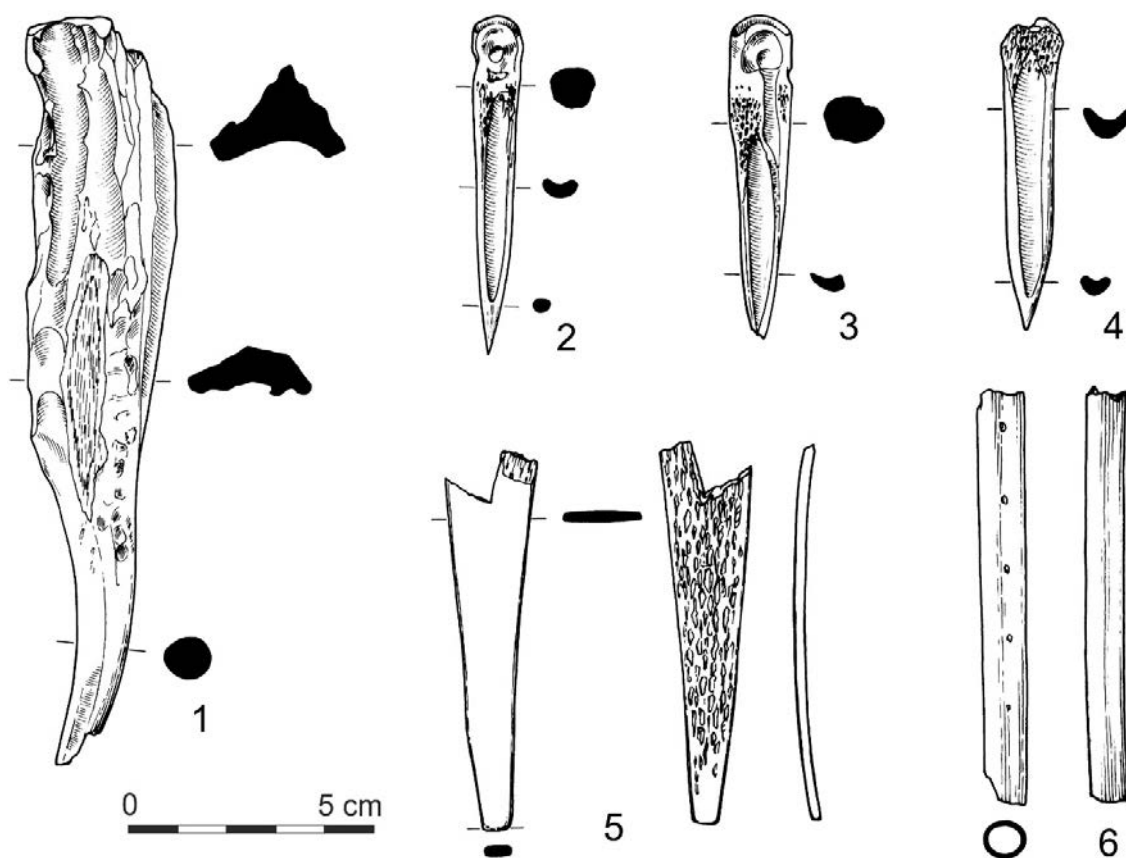
Severozápadní okraj obce – novostavba RD (D. Humpola, č. akce 1253/23)

V září roku 2023 proběhl průzkum základových pasů novostavby rodinného domu na parc. č. 2708/4. Základy porušili 11 zahloubených sídlištních jam různé velikosti. Vzhledem k minimálnímu množství získaného materiálu lze objekty datovat jen rámcově do pravěku.

PROSTĚJOV-VRAHOVICE (okr. Prostějov)

Trávníky – ZTV pro výstavbu 9 RD v lokalitě Trávníky (P. Fojtík, č. akce 505/23)

V roce 2023 byl uskutečněn záchranný archeologický výzkum v prostoru známé neolitické až eneolitické lokality při jihovýchodním okraji Vrahovic v souvislosti s budováním základní technické vybavenosti pro plánovanou výstavbu rodinných domů. Odkryto bylo celkem 16 archeologických situací. Většina z nich představovala pozůstatky dlouhodobé okupace místa nositeli kultury s lineární keramikou, která započala již ve fázi LnK Ib a pokračovala až do fáze LnK IIb/III. Ze spektra obvyklých sídlištních jam se vymyká liniový objekt interpretovaný patrně jako mělčí příkop s palisádovým žlabem, jenž opětovně naznačil možnost ohrazení staroneolitického sídlištního areálu. Z nálezů si zaslouží pozornost početnější kolekce nástrojů vyrobených z kosti (masivní šídlo/bodec, 3 drobnější šídla, dlátko z půleného žebra a zdobená píšťalka/vábnička? z duté ptačí kosti). Pomineme-li nejasně datované torzo lidského skeletu zachycené v podorniční vrstvě, pak jediný doklad mladších aktivit tvořila zásobní jáma, z jejíž výplně byly získány zlomky keramických nádob epilengyelské kultury. Nejen s ohledem na polohu lokality, ale i s přihlédnutím k chronologickému rozpětí neolitického osídlení místa můžeme toto sídliště považovat za součást rozsáhlé „centrální“ sídelní aglomerace nejstarších moravských zemědělců – lidu s lineární keramikou v širším prostoru tzv. Kralického háje.

Prostějov-Vrahovice – kostěná industrie, včetně píšťalky / vábničky (6) kultury s lineární keramikou

PŘÍSNOTICE (okr. Brno-venkov)

UI. Na Dílech – kanalizace a vodovod (R. Bíško, č. akce 156/23)

Prostor stavby byl v minulosti značně pozměněn, především co se týče georeliéfu. Ve většinové délce rýhy se totiž nacházely novověké až recentní navážky, které terén vyrovnávaly. Hloubka výkopu tímto většinou nedosahovala geologického podloží nebo jen velice nepatrně. Navážky se skládaly z cihlových drtí, štěrkových vyrovnávek apod. Situace se výrazně změnila v části rýhy mimo novodobou zástavbu, kde se pod cca 0,5 m mocnou vrstvou ornice nacházelo štěrkopísčité podloží. V jednom místě rýha porušila blíže nespecifikovatelnou sídlištní jámu z doby halštatské. Objekt je nepochybně součástí většího, možná polykulturního sídliště, které se podle porostových příznaků viditelných na fotkách a ortosnímčích rozkládá východně od intravilánu obce.

RAJHRAD (okr. Brno-venkov)

UI. Palackého – technologie zásobování kotlů LTO (R. Bíško, č. akce 696/23)

V plošně nepříliš rozsáhlém výkopu uvnitř areálu sladovny Bernard byly zjištěny dvě zásobní jámy. Nepočtený materiál získaný vzorkováním jejich profilů umožnil pouze rámcovou dataci do doby bronzové. Objekty patrně souvisí se známou lokalitou v západním sousedství.

RAJHRAD (okr. Brno-venkov)

U Staré Pošty – autodílna (R. Bíško, č. akce 246/23)

Výzkum na místě budoucí autodílny na parc. č. 2113/133 a 2113/117 navázal na odkryvy v letech 2013 a 2017, kdy bylo v sousedství zjištěno a prozkoumáno pohřebiště z období kultury se zvoncovitými poháry a z doby halštatské. Plošná skrývka ornice, která proběhla na jaře roku 2023, byla vzhledem k své hloubce negativní. Nicméně při následném hloubení základových pasů se podařilo zachytit jeden žárový a jeden kostrový hrob kultury se zvoncovitými poháry. V kostrovém hrobě byl zemřelý umístěn ve skrčené poloze na levém boku, přičemž hlava směřovala k severu. Jeho výbavu tvořila keramická miska a džbánec.

ROZDROJOVICE (okr. Brno-venkov)

U kříže – novostavba RD (M. Lečbych, č. akce 479/23)

Během výstavby rodinného domu na parc. č. 638/69 v prostoru známé neolitické lokality U kříže byly prozkoumány čtyři zahloubené sídlištní jámy lengyelské kultury. Kromě početných

zlomků keramických nádob se z jejich výplní podařilo vyzvednout také několik drobných kamenných nástrojů a část lidské figurální plastiky (hýždě).

ROZDROJOVICE (okr. Brno-venkov)

Les u Rozdrojovic – válečný hrob (J. Kala, č. akce 1320/23)

V říjnu informoval spolupracovník Muzea Blanenska, že za pomoci detektoru kovů našel v lese u Rozdrojovic německou jídelní nádobu a pod ní lidské kosti. Při následném záchranném výzkumu zde byly objeveny kosterní pozůstatky tří mužů. Navzdory původní interpretaci, že se jedná o další německý válečný hrob, vedou zbytky výstroje a výzbroje nalezené bezprostředně u všech padlých spíše k závěru, že se jednalo u příslušníky Rudé armády. Mezi signifikantní nálezy patří především sovětský náramkový kompas typu „Adrianov“, notně sešlapané boty sovětské, ale pravděpodobně i severoamerické provenience (z programu Lend-Lease) a pěchotní střelivo Mosin 7,62 mm x 54R, které zajistila Pyrotechnická služba Policie ČR. Všichni tři vojáci utrpěli těžké fraktury dolních končetin, jeden z nich patrně i střelně – střepinové zranění pánve.

SIVICE (okr. Brno-venkov)

Nebosádky, Štarcárky – výstavba komunikací a inženýrských sítí v lokalitě Nebosádky (P. Kos, č. akce 5/23)

Během výstavby komunikací a inženýrských sítí na pac. č. 995 a 1040 v lokalitě Nebosádky bylo zachyceno polykulturní pravěké sídliště, které zemědělsky využívalo jižních sprašových svahů polních tratí Štarcary/Štarcárky. Pozůstatky sloupových jam představujících základy nadzemních dřevěných domů bylo možné spojit především s osídlením staršího i mladšího neolitu, s kulturou s lineární keramikou a lengyelskou kulturou, ojediněle pak také s dobou halštatskou. Kromě baterie potravinářských pecí a několika dalších sídlištních jam stejného stáří (neolit?), bylo ještě zachyceno nároží palisádového žlabu porušeného velkou zemnicí, které by mohlo naznačovat existenci plotem hrazeného hospodářského dvorce z doby halštatské. Mohutná sloupová jáma patřící tomuto období naznačuje, že uvnitř hrazeného areálu mohla stát i rozměrná reprezentativní dřevěná stavba. Zemnici, která následně porušila žlab, lze zařadit do mladší doby halštatské (Ha D1) a jeden objekt na základě střepů s příměsí tuhy dokonce do pozdní doby halštatské (Ha D2/3). Zlomky mazanice s otisky kulatin a trámů ze zemnice dokládají dřevo-hliněnou konstrukci stavby. Ze stejného objektu pak bylo získáno téměř celé jehlancové keramické závaží z tkalcovského stavu a hliněný přeslen vřetena ke zhotovování příze. K nejmladším aktivitám patřily pozůstatky komunikace Z-V směru, která ve středověku a raném novověku spojovala obce Mokrou a Pozořice. Z povrchové prospekce

učiněné příležitostně na přilehlých parcelách pochází kromě zlomků keramiky zmíněných pravěkých kultur i ojedinělé pyramidální, ohněm alterované pazourkové jádro z období mladého paleolitu. Po nálezů sídlištních objektů pozdní halštatské fáze v intravilánu obce při výstavbě kanalizace v roce 2008 (ulice s domy č. 290, 260 a 283), lze nověji uvažovat o existenci rozsáhlejšího soudobého sídliště stabilnější povahy, jež zaujímal mírný svah na pravostranném nábřeží Pozořického potoka. Další pozdně halštatské sídliště bylo zachyceno při budování kanalizace roku 2008 také v ulici V Zámku v nedalekých Pozořicích. Otázkou pak zůstává škála osídlení v minulosti fortifikovaného návrší Perk v Sivicích, které by mohlo vykazovat rovněž vztah k pozdní halštatské fázi sídliště prokázaného nálezy v jeho bezprostřední blízkosti.

SIVICE (okr. Brno-venkov)

Intravilán – novostavba RD (D. Parma, č. akce 233/23)

Během hloubení výkopů pro rodinný dům na parc. č. 210 byla zjištěna masivní kulturní vrstva s nálezy z doby halštatské.

SIVICE (okr. Brno-venkov)

Nebosádky – novostavba RD (D. Parma, č. akce 1313/23)

V průběhu výstavby rodinného domu na parc. č. 993/5 byla prozkoumána pravidelně obdélná sídlištní jáma lengyelské kultury. Snad do stejného období nebo jen rámcově do neolitu lze datovat i části dvou rozsáhlých hliníků dokumentovaných pouze v profilu zářezu. Dále byly prozkoumány celkem tři zahloubené chaty z doby halštatské. Jedná se o pokračování polykulturní lokality částečně odkryté již při budování komunikací a inženýrských sítí.

SKAŠTICE (okr. Kroměříž)

Za Humny – kabel NN (M. Popelka, č. akce 320/23)

Při pokládce kabelu nízkého napětí byla v severovýchodní části polní tratě Za Humny zdokumentována jedna sídlištní jáma, ze které byl vyzvednut zlomek raně středověké keramické nádoby. Dle dostupných informací se jedná o první archeologický objekt registrovaný v katastrálním území Skaštic, neboť všechny ostatní dosavadní nálezy byly získány pouze povrchovými sběry. Tento objekt by mohl představovat pozůstatek původní osady předcházející vznik dnešní obce.

SOKOLNICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Pod Stráží – rekonstrukce ulice Pod Stráží (D. Parma, č. akce 1267/23)

Od prosince roku 2022 probíhala kompletní rekonstrukce ulice Pod Stráží, při níž se nachází dobře dochovaný relikt tvrze typu motte. Uliční komunikace prochází přímo prostorem, v němž lze dle logiky terénního reliktu očekávat část příkopu. V první etapě zde byl dokumentován výkop kanalizace, který ovšem zachytil pouze výplň novověké úvozové cesty, případně stopy stejně staré těžby písku. Lze spolehlivě konstatovat, že příkop středověké fortifikace se zde nenachází. Při následné plošné skrývce byly zasaženy pouze novověké či spíše recentní výplně úvozů. Nepodařilo se zachytit žádný pozůstatek kulturní vrstvy ani žádné jednotlivé nálezy datovatelné do středověku, takže otázka přímého datování tvrze tedy zůstává otevřená. Současný stav reliktu byl dle sdělení starosty v posledním desetiletí mírně upraven dosypáním.

Sokolnice – stav tvrze typu motte před dosypáním v r. 2001 (foto M. Bálek, archiv ÚAPP Brno, v. v. i.)

SYROVICE (okr. Brno-venkov)

Chocholáč – novostavba RD (I. Čižmář, č. akce 475/23)

Během záchranného archeologického výzkumu na parc. č. 4725/2 byly zaznamenány tři zahloubené objekty. Dva z nich se na základě získaného materiálu (zlomky cihel, novověká

keramika) ukázaly být novodobými záležitostmi, ve třetím případě se pak jednalo o sídlištní jámu, kterou bylo možné díky vyzvednutým zlomkům keramických nádob zařadit do pozdní doby hradištní (13. století). Tato jáma nepochybně tvoří periferii nedaleké polykulturní lokality Chocholáč, jejíž jádro se rozkládá cca 200 m východním směrem.

SYROVICE (okr. Brno-venkov)

Intravilán – kabelové rozvody NN (I. Čižmář, č. akce 108/23)

Během archeologického dohledu při výkopech pro kabelové vedení NN byl na parc. č. 472/1 zachycen jeden vejčité tvarovaný objekt datovatelný jen rámcově do pravěku. Ze zásypu se podařilo získat drobné kosti, které dle předběžného osteologického určení náleží nejméně dvěma novorozeným mláďatům psa domácího. V nedaleké montážní jámě pro protlak pod silnicí pak bylo zachyceno novověké souvrství, pod nímž byl do podloží zahlouben další objekt, jenž s ohledem na přítomnost zlomků cihel ve výplni časově spadá patrně také do novověku. Pravěká jáma by snad mohla souviset s nedalekou polykulturní lokalitou v poloze Chocholáč.

SYROVICE (okr. Brno-venkov)

Klínek – řadové rodinné domy Syrovice, část Klínek (I. Čižmář, č. akce 742/22)

Během výstavby jednoho z rodinných domů v lokalitě Klínek byly v základových pasech zachyceny pozůstatky okopu z druhé světové války. Podobné objekty byly v této poloze odkryty již v minulých letech.

ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Ponětovská – výstavba RD + viladomů Šlapanice u Brna, ul. Ponětovská – komunikace a inž. Sítě (D. Parma, č. akce 1131/22)

V létě byly v prostoru komunikací pro připravovanou výstavbu rodinných domů zjištěny dva hliníky z mladší doby bronzové, tvořící evidentně okrajovou část dosud neznámého sídliště.

TĚŠETICE (okr. Znojmo)

Sady – novostavba RD (D. Humpola, č. akce 1251/23)

Na začátku července proběhl záchranný archeologický výzkum při stavbě rodinného domu na parc. č. 4023/3 v poloze Sady. V základových pasech byly prozkoumány a zdokumentovány

dva zahloubené objekty, které bylo možné na základě získaného materiálu datovat do fáze Ib kultury s lineární keramikou.

TIŠNOV (okr. Brno-venkov)

Ul. Husova – celková rekonstrukce ulice Husovy (A. Matějčková, č. akce 934/23)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu byly v liniových výkopech pro inženýrské sítě zaznamenány tři zahloubené sídlištní objekty. Jeden objekt byl zjištěn v přípojce před domem č. p. 446, další dva pak v rýze před domem č. p. 465. Vzhledem k hloubce výkopů a pažení byly možnosti dokumentace a vzorkování velmi omezené. Na základě získaného nepočetného materiálu je možné jámy datovat pouze rámcově do pravěku. Společně se solitérními objekty, které byly objeveny v předchozích letech v ulicích Smíškova a Purkyňova, by mohly reprezentovat dosud nevidovanou rozsáhlejší archeologickou lokalitu v intravilánu Tišnova.

TROUBKY-ZDISLAVICE (okr. Kroměříž)

Severní okraj intravilánu – novostavba RD (M. Popelka, č. akce 929/23)

Na profilu hlubokého zářezu pro základy rodinného domu ve svažitém terénu byl zaznamenán zahloubený sídlištní objekt, který byl na základě získaného materiálu datován do kultury s lineární keramikou. Jáma představuje pozůstatek dosud neznámé archeologické lokality a první doklad o přítomnosti nositelů uvedené staroneolitické kultury v rámci předmětného katastrálního území.

TROUBKY-ZDISLAVICE (okr. Kroměříž)

Lesní trať Kuča – LC Slížanská (M. Popelka, č. akce 1202/23)

V souvislosti s údržbou lesní cesty Slížanská došlo k narušení dvou zahloubených archeologických objektů, které je možné pouze obecně interpretovat jako sídlištní jámy. Nepočetný materiál získaný jejich vzorkováním lze přiřadit lengyelskému kulturnímu komplexu (drobný pohárek z jemně plavené hlíny, ven vyhnutý okrajový stěp mísovité nádoby se zesílenými plecemi). Výzkumem se podařilo doložit existenci nového výšinného sídliště v dosud málo prozkoumané zalesněné oblasti východní části Litenčické pahorkatiny.

TVAROŽNÁ (okr. Brno-venkov)

Díly – Obchodně skladovací boxy Tvarožná (D. Parma, č. akce 1315/23)

V průběhu prosince bylo prozkoumáno dalších 5 hrobů kultury se šňůrovou keramikou, které představují pokračování eneolitického pohřebního areálu postupně zkoumaného od roku 2018 v návaznosti na probíhající výstavbu průmyslové zóny.

Tvarožná – část hrobové výbavy jedince kultury se šňůrovou keramikou a její dokumentace

UHERSKÝ OSTROH (okr. Uh. Hradiště)

UI. Jezerní – inženýrské sítě a komunikace (M. Lečbých, č. akce 1196/23)

Stavba inženýrských sítí a komunikace v místní části Kvačice porušila celkem 48 sídlištních objektů a dva kostrové hroby. Nejstarší pozůstatky lidské činnosti na lokalitě spadají do eneolitu. Tuto komponentu kromě několika menších, funkčně blíže neinterpretovatelných sídlištních jam reprezentoval především rozsáhlý hliník. Pozdější osada z doby popelnicových polí se projevila především přítomností zásobních jam. Největší počet prozkoumaných objektů pochází z raného středověku. Osamocená chata s podlahou zapuštěnou pod úroveň terénu dokládá, že se zde usadili již nejstarší Slované s keramikou pražského typu. Intenzivněji pak bylo místo využíváno ve střední době hradištní. Ze soudobých jam byl zachráněn početný soubor keramiky, ale i některé běžné artefakty určené k denní potřebě, jako železný nůž či kostěný proplétáček. Ve výkopu kanalizace, několik desítek metrů od zkoumaných sídlištních objektů, byly navíc zachyceny dva hroby ze stejného období, v nichž byli podle předběžného zhodnocení uloženi muž a mladší žena. Zatímco mužský pohřeb byl bez doprovodného inventáře, žena byla opatřena stříbrnou a bronzovou náušnicí, náhrdelníkem s korálky a lunicitovým závěskem a bronzovým prstenem. Pravděpodobně se jedná o okraj většího pohřebiště náležejícího k této nově objevené osadě ze střední doby hradištní. Nejmladší komponentu na lokalitě představují hluboké zásobní jámy z novověku (17. – 18. století).

Uherský Ostroh – osamocená časně slovanská chata s keramikou pražského typu

UHŘICE (okr. Kroměříž)

U hřbitova – účelová komunikace ke hřbitovu (M. Popelka, č. akce 508/23)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu vyvolaného stavbou účelové komunikace pro místní hřbitov byla prozkoumána jedna zásobní jáma ze střední doby hradištní. Objekt je datován poměrně bohatou kolekcí keramického materiálu včetně jedné, téměř kompletně dochované a rekonstruovatelné nádoby. Zásobní jáma neměla charakteristický hruškovitý tvar se zašpičatělým dnem, ale dno bylo ploché až lehce mísovitě. Bylo to způsobeno podmínkami podloží, kdy při hloubení původního objektu bylo naraženo na čočku zpevněných sedimentů (pískovce), které pak ovlivnily výslednou tektoniku jámy. Za zmínku také jistě stojí vysoký podíl železářské strusky v zásypu objektu. Tato struska nepochází z hutnění rudy, ale z následného kovářského zpracování vytavené houby.

ÚJEZD U BRNA (okr. Brno-venkov)

Nám. sv. Jana – novostavba RD (D. Parma, č. akce 1314/23)

Při výstavbě nového rodinného domu na parc. č. 213 a 214 při náměstí sv. Jana byla zjištěna výrazná kulturní vrstva s nálezy z doby bronzové.

VELATICE (okr. Brno-venkov)

Zahrádky – novostavba RD (P. Kos, č. akce 602/23)

Během hloubení základů pro rodinný dům na parcele č. 243/3 bylo zachyceno sedm archeologických objektů. Svou podstatou i nálezy keramiky lze všechny shodně datovat do rozmezí 10. – 11. století. Zvláštní zmínku si zaslouží objev téměř kompletního skeletu želvy bahenní a drobného zlomku železářské lupy ze zásobní jámy. Drobky zvětralého vápna ze dna pece společně s úlomky devonského vápence z dalšího objektu pak naznačují, že byla nejspíše zachycena okrajová část výrobního areálu zaměřeného pravděpodobně na zpracování surového železa a vápence (kovárna?). Výsledky starších výzkumů, které se odehrály jak zde, tak i v sousední trati Velatický Široký, dovolují úvahu, že by se mohlo jednat o periferní objekty většího sídliště využívaného již v časně slovanském a velkomoravském období. Toto sídliště zřejmě předcházelo vzniku středověké vsi Velatice, z jejíhož centra a okrajových částí máme bezpečně doloženy lidské aktivity až z rozmezí 13. a 15. století.

Velatice – pyrotechnologické zařízení s roštem objevené v rámci výrobního areálu z 10. – 11. století

VELATICE (okr. Brno-venkov)

V Hlavách – Podolí u Brna, III/3833 Směr Mokrá, u odb. na Podolí (hnojník) (D. Parma, č. akce 1312/23)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit trojici zahloubených sídlištních objektů patřících ke známému a opakovaně zkoumanému sídlišti kultury s lineární keramikou. Jeden zjištěný objekt by vzhledem ke specificky zvrstvenému zásypu mohl být příkopem vnějšího ohrazení osady, tuto tezi by bylo nutné ovšem ověřit magnetometrickým průzkumem přilehlého pole. V dalším objektu byly nalezeny dislokované a pouze částečně dochované zbytky lidského skeletu.

VINIČNÉ ŠUMICE (okr. Brno-venkov)

Intravilán – novostavba RD (D. Parma, č. akce 1316/23)

Během hloubení základů pro rodinný dům na parc. č. 1573 byla zjištěna přítomnost pravěké kulturní vrstvy.

VRANOVICE-KELČICE (okr. Prostějov)

Oblouky – výměna vedení V556 v úseku mezi Vyškovem a Prostějovem (P. Fojtík, č. akce 643/23)

Ve stavební jámě pro ukotvení stožáru elektrického vedení v poloze Oblouky byla zachycena zajímavá stratigrafická situace evokující možnou existenci kruhového ohrazení tvořeného obnovovaným hrotitým příkopem. Snaha o získání alespoň ojedinělého zlomku keramiky umožňujícího přinejmenším rámcové datování zdokumentovaného zahlobeného objektu bohužel nepřinesla žádný výsledek. Interpretaci i časové zařazení objektu tak může v budoucnu vyřešit pouze geofyzikální měření nebo cílený archeologický odkryv.

VYŠKOV (okr. Vyškov)

UI. Cukrovarská – SMC Vyškov, novostavba haly (B. Mikulková, č. akce 4/24)

Na ploše stavby bylo prozkoumáno 28 archeologických objektů. Nejstarší osídlení místa reprezentuje nevelká kruhová sídlištní jáma zcela zaplněná keramickými zlomky, z nichž se podařilo sestavit několik nádob náležejících skupině Kosihy-Čaka ze závěru pozdní doby kamenné. Další objekty patřily únětické kultuře ze starší doby bronzové. Do starší fáze této kultury byl datován unikátní hrob, ve kterém byly v řadě za sebou ve směru západ východ uloženy tři lidské kostry ve skrčené poloze na pravém boku. Dvě kostry patřily dospělým jedincům, nejvýhodněji uložený skelet byl dětský. Nepříliš hluboká (40 cm) obdélníková hrobová jáma měla ploché dno. Uvnitř se dochovalo několik kamenů, které svědčí o původní kamenné konstrukci hrobu. Do výbavy hrobu patřilo 10 drobných nádob (převážně šálky či misky), dále patrně měděná jehlice, spirálka a drátěný kroužek ze stejného kovu. V hrobě byla nalezena i dvě kostěná šídla a kamenný hrot šípů. Zajímavostí je, že tento hrot byl umístěn v srdeční krajině prostředního jedince. Nápadná byla také poloha jednoho z kostěných šidel, které jako by bylo zabodnuté do zadní části levého stehna téže osoby. Třetí část objektů představovala pokračování sídliště velatické kultury, které bylo na sousedních parcelách zkoumáno již v minulosti. Součástí tohoto sídliště byly, kromě drobných sídlištních objektů, i dvě značně rozsáhlé stavební jámy. Obě obsahovaly velké množství keramických zlomků, kamenné i kostěné nástroje a zvířecí kosti. Nejmladší komponentou na lokalitě bylo sídliště z mladší doby železné. Podařilo se z něj prozkoumat dvě chaty s podlahou zapuštěnou pod úroveň terénu. Na dně první z nich byla uložena kostra psa. Druhá pak měla klasickou konstrukci se dvěma nosnými kůly uprostřed kratších stěn. Obě chaty obsahovaly velké množství keramiky, přesleny, závaží a zvířecí kosti. K méně obvyklým předmětům patřil zlomek skleněného náramku z modrého skla.

Vyškov – unikátní hrob tří jedinců s příznaky násilné smrti z počátku doby bronzové

VYŠKOV (okr. Vyškov)

UI. Pustiměřská (Legerní pole) – přístavba skladovací haly BKR ČR s. r. o. (B. Mikulková, č. akce 1209/23)

Na ploše stavby bylo odkryto sedm archeologických objektů. Všechny byly součástí sídliště ze střední doby hradištní. Horní části některých objektů byly zničeny při zemních pracích v roce 2005. Převažovaly zásobní jámy – sklípky na potraviny, ve dvou případech se jednalo o čtvercové chaty s podlahou mírně zapuštěnou pod úroveň terénu. V rohu jedné z nich se nacházela destrukce kamenného otopného zařízení. Z výplní objektů byly získány především zlomky keramických nádob často zdobené typickou hřebenovou vlnicí, dále kusy zvířecích kostí a ojediněle i fragmenty železných předmětů. Zkoumané objekty byly součástí velmi rozsáhlého sídliště, které zasahovalo prakticky celé území podél ulice Pustiměřská.

VYŠKOV (okr. Vyškov)

UI. Pustiměřská (Legerní pole) – rozšíření výrobního areálu (B. Mikulková, č. akce 889/23)

Na ploše stavby bylo prozkoumáno celkem 99 archeologických objektů. Tři objekty byly kostrové hroby, dalších 96 objektů mělo sídlištní charakter, přičemž se jednalo o sídliště z různých fází pravěku a raného středověku. Nejstarší osídlení místa spadalo do lengyelské

kultury a bylo zastoupeno zásobními jámami a dalšími blíže neinterpretovatelnými sídlištními objekty. Znovu byla lokalita okupována v pozdní době kamenné. K této komponentě bylo přiřazeno 13 objektů, z nichž většina obsahovala blíže neurčitelnou keramiku. Výjimku představovala pouze jedna sídlištní jáma, kterou bylo možné datovat do jevišovické kultury. Výrazně se na zkoumané ploše projevilo osídlení únětické kultury ze starší doby bronzové. Odkryto bylo celkem 14 objektů, mezi nimiž se vyskytovaly i charakteristické zásobní jámy s podhloubenými stěnami. Na dně jedné jámy ležela kompletní kostra skotu. Největší počet objektů (celkem 29) náležel do období přelomu starší doby železné a mladší doby železné (HA D – LT A). Kromě různých typů sídlištních jam, zásobních jam a rozsáhlých hliníků – stavebních jam, byla prozkoumána i jedna chata s podlahou zapaženou pod úroveň terénu, která měla obdélníkový půdorys, ale postrádala stopy kúlů uprostřed kratších stěn. Při jižní straně byl instalován typický kamenný obdélníkový žernov a do podlahy byl navíc vyhlouben stupňovitý sklípek na potraviny. Z objektů byla získána bohatá kolekce nálezů – zlomky keramických nádob, hliněné přesleny a závaží tkalcovských stavů, kostěné nástroje, kamenné žernovy a železné, či bronzové předměty (různé zlomky nožů, jehly, jehlice a bronzová spona). Poslední horizont osídlení reprezentovalo 9 objektů ze střední doby hradištní, mezi nimiž převažovaly zásobní jámy. Z několika jam byly vyzvednuty části kruhových kamenných žernovů. Vzhledem k rozložení objektů a absenci obytných staveb je možné předpokládat, že se jedná o okraj známého sídliště rozloženého podél celé ulice Pustiměřská. Tomu by nasvědčoval i objev dvou kostrových hrobů. V prvním případě byla v menší a nepříliš hluboké hrobové jámě uložena torzovitě zachovaná kostra asi tříletého dítěte, která byla doplněna o několik zlomků keramických nádob a vaječné skořápky. Ve druhém hrobě byla pohřbena žena zemřelá ve věku asi 25 let. Pozůstatky byly uloženy v natažené poloze na zádech s rukama podél těla a milodary tvořily dvě keramické nádoby u nohou.

ZAHNAŠOVICE (okr. Kroměříž)

Severovýchodní okraj intravilánu – polní cesta HC2 a podchod PCH1 v k. ú. Zahnašovice (M. Popelka, č. akce 665/23)

Při výstavbě nové polní cesty HC2 na severovýchodním okraji intravilánu obce Zahnašovice byl prozkoumán větší počet kúlových jam, které dokládají existenci nejméně tří nadzemních staveb. Tyto jámy sice není možné kvůli nepočetnému a špatně určitelnému materiálu blíže časově zařadit, je však velice pravděpodobné, že jde o pokračování rozsáhlého halštatského sídliště, jehož části byly v blízkém okolí již dříve zachyceny výzkumy souvisejícími s přípravou území pro stavbu dálnice D49 a při zakládání infrastruktury pro Strategickou průmyslovou zónu Holešov. Výzkumem při stavbě dálnice D49 lze pak jeho prostorový rozsah vymezit po obou stranách původního, neregulovaného koryta říčky Mojeny. Mimo výše zmíněné kúlové jámy byla při zakládání polní cesty prozkoumána ještě část zahloubené chaty z mladší doby železné. K této komponentě patří také drobný opaskový závěsek získaný při detektorové prospekci v prostoru nivního sedimentu v bezprostředním okolí Mojeny, kde nebylo dosaženo sprašového podloží. V tomto místě byl zaznamenán pouze průběh historické komunikace původně oddělující dvě polní tratě.

ZDOUNKY-NĚTČICE (okr. Kroměříž)

Jihovýchodní okraj intravilánu – novostavba RD (M. Popelka, č. akce 240/23)

Při přípravě území pro novostavbu rodinného domu na parc. č. 117/1 byly v západní části skryté plochy prozkoumány celkem čtyři archeologické situace prostorově tvořící poměrně uzavřenou skupinu. Všechny objekty obsahovaly materiál ze střední doby hradištní. Funkčně se ve dvou případech jednalo o zásobní jámy výrazné hloubky s charakteristickým hrotitým dnem, jeden objekt byl interpretován jako pícka/ohniště a poslední zahloubený objekt bylo možné pouze obecně označit za sídlištní jámu. V případě posledně uvedených dvou objektů není vzhledem k jejich blízkému prostorovému vztahu vyloučeno, že se původně mohlo jednat o součásti jedné struktury (ohniště a zahloubená suterénní část nadzemní stavby), u které se však nedochovaly stopy po její konstrukci. Zásobní jámy jsou pak standardním hospodářským zázemím příslušné usedlosti. Ve výplni jedné z nich byla nalezena železná miska tzv. „slezského typu“. Prostorově zapadá nově objevená osada ze střední doby hradištní mezi dříve zjištěná slovanská sídliště s keramikou pražského typu a z mladší doby hradištní, takže se nabízí úvaha o určité horizontální stratigrafii v rámci raně středověkého vývoje lokality.

Zdounky-Nětčice – mísa slezského typu při vyzvednutí (1) a po konzervaci (2)

Foto 1 – ÚAPP Brno, v. v. i., foto 2 – Muzeum Kroměřížska v Kroměříži

ZDOUNKY (okr. Kroměříž)

Ul. Cvrčovská (U Kaple) – novostavba RD (M. Popelka, č. akce 1216/23)

Archeologickým výzkumem probíhajícím v souvislosti se založením nového rodinného domu na parc. č. 1057/23 byl prozkoumán jediný archeologický objekt, který vzhledem k

neprůkaznému a málo početnému materiálu nebylo možné s jistotou přiřadit ani k jedné z komponent (kultura s lineární keramikou, kultura se zvoncovitými poháry) prozkoumaných na lokalitě při budování základní technické vybavenosti v letech 2021–2022. Výzkumem tak byla pouze doplněna prostorová struktura pravěkého sídliště.

ZNOJMO

Mikulášské náměstí – oprava vodovodu Mikulášské náměstí, řad V8-1 (D. Humpola, č. akce 1124/23)

V rýze pro novou vodovodní přípojku k faře u kostela svatého Mikuláše bylo zdokumentováno 15 hrobů v několika úrovních. Jedná se o část hlavního znojemského hřbitova, který byl zrušen roku 1786. Ve výkopu byl zachycen také relikt kamenné zídky, která hřbitov ohrazovala.

Znojmo – odkryté pohřby u kostela sv. Mikuláše ve Znojmě

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Ul. Kollárova – rekonstrukce místní komunikace, REKO MS Znojmo – Kollárova (D. Humpola, č. akce 668/23, 1302/23)

V r. 2023 proběhly archeologické výzkumy v ulici Kollárova. První byl vyvolán rekonstrukcí povrchu komunikace a chodníku, druhý výměnou plynovodu. Celá ulice tvarem respektuje

Znojmo – pohled na plochu výzkumu v ul. Kollárova s relikty středověkého opevnění

původní směřování systému městských bran orientovaných jižním směrem k tzv. Vídeňské cestě. V průběhu zemních prací, které zasahovaly převážně jen do konstrukčních vrstev stávající komunikace se podařilo identifikovat a zdokumentovat několik reliktních středověkého městského opevnění. V blízkosti Vlčovy věže byl odkryt předzáklad samotné věže a část protilehlé věže tvořící nejstarší městskou bránu. V místech parkánové hradby byly zachyceny základy další předsunuté brány, která dle ikonografických pramenů byla vysunuta do prvního

příkopu. Dále se podařilo zdokumentovat zalomení předbraní před masivním barbakánem. Z něj se pod stávající komunikací zachovaly základy levé masivní věže a části průjezdu brány. Před samotným barbakánem se v příkopu nacházel kamenný most se dvěma oblouky, na nějž se z brány sklápěla padací mostovka.

ŽELEŠICE (okr. Brno-venkov)

UI. 24. dubna – náhodný nález lidských ostatků (M. Přichystal, č. akce 1304/23)

Pracovníci ústavu byli přivoláni Policií ČR k objevu lidských kosterních pozůstatků, který byl učiněn při opravě vodovodu v chodníku poblíž domu č. p. 141. Zpřeházené ostatky minimálně tří dospělých jedinců se nacházely v druhotné poloze, v krátkém úseku zásypu starší vodovodní rýhy. Podle nálezové situace lze předpokládat, že původně pochází z hromadného hrobu, který někdy v minulosti porušila starší vodovodní rýha v bezprostředním okolí místa nálezu, a po uložení potrubí byly shrnuty spolu s další zeminou do výkopu. Na základě zachovalé výstroje byly pozůstatky přisouzeny nejspíše příslušníkům německé branné moci z let 1939 až 1945. V tomto prostoru probíhaly v dubnu 1945 těžké boje s vysokými ztrátami a podobný nález je zde proto očekávatelný.

ŽELEŠICE (okr. Brno-venkov)

UI. 24. dubna – IS a komunikace a 3 RD při ulici 24. dubna – II. Etapa (I. Čižmář, č. akce 732/23)

Ve skrývce pro komunikaci a v základech pro přilehlý rodinný dům byly zachyceny dva objekty. Získány byly nepočetné střepy, které je možné datovat pouze rámcově do pravěkého období.

3.1.2. SEZNAM VYPRACOVANÝCH NÁLEZOVÝCH ZPRÁV

V roce 2023 bylo vypracováno a do archivu ÚAPP Brno, v. v. i. odevzdáno 1282 náleзовých zpráv o celkovém rozsahu 4347 stran textů a 3703 stran obrazových příloh. Z tohoto počtu bylo 96 náleзовých zpráv z pozitivních archeologických akcí, které byly současně zapsány a odeslány do digitálního archivu Archeologická mapa České republiky spravovaného Archeologickým ústavem AV ČR v Brně.

Seznam náleзовých zpráv z pozitivních archeologických akcí odevzdaných v roce 2023

Obec	Okr.	Trat' – druh akce	Rok	Autor	NZ č. j.	Str.	Obr.
Břetice u Hustopeč	BV	JZ okraj intravil. – novostavba RD parc. č. 2724, 2725	2022	MPř	406/23	19	4
Braňšovice	BO	Intravilán, parc. č. 146/33 – novostavba RD	2022	AM	803/23	14	25
Brno-Ebsonohy	BM	U. Kolmá, Maty, Přímá aj. – kanalizace III. a IV. etapa	2020-22	JZ	107/23	48	81
Brno-Dolní a Hbří Heršpice	BM	Pod Větroslanem – DI Centrum Jih, přeložka VNa NN	2022	FK	1001/23	54	43
Brno-Dvorská	BM	U. Vičková a Zapletalova – odkanalizování	2020-21	JZ	109/23	24	36
Brno-Hbří Heršpice	BM	U. Bohnická – ABT Park	2023	IČ	708/23	13	19
Brno-Chrlice	BM	Dolní louky – cyklostezka z ul. Davidkova	2021	JZ	110/23	21	24
Brno-Ivanovice	BM	Na Dílech – OC Kaskády, stavby A, B, C	2022	PK	400/23	13	11
Brno-Nový Lískovec	BM	U. Kluchova – rekonstrukce vodovodu	2023	JZ	1205/23	11	8
Brno-Řečkovice	BM	Palackého nám – amfiteátr, areál bývalého pivovaru	2023	JZ	1202/23	10	10
Brno-Starý Lískovec	BM	Intravilán – prodloužení tram tratí Osová – Kampus	2020-22	MPř	205/23	116	57
Beňov	PR	Zahájí – protokol o nálezů získaném při prospekci	2023	MPo	1203/23	5	2
Břest	KM	Zadní Trávníky – protokol o nálezů z prospekce	2019	MPo	108/23	6	6
Břest	KM	Intravilán – novostavba RD parc. č. 405	2023	MPo	404/23	16	9
Břeží	BV	Havní, Ukoupaliště aj. – rozšíření DS, VN, TS, NN	2012	FK	806/23	67	34
Čechy pod Kosířem	PV	Pod hřbitovem – IS a komunikace Pod hřbitovem II	2023	FF	407/23	13	16
Dambořice	HD	Spálený – novostavba RD parc. č. 434/99	2020	MPř	206/23	15	9
Doloplazy	PV	Za mlaty – IS pro RD v poloze Za mlaty, k. ú. Doloplazy	2022-23	FF	606/23	13	9
Drahanovice	OC	Za kapličkou – bytový dům, parc. č. 597/145, 597/176	2023	FF	804/23	11	14
Drásov	BO	Trávnícké, Žďárské aj. – obnova vodovodu	2022-23	JK	802/23	9	22
Hbjany	BO	Vých. obce Hbjany – II/152, silnice Hbjany – Želešice	2023	IČ	1208/23	12	21
Hodějice	VY	Jižně silnice I/50 – výrobní hala s provozovnou	2016	BM	101/23	8	5
Hblešov-Dobrotice, Hblešov-Žopy, Jankovice, Bystřice pod Hbštýnem-Hinsko pod Hbštýnem, Bystřice pod Hbštýnem-Břlavsko, Chomýž	KM	Dobrotice, Nedetrávníčí, Hlíný – zkapacitnění vodovodního přivaděče v úseku VDJ Žopy – VDJ Bystřice pod Hbštýnem	2022-23	MPo	702/23	13	13
Hbštěnice	BO	Hbštěnické propadání – vodní tůň	2023	FK	706/23	14	12
Hušovany	BO	Intravilán, parc. č. 1871/1, 1872/1 – novostavba RD	2023	FB	809/23	19	12
Hulín	KM	Hřebavec před dráhou – skryvky v šterkovně v r. 2022	2022-23	MPo	801/23	13	9

Obec	Okr.	Trať – druh akce	Rok	Autor	NZ č. j.	Str.	Obr.
Jiříkovice, Tvarožná, Sívce	BO	Extravilány – Šlapanicko, posílení vodovodu, II. et.	2019-21	FK	1002/23	69	63
Kojátky	VY	Klíny – přeložka silnice II/431	2017-18	EM	104/23	13	17
Koryčany	KM	Hožky – MORAVA, VTL plynovod, mezi 03/18 a 04/01	2022	IČ	605/23	5	7
Kostelec na Hbné	PV	U. Pod Kosířem – INFOS optická síť	2023	PF	1282/23	9	5
Kroměříž	KM	Riegrovo nám 149/33 – snížení energet. náročnosti	2023	MPo	700/23	13	5
Kroměříž	KM	U. Velehradská a Purkyňova – bytové domy	2021-22	MPa	306/23	12	7
Kroměříž	KM	U. Kojetínská – REKO MS Kroměříž Kojetínská + 2 STL	2023	MPo	405/23	14	8
Kroměříž	KM	U. Křížná – provádění svislé hydroizolace	2023	MPo	705/23	14	7
Kroměříž	KM	U. Tovačovského – rezidence Palackého	2021-23	MPo	1264/23	16	11
Kroměříž-Hradisko	KM	Díly nad silnicí – zjišťovací sondáž 2022	2022	DP	602/23	17	18
Kroměříž-Vážany u Kroměříže	KM	JV okraj intravilánu – novostavba RD, parc. č. 456	2023	MPo	604/23	16	11
Křenovice	VY	Jižní okraj intravilánu – RD, parc. č. 1404/66	2017	EM	103/23	9	8
Lhánice	TR	Intravilán č. p. 13 – revizní výzkum lochu	2022	FK	905/23	31	20
Lomčička	BO	Intravilán – silnice III/3779, obnova kabelu NN	2022	FK	401/23	33	21
Lubná	KM	JV okraj intravilánu – ZTV pro RD, parc. č. 3164	2023	MPo	907/23	12	9
Modřice	BO	U. Za Humy – zástavba ulice Za Humy	2021-22	FK	800/23	489	227
Mohelno	TR	Na Černých – záchranný výzkum narušených hrobů	2014-19	FK	1281/23	49	31
Mokrý Hrákov	BO	Mokrý – úprava komunikace pro lesní těžbu	2023	FK	409/23	16	25
Mokrý Hrákov, Hstěnice, Tvarožná	BO	Mokerský les aj. – výzkum v lomu Mokrý v r. 2022	2022	FK	807/23	57	48
Moravský Písek	HD	Podluží – využití ložiska Podluží, retenční návrh	2021-23	ML	903/23	16	29
Moravský Písek	HD	Podluží – D55 5508, St. Město – Mr. Písek, lok 7	2021-22	MPo	307/23	180	157
Moravský Žižkov	BV	Nová remíza – válečný hrob	2023	JK	805/23	7	9
Morkovice-Slížany	KM	Morkovice, Záhumenice – stavba RD, parc. č. 1814/19	2023	MPo	403/23	10	4
Mutěnice	HD	Hubé padělky – MORAVA, VTL plynovod, lok. 02/03	2021	IČ	210/23	21	47
Mutěnice	HD	Hubé Kapánsko – MORAVA, VTL plynovod, lok. 02/05	2021	IČ	600/23	25	52
Mutěnice	HD	Hubé Kapánsko – MORAVA, VTL plynovod, lok. 02/04	2021	MPř	902/23	181	91
Mutěnice	HD	Servitské pole – MORAVA, VTL plynovod, lok. 02/06	2021	MPř	909/23	45	23
Nápajedla	ZL	Prusinky – rozšíření bioplynové stanice	2021	MPa	1271/23	13	8
Nedakonice	UH	Bařiny – silnice D55 Staré Město – Moravský Písek	2021-22	MPo	203/23	48	46
Nedakonice	UH	Díly – D55 5508, St. Město – Mr. Písek, lok. 1	2021-22	MPo	300/23	20	13
Nedakonice	UH	Široké – D55 5508, St. Město – Mr. Písek, lok. 2	2021-22	MPo	301/23	27	18
Nedakonice	UH	Úzké – D55 5508, St. Město – Mr. Písek, lok. 3	2021-22	MPo	303/23	172	137
Nedakonice/Polešovice	UH	Přídanky – D55 5508, St. Město – Mr. Písek, lok. 5	2021-22	MPo	305/23	83	99
Ořechov	BO	Žleby, parc. č. 5763 – válečný hrob	2023	JK	1000/23	12	11
Otrokovice-Kvítkovice, Zlín-Malenovice	ZL	Rybníčky – mycí linka a objekt autoslužby	2019-22	MPo	1270/23	17	14
Pačlavice	KM	Nvy, Padělky – polní cesta HCl a interakční prvek IP3	2023	MPo	1200/23	16	11
Počenice-Tetětice	KM	Zčásti intravilánu – kabel vedení NN obnova	2023	MPo	402/23	12	5

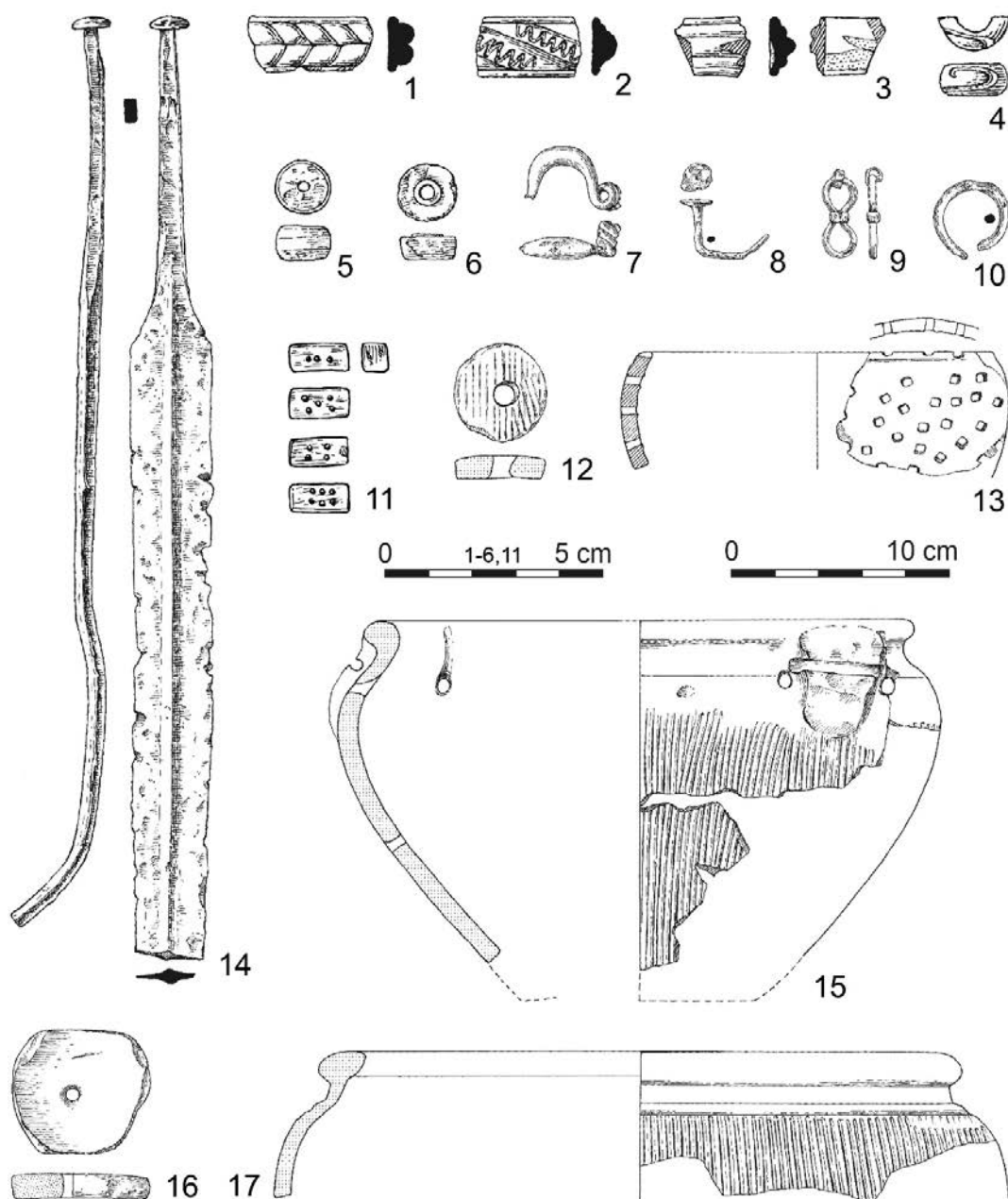
Obec	Okr.	Třať – druh akce	Rok	Autor	NZ č. j.	Str.	Obr.
Podivín	BV	Rybáře – RD parc. č. 1257/45	2015	IČ, FT	200/23	14	11
Podolí	BO	Nad cihelnou – výstavba RD, parc. č. 945/125, 945/123	2013	FK	908/23	22	23
Pravčice	KM	U. Němčická – kanalizace a vodovod	2023	MPo	302/23	13	10
Pravčice	KM	Intravilán – síť internetu v oblasti 41 Pravčice	2023	MPo	304/23	12	5
Pravčice	KM	Intravilán – odstranění RD a sídlo spol. NESTONEJ s.r.o	2023	MPo	601/23	13	7
Přisnotice	BO	U. Na Dílech – kanalizace a vodovod	2023	RB	900/23	14	10
Rajhrad	BO	U. Havlíčková 452 – sportovní hala při ZŠ Rajhrad	2022	AM	201/23	115	227
Rajhrad	BO	Sladovna Bernard – technologie zásobování kotlů LTO	2023	RB	901/23	18	8
Rousínov-Vítovice	VY	SV okraj intravilánu – RD, parc. č. 498/21	2016-17	BM	102/23	14	31
Seloutky	PV	Záhumení – optická síť	2021	PF	100/23	12	5
Senetářov	EK	Lipový kopec/Vápencová skála – zaměření hrádku	2021-22	FK	904/23	67	27
Svice	BO	Intravilán – novostavba RD, parc. č. 423/3	2020	MPř	207/23	18	7
Svice	BO	U. Nová/Pod Kostelem – novostavba RD, parc. č. 789/1	2022	FK	603/23	16	15
Svice	BO	Nebosádky – výstavba komunikací a inženýrských sítí	2022-23	FK	701/23	106	64
Skaštice	KM	Za Humy – kabel NN	2023	MPo	209/23	10	5
Sokolnice	BO	Za sýpkou / zámeček – zařízení pobytových služeb	2021-22	DP	208/23	21	20
Syrovice	BO	Intravilán obce – kabelové rozvody NN	2023	IČ	202/23	7	5
Syrovice	BO	Chocholáč – RD, parc. č. 4725/2	2023	IČ	703/23	7	7
Šardice	HD	Šardické díly – MDRAMA VTL, plynovod, lok. 02/22	2021-22	IČ	906/23	21	18
Šelešovice	KM	Pod rozdíly – novostavba RD, parc. č. 476/10	2022	MPo	1/23	17	12
Šlapanice	BO	U. Eměnská – bytový dům	2022	DP	204/23	14	12
Šlapanice	BO	U. Pod Žurání – logistický areál TASY Šlapanice	2022	DP	309/23	25	32
Tišnov	BO	U. Husova – celková rekonstrukce ulice Husovy	2023	AM	808/23	9	10
Troubky-Zdislavice	KM	S okraj Troubek – novostavba RD, parc. č. 870/3	2023	MPo	707/23	9	6
Troubky-Zdislavice, Hoštice	KM	Kůča – lesní cesta Slížanská	2023	MPo	1201/23	10	5
Uhřetice u Kroměříže	KM	Uhřetice – účelová komunikace ke hřbitovu	2023	MPo	308/23	11	6
Vážany nad Litavou	VY	Severní okraj intravilánu – VN+TS+NN lokalita zahrady	2022	BM	105/23	10	8
Velatice	BO	Zahrádky – novostavba RD, parc. č. 243/3	2023	KP	709/23	19	17
Vřesovice	PV	Vřesovská – cyklostezky	2022	PF	1206/23	31	9
Vyškov	VY	Nbuzka – Retail Center	2022	EM	106/23	9	8
Zahnašovice	KM	SV okraj intravilánu – polní cesta a podchod	2023	MPo	704/23	18	18
Zdounky	KM	Ukaple – novostavba RD, parc. č. 1057/23	2023	MPo	1265/23	11	6
Zdounky-Nětčice	KM	Nětčice – novostavba RD, parc. č. 117/1	2023	MPo	408/23	13	11

*Vysvětlivky zkratk jmen autorů: AM – Andrea Matějčková; BM – Blanka Mikulková; DP – David Parma; FT – František Trampota; IČ – Ivan Čizmář; JK – Jiří Kala; JZ – Jiří Zubalík; ML – Marek Lečbych; MPa – Martin Paulus; MPo – Miroslav Popelka; MPř – Michal Přichystal; PF – Pavel Fojtík; PK – Petr Kos; RB – Richard Bíško

3.2. ŘEŠENÍ VĚDECKÝCH PROJEKTŮ

V roce 2023 byl ústav příjemcem/řešitelem jednoho tuzemského projektu:

Centrální emporium v Němčicích nad Hanou. Interdisciplinární výzkum klíčové lokality doby laténské na Moravě, poskytovatel: Grantová agentura ČR (21-24234S), hlavní příjemce: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i., další příjemce: Moravské zemské muzeum, termín: 2021–2024.

Němčice nad Hanou – výběr nálezů získaných výzkumem této klíčové lokality doby laténské

3.3. PUBLIKAČNÍ ČINNOST

V roce 2023 bylo pracovníky ústavu samostatně, nebo v autorském kolektivu publikováno celkem 91 prací, z toho 76 zpráv o výzkumech, 12 článků v odborných časopisech, 3 statě ve sborníku či knize a 1 monografie:

BÍŠKO, R. 2023: Čebín (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/1, 173, 250.

BÍŠKO, R. 2023: Hradčany (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/1, 176–177, 230–231.

BÍŠKO, R. 2023: Stavěšice (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/1, 215.

ČIŽMÁŘ, I. 2023: Karlín (k. ú. Karlín na Moravě, okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/1, 179.

ČIŽMÁŘ, I. 2023: Nenkovice (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/1, 188.

ČIŽMÁŘ, I. 2023: Sobůlky (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/1, 196.

ČIŽMÁŘ, I. 2023: Syrovice (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/1, 240–241.

ČIŽMÁŘ, I. 2023: Šardice (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/1, 197–198.

ČIŽMÁŘ, I. 2023: Syrovice (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/2, 152.

ČIŽMÁŘ, I. – ČIŽMÁŘOVÁ, H. – KŘIVÁNEK, R. – POPELKA, M. 2023: L'agglomération centrale de Němčice. État actuel des connaissances, prospections (2017–2021) et découverte du premier atelier verrier au nord des Alpes. Central agglomeration in Němčice (distr. Prostějov, Czech Republic). In: E. Hiriart – S. Krausz – A. Alcantara – C. Filet – P. Goláňová – J. Hantrais – V. Mathé (éd.): Les agglomérations dans le monde celtique et ses marges. Nouvelles approches et perspectives de recherche. Ausonius Editions, collection NEMESIS 1. Pessac, 193–207. <https://doi.org/10.46608/nemesis1.9782356135285.9>.

ČIŽMÁŘ, I. – ČIŽMÁŘOVÁ, H. – NOVÁČKOVÁ, A. 2023: Po práci legraci. Laténské hrací kostky na Moravě. *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales* CVIII: 1, 51–66.

ČIŽMÁŘ, I. – ČIŽMÁŘOVÁ, H. – POPELKA, M. 2023: Víceměřice (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 64/1, 262–264.

ČIŽMÁŘ, I. – ČIŽMÁŘOVÁ, J. 2023: Němčice: research at the key La Tène site in Moravia. *Antiquity* 97: 394, 1–7. <https://doi.org/10.15184/aqy.2023.80>.

ČIŽMÁŘ, I. – HONS, D. 2023: Mazanicový soubor z objektu 500 z Němčic. *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales* CVIII: 2, 129–146.

ČIŽMÁŘ, I. – KŘIVÁNEK, R. 2023: Verification of Geophysical Surveys by New Archaeological Excavations on the Grounds of the Middle La Tène Site of Němčice in 2021–2022. *Interdisciplinaria Archaeologica* 15/1, 31–40.

ČIŽMÁŘ, I. – PŘICHYSTAL, M. 2023: Čejč (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/2, 124.

FOJTÍK, A. – POPELKA, M. – SLANÁ, A. 2023: Soubor raně středověkých předmětů z Hostýnských vrchů. *Acta Musealia Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně a Muzea regionu Valašsko XIX/1–2*, 8–23.

FOJTÍK, P. 2023: Dětkovice (k. ú. Dětkovice u Prostějova, okr. Prostějov). *Přehled výzkumů 64/1*, 226.

FOJTÍK, P. 2023: Dětkovice (k. ú. Dětkovice u Prostějova, okr. Prostějov). *Přehled výzkumů 64/1*, 226–227.

FOJTÍK, P. 2023: Dobromilice (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů 64/1*, 206–207.

FOJTÍK, P. 2023: Doloplazy (k. ú. Doloplazy, okr. Prostějov). *Přehled výzkumů 64/1*, 250–251.

FOJTÍK, P. 2023: Lešany (k. ú. Lešany u Prostějova, okr. Prostějov). *Přehled výzkumů 64/1*, 232–233.

FOJTÍK, P. 2023: Lešany (k. ú. Lešany u Prostějova, okr. Prostějov). *Přehled výzkumů 64/1*, 186, 210.

GROSSMANNOVÁ, D. – ČIŽMÁŘ, I. – ČIŽMÁŘOVÁ, H. – BŘEZINOVÁ, H. 2023: Depot stříbrných mincí ze Zbraslavi u Rosic. *Folia numismatica 36/2. Supplementum ad Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales CVII*, 161–180.

KALA, J. 2023: Břeclav (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů 64/2*, 122.

KALA, J. 2023: Drásov (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 64/1*, 227–228.

KALA, J. 2023: Kuřim (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 64/1*, 183.

KALA, J. – NAVRÁTIL, A. 2023: Brno (k. ú. Bystrc, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů 64/1*, 169.

KALA, J. – PŘICHYSTAL, M. 2023: Šardice (okr. Hodonín). *Přehled výzkumů 64/1*, 216.

KALAFUTOVÁ, S. – KRÁLÍK, M. – SEDLÁČKOVÁ, L. – FOJTÍK, P. – BOROŇOVÁ, I. 2023: Porotic hyperostosis and cribra orbitalia in samples from the Late Hillfort Period sites at Dětkovice - Za zahradama (district Prostějov) and Vídeňská street (district Brno), Czech Republic. *Anthropologischer Anzeiger. Journal of Biological and Clinical Anthropology 2023*, online. <https://doi.org/10.1127/anthranz/2023/1676>.

KAPAVÍK, R. – VOJTAS, M. – PETŘÍK, J. – TĚSNOHLÍDEK, J. – ZUBALÍK, J. – ČMELÁK, O. – TAJKOV, P. – BALOGH, A. 2023: Archaeological survey of trenchline from First world war over Sukov (NE Slovakia). In: P. Drnovský – P. Hejhal – L. Rytíř (eds.): *Archaeology of Conflicts II. Archeologické studie Univerzity Hradec Králové*, 185–194.

KOS, P. 2023: Brno (k. ú. Ivanovice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů 64/2*, 106.

KOS, P. 2023: Brno (k. ú. Soběšice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů 64/2*, 111–112.

KOS, P. 2023: Hostěnice (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/2, 126–127.

KOS, P. 2023: Hranice (okr. Přerov). Přehled výzkumů 64/2, 128.

KOS, P. 2023: Lomnička (k. ú. Lomnička u Tišnova, okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/2, 136.

KOS, P. 2023: Modřice (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/1, 234.

KOS, P. 2023: Mokrý-Horákov (k. ú. Mokrý u Brna, okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/1, 157.

KOS, P. 2023: Sivice (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/1, 195, 240.

KOS, P. 2023: Sivice (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/2, 150.

KOS, P. 2023: Tvarožná (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/2, 153.

KOS, P. 2023: Vranov (k. ú. Vranov u Brna, okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/1, 201.

KOS, P. 2023: Vranov (k. ú. Vranov u Brna, okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/2, 154.

KOS, P. – KALA, J. – BÍŠKO, R. 2023: Hýsly (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/2, 128–129.

KOS, P. – KALA, J. – KNOTEK, P. 2023: Lhánice (k. ú. Lhánice, okr. Třebíč). Přehled výzkumů 64/2, 135.

KOS, P. – KALA, J. – MATĚJÍČKOVÁ, A. 2023: Brno (k. ú. Dolní Heršpice, okr. Brno-město). Přehled výzkumů 64/1, 203.

KOS, P. – KALA, J. – MATĚJÍČKOVÁ, A. – ČIŽMÁŘ, I. 2023: Brno (k. ú. Dolní Heršpice, okr. Brno-město). Přehled výzkumů 64/1, 249–250.

KOS, P. – KALA, J. – VITULOVÁ, D. – PŘICHYSTAL, M. 2023: Modřice (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/2, 140–141.

KOS, P. – VITULOVÁ, D. – KALA, J. – REŽNÝ, M. 2023: Senetářov (okr. Blansko). Přehled výzkumů 64/2, 149–150.

LEČBYCH, M. 2023: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 64/1, 192, 267.

LEČBYCH, M. 2023: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 64/1, 193.

MATĚJÍČKOVÁ, A. 2023: Rajhrad (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/1, 239–240.

MIKULKOVÁ, B. 2023: Drysice (okr. Vyškov). Přehled výzkumů 64/1, 207–208, 228.

MIKULKOVÁ, B. 2023: Vyškov (okr. Vyškov). Přehled výzkumů 64/1, 201.

PARMA, D. 2023: Hustopeče (k. ú. Hustopeče u Brna, okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/1, 231, 253.

- PARMA, D.** 2023: Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/1, 198, 216.
- PARMA, D.** 2023: Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/2, 152.
- PARMA, D.** 2023: Telnice (k. ú. Telnice u Brna, okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/2, 153.
- PARMA, D. – ČIŽMÁŘ, I. – HAVLÍKOVÁ, M. – RYBÁŘOVÁ, K. – ŠEDO, O. – URBAN, E.** 2023: Depot Luleč 3. Hradiska, depozita a jejich souvislosti. *Pravěk* NR 32, 129–168.
- PARMA, D. – FOJTÍK, P.** 2023: Bronzové poklady. In: D. Parma – L. Pěluchová – J. Peška – R. Šumberová (eds.): Na křižovatce věků. Hradisko u Kroměříže – pevnost z doby bronzové. Kroměříž, 107–123.
- PARMA, D. – KOS, P. – KALA, J.** 2023: Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 64/1, 216.
- PARMA, D. – PEŠKA, J.** 2023: Kroměříž (k. ú. Hradisko, okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/1, 209, 232.
- PARMA, D. – PĚLUCHOVÁ, L. – PEŠKA, J. – ŠUMBEROVÁ, R.** (eds.) 2023: Na křižovatce věků. Hradisko u Kroměříže – pevnost z doby bronzové. Kroměříž.
- PEŠKA, J. – FOJTÍK, P.** 2023: Kamenné sekeromlaty v kontextu objektů ze starší doby bronzové na Moravě. Přehled výzkumů 64/1, 119–133. <https://doi.org/10.47382/pv0641-09>.
- POPELKA, M.** 2023: Kroměříž (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/2, 131.
- POPELKA, M.** 2023: Moravský Písek (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/1, 188, 234–235.
- POPELKA, M.** 2023: Moravský Písek (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/2, 141.
- POPELKA, M.** 2023: Tetradrachma norické provenience typu Gjurgjevac ze Slatinic (okr. Olomouc). *Folia Numismatica* 37/1–2. Supplementum ad Acta Musei Moraviae. *Scientiae sociales CVIII/Studie*, 19–23.
- POPELKA, M. – LEČBYCH, M. – PAULUS, M. – ŠRÁMEK, F.** 2023: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 64/1, 214–215, 238–239, 258–259.
- POPELKA, M. – LEČBYCH, M. – PAULUS, M. – ŠRÁMEK, F.** 2023: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 64/2, 147.
- POPELKA, M. – PAULUS, M.** 2023: Břest (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/2, 123.
- POPELKA, M. – PAULUS, M.** 2023: Hulín (k. ú. Záhlinice, okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/1, 177, 231.

- POPELKA, M. – PAULUS, M.** 2023: Chvalčov (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/1, 231, 253.
- POPELKA, M. – PAULUS, M.** 2023: Kroměříž (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/2, 132.
- POPELKA, M. – PAULUS, M.** 2023: Kroměříž (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/2, 132–133.
- POPELKA, M. – PAULUS, M.** 2023: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 64/1, 267–268.
- POPELKA, M. – PAULUS, M.** 2023: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 64/2, 147.
- POPELKA, M. – PAULUS, M.** 2023: Přílepy (k.ú. Přílepy u Holešova, okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/2, 149.
- POPELKA, M. – PAULUS, M.** 2023: Šelešovice (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/1, 163–164, 198.
- POPELKA, M. – PAULUS, M.** 2023: Šelešovice (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/2, 152.
- POPELKA, M. – PAULUS, M.** 2023: Zdounky (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/1, 219–220.
- POPELKA, M. – PAULUS, M. – POPELKOVÁ, R.** 2023: Hulín (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/2, 128.
- POPELKA, M. – PAULUS, M. – ŠRÁMEK, F.** 2023: Kroměříž (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/2, 131–132.
- POPELKA, M. – PAULUS, M. – ŠRÁMEK, F. – ZEMAN, T. – FOJTÍK, A. – PĚLUCHOVÁ, L.** 2023: Roštění (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 64/1, 270–272.
- PŘICHYSTAL M.** 2023: Kyjov (k. ú. Bohuslavice u Kyjova, okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/1, 232.
- PŘICHYSTAL, M.** 2023: Hovorany (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/2, 127.
- PŘICHYSTAL, M.** 2023: Kyjov (k. ú. Bohuslavice u Kyjova, okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/2, 135.
- PŘICHYSTAL M. – KALA, J.** 2023: Kyjov (k. ú. Bohuslavice u Kyjova, okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/1, 184.
- PŘICHYSTAL, M. – KALA, J.** 2023: Kyjov (k. ú. Bohuslavice u Kyjova, okr. Hodonín). Přehled výzkumů 64/2, 134.
- VOJTAS, M. – TĚSNOHLÍDEK, J. – PRIŠŤÁKOVÁ, M. – PETŘÍK, J. – FOJTÍK, M. – ZUBALÍK, J. – KAPAVÍK, R. – TAJKOV, R.** 2023: Battlefield Archaeology of the First World War in

Northeastern Slovakia. Archeologia Polona 61, 31–59.
<https://doi.org/10.23858/APA61.2023.3362>.

WILIAMS, F. L. – TVRDÝ, Z. – **PARMA, D.** 2023: Craniofacial pathologies in an early adolescent from the Funnel Beaker site of Modřice, Czechia. *Anthropological review* 86(1), 1–15. <https://doi.org/10.18778/1898-6773.86.1.01>.

ZUBALÍK, J. 2023: Brno (k. ú. Židenice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 64/2, 122.

3.4. EDIČNÍ ČINNOST

Již od svého počátku ústav úzce spolupracoval s tehdejší Katedrou archeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně na vydávání obnoveného odborného časopisu *Pravěk – Nová řada* (od čísla 2) a později (od čísla 6) ediční činnost na tomto periodiku zcela převzal. Doplnkem tohoto časopisu je od roku 1998 materiálová řada *Pravěk – Supplementum* a od roku 2004 edice *Postavy moravské archeologie*. Kromě toho ústav vydává od roku 1998 svou *Výroční zprávu* a vždy po šesti letech souhrnnou knihu *Výzkumy – Ausgrabungen*.

V roce 2023 byly ústavem vydány následující publikace:

Pravěk Nová řada 32. Brno (Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. 2023. 232 stran. ISBN 978-80-86399-82-9, ISSN 1211-8338).

Toto číslo časopisu je stejně jako předchozí věnováno životnímu jubileu významného moravského archeologa Milana Salaše. Po úvodní jubilatově bibliografii následuje sedm recenzovaných studií tematicky propojených hromadnými či hrobovými nálezy kovové industrie od doby bronzové po dobu halštatskou. Samostatnou část tvoří tradiční rubrika *Kalendárium moravské a slezské archeologie*, která připomíná významná výročí vybraných odborníků.

Přichystal, M. – Vachůtová, D. (eds.): Výroční zpráva 2022. Brno (Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. 2023. 124 stran. ISBN 978-80-86399-85-0).

Výroční zpráva shrnuje veškeré povinné a důležité informace o dění v instituci v roce 2022. Kromě základních personálních údajů a dat o hospodaření instituce podložených zprávou nezávislého auditora obsahuje také stručný popis všech pozitivních záchranných archeologických akcí instituce a seznamy odevzdaných nálezových zpráv i publikační a popularizační činnosti pracovníků.

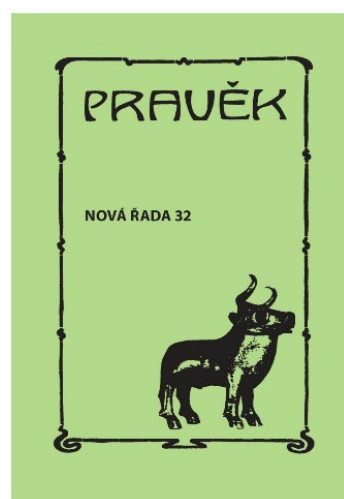
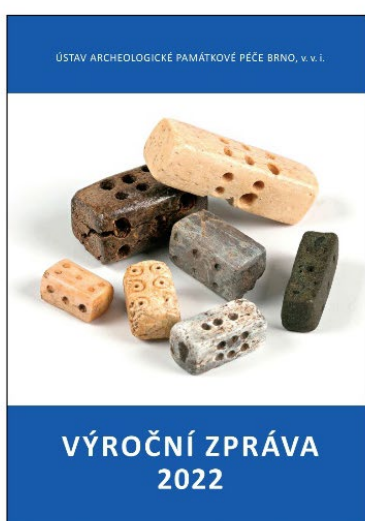
Gojda, M. – Bíšková, J. a kolektiv: Archeologie z nebe. Katalog k výstavě. Brno (Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. 2023. 128 stran. ISBN 978-80-86399-83-6).

Tištěná verze původně internetového kritického katalogu ke stejnojmenné výstavě. První část se zabývá pamětí krajiny a jejím průzkumem z výšky. Druhá část shrnuje etapy v poznávání

Země pohledem z nebe a vesmíru, a to v celosvětovém i lokálním kontextu. Třetí část se věnuje projevům různých lidských aktivit v krajině.

2024. 30 let Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i. (Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. 2023. 14 stran).

Obrazový kalendář vznikl jako připomínka uplynulých třiceti let od založení ústavu. Ve stručném úvodu shrnuje jeho historii a zároveň uctívá památku nedávno zesnulého autora většiny fotografií, kterým byl významný brněnský fotograf Jiří „Klásek“ Sláma. Jednotlivé měsíce jsou pak zastoupeny vizuálně reprezentativními archeologickými nálezy z výzkumů ústavu se základním popisem.

Obálky publikací vydaných ústavem v r. 2023 včetně kalendáře na r. 2024

3.5. KONFERENCE

Zaměstnanci ústavu se v roce 2023 zúčastnili následujících odborných konferencí a seminářů, vesměs s předneseným referátem:

- Konference ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY NA MORAVĚ A VE SLEZSKU V ROCE 2022, Brno – hrad Špilberk, 26. 4. 2023, s příspěvky:
 - **D. PARMA** – **E. URBAN**: *Drobné záchranné akce na Brněnsku a výsledky prospekci výšinných poloh v roce 2022*
 - **M. POPELKA** – **M. LEČBYCH** – **M. PAULUS**: *Předběžné výsledky záchranného archeologického výzkumu v trase dálnice D55 v úseku 5508 St. Město (okr. Uh. Hradiště) – Moravský Písek (okr. Hodonín)*
 - **I. ČIŽMÁŘ** – **H. ČIŽMÁŘOVÁ** – **M. POPELKA**: *Němčice. Druhá sezóna badatelského výzkumu na centrální aglomeraci mladší doby laténské na Moravě*
 - **M. POPELKA** – **T. ZEMAN** – **A. FOJTÍK** – **L. PĚLUCHOVÁ**: *Badatelský výzkum na germánském pohřebišti v Roštění (okr. Kroměříž)*
 - **H. ZBRANEK** – **J. ZUBALÍK**: *5. etapa ZAV v areálu bývalé Vlněny v Brně*
- 22. mezinárodní konference DOBA LATÉNSKÁ VE STŘEDNÍ EVROPĚ KELTOVÉ / DIE KELTEN / THE CELTS 2023, Jičín, 9. – 12. 5. 2023, s příspěvkem:
 - **I. ČIŽMÁŘ** – **H. ČIŽMÁŘOVÁ** – **M. POPELKA**: *Central agglomeration in Němčice and the second season of excavations on the site*
- WORKSHOP STARÉHO ŽELEZÁŘSTVÍ, Stará huť u Adamova, 24. – 26. 5. 2023
- 22. ročník konference POČÍTAČOVÁ PODPORA V ARCHEOLOGII 2023, Boží Dar, 31. 5. – 2. 6. 2023, s příspěvkem:
 - **J. BÍŠKOVÁ** – **R. BÍŠKO**: *Využití AI v archeologii*
- 29th ANNUAL MEETING OF THE EUROPEAN ASSOCIATION OF ARCHAEOLOGISTS, Belfast, 30. 8. – 2. 9. 2023, s příspěvky:
 - **I. ČIŽMÁŘ** – **H. ČIŽMÁŘOVÁ** – **M. POPELKA**: *Central agglomeration in Němčice (Czech Republic) and the second season of excavations on the site*
 - **L. LISÁ** – **H. GRISON** – **I. ČIŽMÁŘ** – **Š. STEJSKALOVÁ** – **M. JANOVSÝ**: *Is it the floor or isn't it the floor? How to interpret the floor of LaTène sunken houses?*
 - **B. MORELL-ROVIRA** – **Z. TVRDÝ** – **M. DÍAZ-ZORTIA BONILLA** – **P. BICKLE** – **P. TÓTH** – **M. PŘICHYSTAL** – **A. BEDÁŇOVÁ** – **A. MASCLANS**: *Gender and Mobility Patterns at the Beginning of Farming in SE Moravia*
- 3. mezinárodní konference ARCHEOLOGIE KONFLIKTŮ 2023, Hradec Králové, 12. – 14. 9. 2023, s příspěvkem:
 - **J. ZUBALÍK** – **H. ZBRANEK**: *Protiletectká ochrana pracovníků brněnské textilní továrny za druhé světové války*

- 31. ročník KONFERENCE KONZERVÁTORŮ-RESTAURÁTORŮ 2023, Zlín, 12. – 14. 9. 2023
- 54. mezinárodní konference archeologie středověku ARCHAEOLOGIA HISTORICA, Brno – hrad Špilberk, 18. – 22. 9. 2023, s příspěvkem:
 - *H. ZBRANEK – J. ZUBALÍK: Energetické zdroje a technologie brněnských historických továren v archeologických pramenech*
- 42. mezinárodní konference OTÁZKY NEOLITU A ENEOLITU NAŠICH ZEMÍ, Přerov, 25. – 27. 9. 2023, s příspěvkem:
 - *M. POPELKA – J. BARTÍK: Lengyelské sídliště s půdorysem dlouhého domu v poloze Nedakonice – „Přídanky“ (okr. Uherské Hradiště)*
- Mezinárodní konference DIE ALPEN IM 1. JAHRTAUSEND VOR CHRISTUS, Innsbruck, 28. 9. – 1. 10. 2023, s příspěvkem:
 - *I. ČIŽMÁŘ – H. ČIŽMÁŘOVÁ – M. POPELKA: Central agglomeration in Němčice (Czech Republic) and the excavations on the site in 2021 and 2022*
- 28. mezinárodní konference STARŠÍ A STŘEDNÍ DOBA BRONZOVÁ VE STŘEDNÍ EVROPĚ, Věmyslice, 16. – 20. 10. 2023, s příspěvky:
 - *D. HUMPOLA – D. ROŽNOVSKÝ: Únětické pohřebiště ze Znojma-Hrnčířů*
 - *D. PARMA: Kultury nebo absolutní data? Přelom starší a střední doby bronzové na moravských sídlištích*
 - *D. PARMA – R. ŠUMBEROVÁ – J. PEŠKA: Hradisko u Kroměříže. Nové poznatky o opevnění a absolutní chronologii*
- Bilanční konference SPOLEČNÝMI SILAMI – STAV DETEKTOROVÉHO HLEDÁNÍ V JIHOMORAVSKÉM KRAJI, Pasohlávky, 10. 11. 2023, s příspěvkem:
 - *M. PŘICHYSTAL – I. ČIŽMÁŘ – P. FOJTÍK – J. KALA – M. POPELKA: Stav detektoringu a občanské spolupráce v rámci činnosti Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i.*
- Workshop VALTICKÝ HRAD, Valtice, 1. 12. 2023
- Mezinárodní workshop ABSOLUTE CHRONOLOGIES OF THE EUROPEAN MIDDLE AND LATE BRONZE AGES. CHALLENGES AND PERSPECTIVES, Vídeň, 1. – 2. 12. 2023, s příspěvkem:
 - *K. ŠABATOVÁ – D. PARMA: Radiocarbon dating of the Middle and Late Bronze Age in Moravia, Czechia*

3.6. POPULARIZAČNÍ ČINNOST

Základními platformami pro komunikaci s širší veřejností jsou webové a facebookové stránky ústavu (<https://www.uapp.cz/>, <https://www.facebook.com/uappbrno/>), kde bývají průběžně poskytovány informace o aktuálních výzkumech, zajímavých nálezech a plánovaných akcích.

3.6.1. MEDIALIZACE ČINNOSTI

Kromě výše uvedených internetových stránek probíhala medializace činnosti Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i. také prostřednictvím tištěných periodik, virtuálních zpravodajských serverů a televizního či rozhlasového vysílání. V roce 2023 byly formou přímých rozhovorů, či poskytnutí textových a obrazových podkladů prezentovány objevy například pravěkých až raně středověkých sídlištních objektů při rozšiřování výrobního areálu ve Vyškově (**B. Mikulková**), trojhrobu ze starší doby bronzové při novostavbě haly ve Vyškově (**B. Mikulková**), bohatých komorových hrobů ze starší doby železné při rozšiřování dálnice D1 u Brna (**P. Kos**) a při výstavbě bytového domu v Drahanovicích (**P. Fojtík**), popraveného muže ze 17. století při rekonstrukci plynovodu ve Vyškově (**B. Mikulková**), raně středověkých kostrových hrobů v Dětkovicích při výstavbě rodinného domu (**P. Fojtík**), nebo hromadného hrobu z druhé světové války v Rozdrojovicích (**J. Kala**).

Tři ze zmíněných výzkumů byly dokonce publikovány v podobě tištěné popularizační statě:

- **FOJTÍK, P. 2023: Objev hrobu ze starší doby železné v lokalitě „Za kapličkou“.** *Zpravodaj obce Drahanovice 2023/3, 9–10.*
- **FOJTÍK, P. 2023: Prostějovská archeologie aktuálně. Raně středověké pohřebiště v Dětkovicích. Řádky PRO Vás (kulturně – osvětový věstník prostějovský) 2023/3, 49–51.**
- **KALA, J. 2023: Odkrytí válečného hrobu. Rozdrojovický zpravodaj 5/2023, 10–11.**

Webové stránky firmy CTP navíc uveřejnily rozhovor s **Jiřím Zubalíkem** pod názvem *Baziny, mlýny, poklady a továrny. Archeologové oživují příběh proměny Vlněny*, v němž byly rozebrány nejzajímavější objevy učiněné při rozsáhlých záchranných archeologických výzkumech před výstavbou nového kancelářského, obchodního a lifestylového kampusu Vlněna na jihovýchodním okraji historického jádra města Brna (<https://ctp.eu/portfolio/mixed-use/community/baziny-mlyny-poklady-a-tovarny-archeologove-ozivuji-pribeh-promeny-vlneny/>).

3.6.2. VÝSTAVY A SPOLUPRÁCE S MUZEI

Až do konce roku 2023 probíhala v Pavilonu Anthropos Moravského zemského muzea v Brně interaktivní výstava *Archeologie z nebe*, která vznikla na konci předchozího roku ve spolupráci ÚAPP Brno, v. v. i., Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v. v. i., Moravského zemského muzea a Národního památkového ústavu a která představovala jeden z hlavních výstupů stejnojmenného projektu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity Ministerstva kultury ČR. Výstava přibližovala metody a výsledky dálkového průzkumu země v archeologii a byla určena širšímu okruhu zájemců o vývoj kulturní krajiny a o archeologii z řad odborné i laické veřejnosti. K výstavě byl tiskem vydán kritický katalog.

Pohled do expozice výstavy Archeologie z nebe i s malými návštěvníky u leteckého simulátoru

V Muzeu Komenského v Přerově byla 19. 12. 2023 zahájena výstava „*Ted' je železný věk...*“ *Doba halštatská v srdci Moravy*, na níž jsou představovány nejvýznamnější archeologické nálezy z uvedeného období ze střední Moravy. Část prezentovaných předmětů pochází ze záchranných archeologických výzkumů ústavu vedených **Pavlem Fojtíkem**, který se spolupodílel i na vlastním scénáři výstavy.

Muzeum Komenského v Přerově zve na výstavu

„*Ted' je železný věk...*“

Doba halštatská v srdci Moravy.

19. 12. 2023 – 28. 4. 2024

Vernisáž proběhne ve čtvrtek 18. ledna 2024
od 17.00 v zámecké slavnostní síni

Vstupné: 80/40 Kč

muzeum Olomoucký kraj MGP Muzeum a galerie v Prostějově

muzeum v Olomouci MUSEUM DIVOKÝ ÚSTÍ úapp i:480 PRAHA UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI muzeum kroměřížska Vlastivědné muzeum v Olomouci

Plakát k výstavě o starší době železné v Muzeu Komenského v Přerově

3.6.3. PŘEDNÁŠKY A WORKSHOPY

Vedle příspěvků na vědeckých konferencích si pracovníci ústavu v roce 2023 připravili řadu přednášek pro odbornou či laickou veřejnost:

P. Fojtík: *Archeologické výzkumy na Prostějovsku v roce 2022.* Archeologické výzkumy na střední Moravě v roce 2022, Vlastivědné muzeum v Olomouci, 18. 1. 2023.

P. Fojtík: *Obec Lešany na úsvitu dějin.* Kulturní dům v Lešanech, 19. 2. 2023.

P. Fojtík: *Několik aktuálních „badatelských“ témat aneb cesta do hlubin archeologovy mysli.* Katedra historie Univerzity Palackého v Olomouci, 26. 10. 2023.

P. Fojtík: *Prostějovská archeologie v roce 2022.* Klub historický a státopěvný v Prostějově, Státní okresní archiv v Prostějově, 18. 4. 2023.

P. Fojtík: *Archeologie města Prostějova aneb Od slovanské osady k židovskému městu.* Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci, z. s., Vlastivědné muzeum v Olomouci, 4. 10. 2023.

M. Přichystal: *Stavební činnost a archeologie v Jihomoravském kraji. Příklady z praxe Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i.* Metodické porady se stavebními úřady Jihomoravského kraje. Brno, 2. a 4. 5. 2023.

M. Přichystal – I. Čížmář – P. Fojtík – J. Kala – M. Popelka: *Poklad nemusí být jen na konci duhy. Příklady z dlouhodobé praxe Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i. s detektorovými nálezy. Školení občanských spolupracovníků Střípky z archeologie jižní Moravy, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 25. 11. 2023.*

Přednáška Pravěk a středověk Čejče v Sokolovně Čejč 2.4.2023 (foto T. Přichystalová)

M. Přichystal – P. Vachůt: *Pravěk a středověk Čejče. Nové poznatky z archeologického výzkumu v trase VTL plynovodu Moravia v katastru obce a nejbližším okolí.* Sokolovna Čejč, 2. 4. 2023.

M. Popelka: *Dálnice D55 – dálnice do pravěku. Předběžné výsledky archeologických výzkumů z let 2021 a 2022 v trase dálnice D55, úsek Staré Město – Moravský Písek.* Česká numismatická společnost, pobočka Kroměříž, Knihovna Kroměřížska, 13. 4. 2023.

M. Popelka: *Dálnice D55 – dálnice do pravěku. Předběžné výsledky archeologických výzkumů z let 2021 a 2022 v trase dálnice D55, úsek Staré Město – Moravský Písek.* Slováké muzeum v Uherském Hradišti, 30. 3. 2023.

P. Kos: *Beseda o průmyslové archeologii vápenictví. Setkání s vápencem, Vápenický spolek Březina, Hasičská zbrojnice Březina,* 8. 12. 2023.

J. Kala: *Zapomenuté válečné hroby.* Antropologický seminář, Ústav antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, 3. 3. 2023.

I. Čižmář – H. Čižmářová: *Archeologické vykopávky v katastru obce Víceměřice.* Obecní úřad Víceměřice, 11. 1. 2023.

I. Čižmář – H. Čižmářová: *Němčice – nejvýznamnější keltské naleziště na Moravě.* Česká numismatická společnost, pobočka Kroměříž, Knihovna Kroměřížska, 12. 1. 2023.

I. Čižmář – H. Čižmářová: *Němčice. Obchodní a výrobní centrum doby laténské.* Muzeum a galerie v Prostějově, 23. 3. 2023.

Kroměříž-Hradisko – odborná vědecká komise na výzkumu D. Parmy dne 8.9.2023

3.6.4. AKTIVITY PRO VEŘEJNOST

V rámci Dne Země 22. 4. 2023 se ústav podílel na přípravě akce *Obiloviny známé i neznámé*, kterou uspořádala Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity v Brně. Účastníci si tak mohli v areálu Botanické zahrady prohlédnout originály neolitické kamenné podložky s drtídem, obilí ze zásobní jámy z doby bronzové či raně středověkého žernovu.

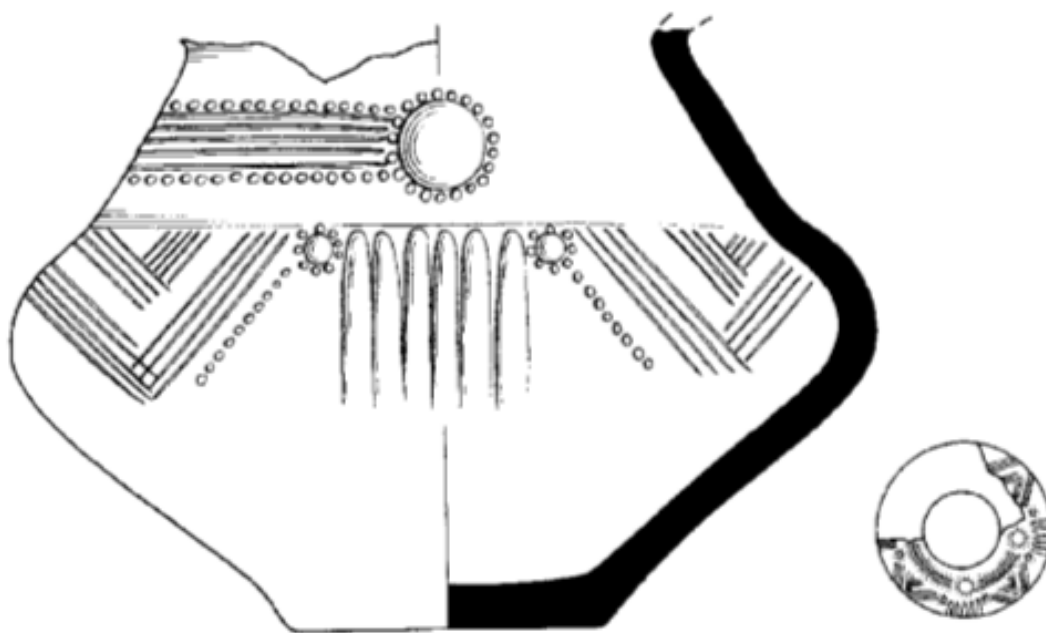

Den Země a praktická prezentace archeologických nálezů veřejnosti

Po roční přestávce vynucené rekonstrukcí budovy Kameňáku s expozicí železářství proběhl ve dnech 24. až 27. 5. 2023 v areálu Staré huti u Adamova tradiční *Workshop starého železářství* a na něj navazující akce pro širokou veřejnost *Slované na huti alias 22. Setkání ve střední části Moravského krasu*. V rámci programu připomínajícího stará řemesla kdysi typická pro toto území předvedl **Petr Kos** ukázkový výpal vápna v selské vápenické peci.

Pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i. se zapojili také do akce *Archeologické léto 2023* koordinované Archeologickými ústavami AV ČR v Praze a Brně. Konkrétně se jednalo o komentované prohlídky hradisek Chvalčov – Hostýn ve dnech 21. 7. a 29. 7. 2023 a Brno-Obřany – Hradisko dne 28. 7. 2023, u nichž výklad zajistil **David Parma**, a keltského oppida Malé Hradisko – Staré Hradisko ve dnech 24. 6. a 6. 7. 2023, kde se rolí průvodců zhostili **Ivan Čižmář** a Hana Čižmářová z Moravského zemského muzea.

Při příležitosti *Mezinárodního dne archeologie* 21. 10. 2023 byly ve spolupráci s Moravským zemským muzeem, Ústavem archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity a Muzeem města Brna zorganizovány komentované vycházky pro veřejnost po archeologických lokalitách v centru města Brna. **Michal Přichystal** měl za úkol přiblížit výsledky záchranného archeologického výzkumu uskutečněného během výstavby budovy IBC v ulici Ponava, zejména nález birituálního pohřebiště ze starší doby železné. Mimo to byla **Ivanem Čižmářem** a Hanou Čižmářovou z Moravského zemského muzea realizována komentovaná prohlídka keltského oppida Malé Hradisko – Staré Hradisko.

Drahanovice – bohatě zdobená keramická nádoba z halštatského komorového hrobu

4. STANOVISKO DOZORČÍ RADY A RADY INSTITUCE K NÁVRHU VÝROČNÍ ZPRÁVY ÚAPP BRNO, V. V. I. ZA ROK 2023

Dozorčí rada schvaluje výroční zprávu ÚAPP Brno, v. v. i. za uplynulý rok podle ustanovení §19 odst. 1 písm. i) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění.

Dozorčí rada ÚAPP Brno, v. v. i. na svém 4. zasedání dne 14. 5. 2024 návrh výroční zprávy ÚAPP Brno, v. v. i. za rok 2023 projednala a schválila.

Rada instituce projednává návrh výroční zprávy a účetní závěrku ÚAPP Brno, v. v. i. za uplynulý rok podle ustanovení § 18 odst. 2 písm. e) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění.

Rada ÚAPP Brno, v. v. i. na svém zasedání dne 24. 4. 2024 návrh výroční zprávy a účetní závěrku ÚAPP Brno, v. v. i. za rok 2023 projednala bez výhrad.

5. HOSPODAŘENÍ ÚAPP BRNO, V. V. I. V ROCE 2023

ÚAPP Brno, v. v. i. vznikl k 1. 1. 2007 transformací příspěvkové organizace na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem hlavní činnosti je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, doplňková ani jiná činnost zřizovací listinou stanovena není. Instituce účtuje podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, a podle Českých účetních standardů pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Ústav je plátcem DPH. Bližší údaje jsou uvedeny v příloze k účetní závěrce.

ROZVAHA

sestavená k **31.12. 2023**
(v tisících Kč)

IČO
48511005

Název a sídlo účetní jednotky
Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná
výzkumná instituce
Kaloudova 1321/30
61400 Brno, Husovice
Právní forma
veřejná výzkumná instituce

AKTIVA	řádek b	Stav k prvnímu dni účet. období	Stav k posled. dni účet. období
		1	2
A. Dlouhodobý majetek celkem	001	10 444	10 101
A.I. I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	002	392	392
1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje (012)	003		
2. Software (013)	004	392	392
3. Ocenitelná práva (014)	005		
4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek (018)	006		
5. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek (019)	007		
6. Nedokončený dlouhodobý nehmotného majetku (041)	008		
7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek (051)	009		
A.II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	010	21 250	21 634
1. Pozemky (031)	011	202	202
2. Umělecká díla a předměty (032)	012		
3. Stavby (021)	013	12 577	12 577
4. Hmotné movité věci a jejich soubory (022)	014	7 765	8 178
5. Pěstitelské celky trvalých porostů (025)	015		
6. Dospělá zvířata a jejich skupiny (026)	016		
7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek (028)	017	706	677
8. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek (029)	018		
9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek (042)	019		
10. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek (052)	020		
A.III. Dlouhodobý finanční majetek celkem	021		
1. Podíly - ovládaná nebo ovládající osoba (061)	022		
2. Podíly - podstatný vliv (062)	023		
3. Dluhové cenné papíry držené do splatnosti (063)	024		
4. Zápůjčky organizačním složkám (066)	025		
5. Ostatní dlouhodobé půjčky (067)	026		
6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek (069)	027		
A.IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	029	-11 198	-11 925
1. nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje (072)	030		
2. softwaru (073)	031	- 356	- 378
3. ocenitelným právům (074)	032		
4. drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku (078)	033		
5. ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku (079)	034		
6. stavbám (081)	035	-4 072	-4 251
7. samostatným hmotným movitým věcem a souborům hmotných movit (082)	036	-6 063	-6 619
8. pěstitelským celkům trvalých porostů (085)	037		
9. základnímu stádu a tažným zvířatům (086)	038		
10. drobnému dlouhodobému hmotnému majetku (088)	039	- 707	- 677
11. ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku (089)	040		

B. Krátkodobý majetek celkem		041	7 520	7 785
B.I. Zásoby celkem		042	709	677
1.	Materiál na skladě (112)	043		
2.	Materiál na cestě (119)	044		
3.	Nedokončená výroba (121)	045	709	677
4.	Polotovary vlastní výroby (122)	046		
5.	Výrobky (123)	047		
6.	Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny (124)	048		
7.	Zboží na skladě a v prodejnách (132)	049		
8.	Zboží na cestě (139)	050		
9.	Poskytnuté zálohy na zásoby (314)	051		
B.II. Pohledávky celkem		052	2 775	4 156
1.	Odběratelé (311)	053	2 378	3 665
2.	Směnky k inkasu (312)	054		
3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry (313)	055		
4.	Poskytnuté provozní zálohy (314)	056	235	447
5.	Ostatní pohledávky (315)	057		
6.	Pohledávky za zaměstnanci (335)	058	20	42
7.	Pohledávky za instit. soc. zabezp. a zdrav. poj. (336)	059		
8.	Daň z příjmu (341)	060		
9.	Ostatní přímé daně (342)	061		
10.	Daň z přidané hodnoty (343)	062		
11.	Ostatní daně a poplatky (345)	063	2	2
12.	Nároky na dotace a ost. zúčt. se státním rozpočtem (346)	064		
13.	Nároky na dotace a ost. zúčt. s rozp. orgánů územ. sam. celků (348)	065		
14.	Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti (358)	066		
15.	Pohledávky z pevných termínových operací a opcí (373)	067		
16.	Pohledávky z emitovaných dluhopisů (375)	068		
17.	Jiné pohledávky (378)	069	140	
18.	Dohadné účty aktivní (388)	070		
19.	Opravná položka k pohledávkám (391)	071		
B.III. Krátkodobý finanční majetek celkem		072	4 036	2 815
1.	Peněžní prostředky v pokladně (211)	073	57	49
2.	Ceniny (213)	074	82	21
3.	Peněžní prostředky na účtech (221)	075	3 897	2 745
4.	Majetkové cenné papíry (251)	076		
5.	Dlužné cenné papíry (253)	077		
6.	Ostatní cenné papíry (256)	078		
7.	Peníze na cestě (261)	080		
B.IV. Jiná aktiva celkem		081		137
1.	Náklady příštích období (381)	082		137
2.	Příjmy příštích období (385)	083		
AKTIVA CELKEM ř. 1 + 41		085	17 964	17 886

PASIVA		řádek b	Stav k prvnímu dni účet. období	Stav k posled. dni účet. období
			3	4
A. Vlastní zdroje celkem		086	14 636	14 270
A.I. Jmění celkem		087	14 570	14 121
1.	Vlastní jmění (901)	088	10 444	10 102
2.	Fondy (911)	089	4 126	4 019
3.	Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků (921)	090		
A.II. Výsledek hospodaření celkem		091	66	149
1. Účet hospodářského výsledku		092		149
2.	Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení (931)	093	66	
3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let (932)	094		
B. Cizí zdroje		095	3 328	3 616
B.I. Rezervy celkem		096		
1.	Rezervy (941)	097		
B.II. Dlouhodobé závazky celkem		098		
1.	Dlouhodobé úvěry (951)	099		
2.	Emitované dluhopisy (953)	100		
3.	Závazky z pronájmu (954)	101		
4.	Dlouhodobé přijaté zálohy (955)	102		
5.	Dlouhodobé směnky k úhradě (958)	103		
6.	Dohadné účty pasivní (389)	104		
7.	Ostatní dlouhodobé závazky (959)	105		
B.III. Krátkodobé závazky celkem		106	3 328	3 616
1.	Dodavatelé (321)	107	47	-11
2.	Směnky k úhradě (322)	108		
3.	Přijaté zálohy (324)	109		
4.	Ostatní závazky (325)	110	1 667	1 125
5.	Zaměstnanci (331)	111	43	20
6.	Ostatní závazky vůči zaměstnancům (333)	112		
7.	Závazky k inst. soc. zabezpečení a zdrav. poj. (336)	113	854	554
8.	Daň z příjmu (341)	114		
9.	Ostatní přímé daně (342)	115	170	62
10.	Daň z přidané hodnoty (343)	116	255	623
11.	Ostatní daně a poplatky (345)	117		
12.	Závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu (346)	118	73	
13.	Závazky ze vztahu k rozpočtu orgánů územ. samosp. celků (348)	119		
14.	Závazky z upsaných nesplacených cenných pap. a vkladů (367)	120		
15.	Závazky ke společníkům sdruženým ve společnosti (368)	121		
16.	Závazky z pevných termínových operací a opcí (373)	122		
17.	Jiné závazky (379)	123		
18.	Krátkodobé úvěry (231)	124		
19.	Eskontní úvěry (232)	125		
20.	Emitované krátkodobé dluhopisy (241)	126		
21.	Vlastní dluhopisy (255)	127		
22.	Dohadné účty pasivní (389)	128	219	1 243
23.	Ostatní krátkodobé finanční výpomoci (249)	129		
B.IV. Jiná pasiva celkem		130		
1.	Výdaje příštích období (383)	131		
2.	Výnosy příštích období (384)	132		
PASIVA CELKEM		(ř.86+95) 134	17 964	17 886

Odesláno dne:
27.3.2024

Razítko:
ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ
PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO
veřejná výzkumná instituce
614 00 Brno, Kaloudova 1321/39

Podpis odpovědné osoby:

h. z

Podpis osoby odpovědné za sestavení:

41

Okamžik sestavení:
27.03.2024

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších
předpisů

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

sestavený k **31.12. 2023**

(v celých tis. Kč)

Název a sídlo účetní jednotky
Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná
výzkumná instituce
Kaloudova 1321/30
61400 Brno, Husovice
Právní forma
veřejná výzkumná instituce

Účetní jednotka doručí:
1x příslušnému finančnímu
orgánu

IČO
48511005

Název ukazatele	Činnosti			
	hlavní	hospodářská		celkem
	5	6	7	8
A. Náklady	28 911			28 911
I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	7 815			7 815
1. Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovatelných dodávek	1 106			1 106
2. Prodané zboží				
3. Opravy a udržování	334			334
4. Cestovné	236			236
5. Náklady na reprezentaci	8			8
6. Ostatní služby	6 131			6 131
II. Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	- 635			- 635
7. Změna stavu zásob vlastní činnosti	32			32
8. Aktivace materiálu, zboží a vnitroorganizačních služeb	- 667			- 667
9. Aktivace dlouhodobého majetku				
III. Osobní náklady	20 600			20 600
10. Mzdové náklady	15 310			15 310
11. Zákonné sociální pojištění	4 600			4 600
12. Ostatní sociální pojištění				
13. Zákonné sociální náklady	690			690
14. Ostatní sociální náklady				
IV. Daně a poplatky	24			24
15. Daně a poplatky	24			24
V. Ostatní náklady	351			351
16. Smluvní pokuty a úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále				
17. Odpis nedobytné pohledávky				
18. Nákladové úroky				
19. Kursové ztráty				
20. Dary				
21. Manka a škody				
22. Jiné ostatní náklady	351			351
VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba ra použití ezerv a opravných	756			756
23. Odpisy dlouhodobého majetku	756			756
24. Prodaný dlouhodobý majetek				
25. Prodané cenné papíry a vklady				
26. Prodaný materiál				
27. Tvorba a použití rezerv a opravných položek				
VII. Poskytnuté příspěvky				
28. Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi org. složkami				
VIII. Daň z příjmů				
29. Daň z příjmů				
Náklady celkem	28 911			28 911

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

sestavený k **31.12.2023**

(v celých tis. Kč)

Název a sídlo účetní jednotky
Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná
výzkumná instituce
Kaloudova 1321/30
61400 Brno, Husovice
Právní forma
veřejná výzkumná instituce

Účetní jednotka doručí:
1x příslušnému finančnímu
orgánu

IČO
48511005

Název ukazatele	Činnosti			
	hlavní	hospodářská		celkem
	5	6	7	8
B. Výnosy	29 060			29 060
I. Provozní dotace	8 712			8 712
1. Provozní dotace	8 712			8 712
II. Přijaté příspěvky				
2. Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami				
3. Přijaté příspěvky (dary)				
4. Přijaté členské příspěvky				
III. Tržby za vlastní výkony a za zboží	19 063			19 063
Tržby za vlastní výkony a za zboží	19 063			19 063
IV. Ostatní výnosy	1 285			1 285
5. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále				
6. Platby za odepsané pohledávky				
7. Výnosové úroky				
8. Kursové zisky				
9. Zúčtování fondů	368			368
10. Jiné ostatní výnosy	917			917
V. Tržby z prodeje majetku				
11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku				
12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů				
13. Tržby z prodeje materiálů				
14. Výnosy z krátkodobého finančního majetku				
15. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku				
Výnosy celkem	29 060			29 060
C. Hospodářský výsledek před zdaněním	149			149
D. Hospodářský výsledek po zdanění	149			149

Odesláno dne: 27.03.2024	ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO veřejná výzkumná instituce 614 00 Brno, Kaloudova 1321/30 - 2 -	Razítko	Podpis odpovědné osoby : 	Podpis osoby odpovědné za sestavení: 	Datum sestavení: 27.03.2024
-----------------------------	---	---------	---	--	--------------------------------

Příloha k účetní závěrce za rok 2023

Název: Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná výzkumná instituce
Sídlo: Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno
IČ: 48511005
DIČ: CZ48511005

Zřizovatel: Jihomoravský kraj
Orgány: ředitel – statutární orgán
rada instituce
dozorčí rada

Účetní období: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2023

Ústav archeologické památkové péče, veřejná výzkumná instituce, vznikla k 1. 1. 2007 transformací příspěvkové organizace na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů.

Organizace je zapsaná v Rejstříku veřejných výzkumných institucí vedených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Předmětem hlavní činnosti je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, hospodářská ani jiná činnost zřizovací listinou stanovena není.

Organizace účtuje podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, a podle Českých účetních standardů pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Vedení účetnictví je upraveno vnitřními předpisy. Organizace je plátcem DPH.

Pravidla odepisování dlouhodobého hmotného majetku jsou upravena vnitřními předpisy formou účetního odpisového plánu. Majetek, který vykazuje pořizovací cenu do 40 tis. Kč, je evidován v rozvaze historicky jako drobný dlouhodobý majetek s postupným úbytkem (ř. 017 rozvahy), po zrušení účtu 028 je tento evidován v podrozvahové evidenci.

Dlouhodobý majetek

	Stav na začátku úč. období	Přírůstky, úbytky	Stav na konci úč. období
Software	392 035,00 Kč		392 035,00 Kč
Pozemky	202 000,00 Kč		202 000,00 Kč
Stavby	12 576 845,00 Kč		12 576 845,00 Kč
Hmotné movité věci	7 764 723,00 Kč	413 189,00 Kč	8 177 912,00 Kč
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	706 689,51 Kč	-29 477,10 Kč	677 212,41 Kč
Oprávký k SW	356 035,00 Kč	21 600,00 Kč	377 635,00 Kč
Oprávký ke stavbám	4 072 520,00 Kč	177 960,00 Kč	4 250 480,00 Kč
Oprávký k samostat. mov. věcem	6 062 711,00 Kč	556 395,00 Kč	6 619 106,00 Kč
Oprávký k DDHM	706 689,51 Kč	-29 477,10 Kč	677 212,41 Kč

Odměna auditora

	Výše odměny
Audit roční účetní závěrky	100 000,00 Kč
Poradenství	60 000,00 Kč

Splatné závazky ze zákonného sociálního a zdravotního pojištění a daňové nedoplatky

	Částka	Datum vzniku	Splatnost
Sociální pojištění	384 154,00 Kč	31.12.2023	20.1.2024
Zdravotní pojištění	169 819,00 Kč	31.12.2023	20.1.2024
Daň z příjmu ze závislé činnosti	62 417,00 Kč	31.12.2023	20.1.2024
Daň z přidané hodnoty	622 534,00 Kč	31.12.2023	20.1.2024

Struktura zaměstnanců – průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Kategorie zaměstnanců	Průměrný přepočtený počet
archeolog	14,0
z toho statutární orgán	1,0
odborný pracovník – technik, konzervátor	12,5
technicko – hospodářský pracovník	6,1
Celkem	33,6

Osobní náklady

Položka	Částka
A.III.10 Mzdové náklady	15 309 865,00 Kč
A.III.11 Zákonné sociální pojištění	4 599 726,00 Kč
A.III.13 Zákonné sociální náklady	690 337,00 Kč
Celkem	20 599 928,00 Kč

Stanovené odměny a funkční požitky

Rada instituce a dozorčí rada žádné odměny a funkční požitky stanoveny nemají.

Výše odměny statutárního zástupce není uvedena s ohledem na ustanovení §30 odst. 6) vyhl. 504/2002.

Daňové úlevy

Daňová úleva za předcházející období podle §20 odst. 7 zákona 586/1992 Sb. ve výši 703 595 Kč byla v období 2023 použita na úhradu nákladů neziskových záchranných archeologických výzkumů a jinou neekonomickou činnost ústavu nehrazenou z jiných zdrojů. Celková výše nákladů na tuto činnost činila 3 799 tis. Kč.

Přijaté dotace

Dotace zřizovatele JMK na činnost – neinvestiční	8 200 tis. Kč
Dotace zřizovatele JMK – investiční	400 tis. Kč
Dotace Grantové agentury ČR - neinvestiční	512 tis. Kč
Dotace celkem	9 112 tis. Kč

Podrozvahové účty

V souladu s účetním standardem 401, bod 2.5.1. je níže uveden majetek, o kterém se neúčtuje v deníku/hlavní knize, ale který je z hlediska posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky významný.

Položka	Částka
Publikace	1 297 467,94 Kč
Drobný hmotný majetek	4 350 754,83 Kč

Organizace je v rámci své činnosti vydavatelem odborných publikací. Vzhledem k tomu, že tyto publikace jsou pořizovány z dotace na činnost, jsou vedeny na podrozvahovém účtu.

Další položkou je drobný hmotný majetek, který je v okamžiku pořízení považován za zásobu.

Vypořádání výsledku hospodaření z minulého období

Rada instituce schválila na svém zasedání dne 5. 5. 2023 převod zisku za rok 2022 ve výši 65 910,35 Kč do fondu rezervního.

Nepřetržitě trvání účetní jednotky

Předpoklad nepřetržitě trvání účetní jednotky je splněn a není žádná významná nejistota ohledně pokračování v předmětu činnosti. Základní archeologický výzkum běží bez závad, jsou uzavřeny SOD na řadu dlouhodobých zakázek. Z tohoto důvodu byla účetní závěrka sestavena obvyklým způsobem.

V Brně dne 27. 3. 2024

Mgr. Michal Přichystal
ředitel

AUDITORSKÁ A PORADENSKÁ ČINNOST

registrovaná Komerou auditorů České republiky

Pod Kaštany 23, 616 00 BRNO

zapsána KS v Brně, odd.C, vložka 1603

Z P R Á V A

NEZÁVISLÉHO AUDITORA

o ověření účetní závěrky

Ústav archeologické památkové péče Brno
veřejná výzkumná instituce

Kaloudova 30, 614 00 Brno

k 31.12.2023

Přílohy:

Rozvaha

Výkaz zisků a ztrát

příloha

Příjemce zprávy:

Ředitel Veřejné výzkumné instituce

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky v.v.i. Ústav archeologické památkové péče (dále také Společnosti), sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2023, výkazu zisku a ztráty, za rok končící 31.12.2023 a přílohy k této účetní závěrce, které obsahují popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace v souladu s vyhl. č. 504/2009 Sb., ve znění pozdějších změn. Údaje o právním charakteru společnosti a obsahu její činnosti jsou uvedeny pod vlastním výrokem.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv Ústavu archeologické památkové péče k 31.12.2023 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31.12.2023 v souladu s českými účetními předpisy, včetně významných (materiálních) informací o použitých účetních metodách. Údaje o Společnosti jsou uvedeny v části Předmět podnikání a zahájení činnosti.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Naš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s auditem účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během provádění auditu nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že:

ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o společnosti, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržení ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Právní forma – typ právnické osoby

Ústav archeologické památkové péče Brno, Kaloudova 30, 614 00 Brno

právní forma: veřejná výzkumná instituce

IČO: 485 11 005

Předmět podnikání a zahájení činnosti

Veřejná výzkumná instituce Ústav archeologické památkové péče Brno (dále jen v.v.i.) vznikla na základě rozhodnutí územně samosprávného celku: Jihomoravského kraje dle zákona č. 341/2005 Sb., s účinností od 1.1.2007, kdy na ní přešel veškerý majetek Jihomoravského kraje, který byl k 31.12.2006 ve správě příspěvkové organizace od stejného zřizovatele. Zřizovací listina v úplném znění ze dne 27.4.2006, ve znění 4. dodatku ze dne 25.6.2015.

Na základě této skutečnosti byla v.v.i. řádně registrována v Rejstříku veřejných výzkumných institucí, který vede Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, Praha.

Dle zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce je vymezen účel předmětu hlavní činnosti, jejímž základním cílem je uskutečňování vědeckého archeologického výzkumu v oblasti záchrany a ochrany movitých a nemovitých archeologických památek a poskytování s tím souvisejících služeb:

- vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, jejíž součástí jsou veškeré technické činnosti, související s archeologickým výzkumem
- získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace, poskytuje vědecké posudky a odborná stanoviska a provádí konzultační činnost
- rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro svůj výzkum
- úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi
- poskytuje metodickou pomoc archeologickým pracovištím muzejní sítě Jihomoravského kraje v oblasti záchrany a ochrany archeologického dědictví

Odpovědnost vedení společnosti za účetní závěrku

Statutární orgán Společnosti odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Společnosti povinen posoudit, zda je společnost schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy vedení plánuje zrušení společnosti nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost, než tak učinit.

Odpořvednost auditora za audit řčetnř zřvřrky

Nařim řmřm je zřskat přimřřenu jřstotu, ře řčetnř zřvřrka jako celek neobsahuje vřznamnou (materiřlnř) nesprřvnost zpřsobenu podvodem nebo chybou a vydat zprřvu auditora obsahujřcř nřř vřrok. Přimřřenř mřra jřstoty je velkř mřra jřstoty, nicmřnř není zřrukou, ře audit provedenř v souladu s vřře uvedenřmi předpřsy ve vřřech přřpadech v řčetnř zřvřrce odhalř přřpadnou existujřcř vřznamnou (materiřlnř) nesprřvnost. Nesprřvnosti mohou vznikat v dřsledku podvodř nebo chyb a povařujř se za vřznamnř (materiřlnř), pokud lze reřlnř předpoklřdat, ře by jednotlivř nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomickř rozhodnutř, kterř uřivatele řčetnř zřvřrky na jejřm zřkladě přřjmou.

Přř provřdění auditu v souladu s vřře uvedenřmi předpřsy je nřř povinnostř uplatřovat břhem celřho auditu odbornř řsudek a zachovřvat profesnř skepticismus. Dřle je nřř povinnostř:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika vřznamnř (materiřlnř) nesprřvnosti řčetnř zřvřrky zpřsobenř podvodem nebo chybou, navrhnout a provřst auditorskř postupy reagujřcř na tato rizika a zřskat dostatechnř a vhodnř dřkaznř informace, abychom na jejich zřkladě mohli vyjřdřit vřrok. Riziko, ře neodhalřme vřznamnou (materiřlnř) nesprřvnost, k nřř dořlo v dřsledku podvodu, je vřtřř nřř riziko neodhalenř vřznamnř (materiřlnř) nesprřvnosti zpřsobenř chybou, protoře součástř podvodu mohou břt tajnř dohody (koluze), falřovřnř, řmyslnř opomenutř, nepravdivř prohlřřenř nebo obchřzenř vnitřnřch kontrol vedenřm spolevnosti
- Seznřmit se s vnitřnřm kontrolnřm systřmem spolevnosti relevantnřm pro audit v takovřm rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorskř postupy vhodnř s ohledem na danř okolnosti, nikoli abychom mohli vyjřdřit nřřzor na řčinnost vnitřnřho kontrolnřho systřmu
- Posoudit vhodnost pouřitřch řčetnřch pravidel, přimřřenost provedenřch řčetnřch odhadř a informace, kterř v třto souvislosti statutřrnř orgřn uvedl v přřloze řčetnř zřvřrky
- Posoudit vhodnost pouřitř předpokladu nepřetrřitřho trvřnř přř sestavenř řčetnř zřvřrky vedenřm spolevnosti a to, zda s ohledem na shromřžděnnř dřkaznř informace existuje vřznamnř (materiřlnř) nejřstota vyplřvajřcř z udřlostř nebo podmřnek, kterř mohou vřznamnř zpochybnř schopnost spolevnosti nepřetrřitř trvat. Jestliře dojdeme k zřvřru, ře takovř vřznamnř (materiřlnř) nejřstota existuje, je nřř povinnostř upozornřt v nřř zprřvř na informace uvedennř v třto souvislosti v přřloze řčetnř zřvřrky, a pokud tyto informace nejsou dostatechnř, vyjřdřit modifikovanř vřrok. Nřř zřvřry třkajřcř se schopnosti spolevnosti nepřetrřitř trvat vychřzejř z dřkaznřch informacř, kterř jsme zřskali do data nřř zprřvy. Nicmřnř budoucř udřlosti nebo podmřnky mohou vřst k tomu, ře spolevnost ztratř schopnost nepřetrřitř trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, řlenění a obsah řčetnř zřvřrky, vřetnř přřlohy, a dřle to, zda řčetnř zřvřrka zobrazuje podkladovř transakce a udřlosti zpřsobem, kterř vede k vřrnřmu zobrazenř.

Nařř povinnostř je informovat statutřrnř orgřn - mimo jinř o plřnovanřm rozsahu a načasovanř auditu a o vřznamnřch zřřtřnřch - kterř jsme v jeho přřbřhu uřinili, vřetnř zřřtřnřch vřznamnřch nedostatkř ve vnitřnřm kontrolnřm systřmu.

Odpovědný auditor

AUDITIA spol. s r.o., Pod Kaštany 2294/23, 616 00 Brno

zapsaná rejstříkovým soudem vedeným Krajským soudem v Brně, odd. C, vložka 1603

registrovaná Komorou auditorů, evidenční číslo: 006 z 19.4.1993

statutární auditor: Ing. Jiří Vrba, evidenční číslo: 0064 z 29.6.1990

Datum vyhotovení zprávy

V Brně dne: 4.4.2024

AUDITIA spol. s r.o.
auditorské a poradenské služby
DIČ: CZ18827853
Pod Kaštany 23, 616 00 Brno

Ing. Jiří Vrba

statutární auditor

ředitel a jednatel obchodní korporace

Z Á P I S
ze 4. zasedání dozorčí rady
Ústavu archeologické památkové péče Brno, veřejné výzkumné instituce,
konaného dne 14. 5. 2024 na adrese Kounicova 13, 602 00 Brno, zasedací místnost č. 412

Přítomni: **Mgr. Petr Fedor** – předseda dozorčí rady
 Ing. Jiří Němec – místopředseda dozorčí rady
 Mgr. Andrea Matějčková – člen dozorčí rady
 Ing. Alena Opatřilová – člen dozorčí rady

Nepřítomen: **PhDr. Filip Havlíček** – člen dozorčí rady

Hosté: **Mgr. Michal Přichystal** – ředitel ÚAPP Brno, v.v.i.

Bod č. 1 – Stanovení ověřovatele zápisu, program jednání

Zasedání dozorčí rady Ústavu archeologické památkové péče Brno, veřejné výzkumné instituce (dále také „ÚAPP Brno, v.v.i.“) zahájil předseda dozorčí rady ÚAPP Brno, v.v.i. Mgr. Petr Fedor ve 13.30 hod.

Předseda dozorčí rady ÚAPP Brno, v.v.i. přivítal přítomné a konstatoval, že jsou přítomni 4 z 5 členů dozorčí rady ÚAPP Brno, v.v.i. a dozorčí rada ÚAPP Brno, v.v.i. je tedy usnášeníschopná.

Za ověřovatele zápisu ze 4. zasedání předseda dozorčí rady ÚAPP Brno, v.v.i. navrhl Mgr. Andreu Matějčkovou.

Hlasování je vždy uváděno v pořadí pro – proti – zdržel se.

Předseda dozorčí rady ÚAPP Brno, v.v.i. seznámil přítomné s programem 4. zasedání dozorčí rady ÚAPP Brno, v.v.i.:

1. *Stanovení ověřovatele zápisu, program jednání*
2. *Projednání návrhu Výroční zprávy za rok 2023*
3. *Určení auditora pro účely ověření účetní závěrky*

Bod č. 1 – Stanovení ověřovatele zápisu, program jednání

Dozorčí rada ÚAPP Brno, v.v.i. odsouhlasila ověřovatele zápisu a program jednání.

H: 4 - 0 - 0

Bod č. 3 – Projednání návrhu Výroční zprávy za rok 2023 Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i.

Ředitel ÚAPP Brno, v.v.i. Mgr. Michal Přichystal předložil dozorčí radě návrh Výroční zprávy za rok 2023.

Dozorčí rada ÚAPP Brno, v.v.i. Výroční zprávu za rok 2023 projednala a schválila.

H: 4 - 0 - 0

Bod č. 2 – Informace o určení auditora pro účely ověření účetní závěrky

Ředitel ÚAPP Brno, v.v.i. Mgr. Michal Přichystal informoval dozorčí radu ÚAPP Brno, v.v.i. o nové legislativní úpravě pravomocí dozorčí rady v souvislosti s určením auditora pro účely ověření účetní závěrky ÚAPP Brno, v.v.i.

Dozorčí rada ÚAPP Brno, v.v.i. bere na vědomí podané informace o určení auditora pro účely ověření účetní závěrky ÚAPP Brno, v.v.i. s tím, že je vhodné auditora určit v návaznosti na jednání orgánů Jihomoravského kraje.

H: 4 - 0 - 0

Předseda dozorčí rady ÚAPP Brno, v.v.i. ukončil jednání v 14.00 hod.

Mgr. Petr Fedor
předseda dozorčí rady ÚAPP Brno, v.v.i.

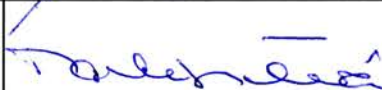

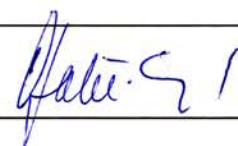

Mgr. Andrea Matějčková
ověřovatel zápisu
člen dozorčí rady ÚAPP Brno, v.v.i.

Zpracoval a zapsal: Mgr. Petr Fedor
V Brně 14. 5. 2024

Prezenční listina

4. zasedání dozorčí rady Ústavu archeologické památkové péče Brno,
veřejné výzkumné instituce

Dne: 14.05.2024

Jméno a příjmení	Funkce	Podpis
Mgr. Petr Fedor	Předseda	
Ing. Jiří Němec	Místopředseda	
Mgr. Andrea Matějčková	Člen	
PhDr. Filip Havlíček	Člen	
Ing. Alena Opatřilová	Člen	
Host:		
Mgr. František Lukl, MPA	Náměstek hejtmána Jihomoravského kraje	
Mgr. Michal Přichystal	Ředitel v.v.i.	